

DEMOKRACIJA

Mercator in Delo poligona za politične točke

Mirko Bandelj je svojemu bratu Franju omogočil, da je v preteklih letih za svoje računalniške storitve za državo prejel najmanj 48 milijonov tolarjev.

Bratu omogočil velik zaslužek

POLITIKA
Obletnica
velikega
preobrata

SLOVENIJA
Judje zahtevajo
pokradeno
premoženje

INTERVJU
Dr. Feliks J. Bister
Prodaja Korotana
bi bila škandal

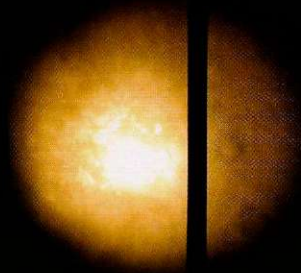
DRAMA
SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE
Erjavčeva 1, 1000 L.JUBLJANA, SLOVENIJA

Vladimir Bartol
ALAMUT

Dva dneva sta, ki ju nikoli ne obžalujem;
včeraj, ki je minil, in jutri, ki nikoli ne pride.

Krstna uprizoritev

Odrska priredba **Dušan Jovanović**
Režiser **Sebastijan Horvat**

Igrajo

IGOR SAMOBOR, RADKO POLIČ, PETRA GOVC, MARKO MANDIČ, GREGOR GRUDEN, ROK MATEK, MIHA NEMEC,
BRANE GRUBAR, UROŠ FÜRST, GORAZD LOGAR/BORIS MIHALJ, ZVONE HRIBAR, JOSE, SAMO JAKOŠ,
ROK KUNAVER, ROMEO GREBENŠEK, ALJAŽ JOVANOVIĆ, NEJC ROPRET, ANJA ŽAGAR in EVA ŽAGAR

Brezplačen o

PREMIERA 8. oktobra ob 20.00 na velikem odru
PREDPREMIERA 7. oktobra ob 19.30

Prodaja in rezervacija vstopnic pri blagajni gledališča:
(od 14.00 do 17.00 ter od 18.00 do 20.00) tel. 01/2521 511,
informacije: www.drama.si

V koprodukciji
s Salzburger Festspiele

Pokrovitelj uprizoritve:

PETROL

Nadaljevanje Demosovega dela

Lanske oktobrske državnozbornske volitve so slovenski politični prostor pošteno prevetrile. Skoraj tako kot leta 1990 zmaga koalicije Demos na prvih demokratičnih volitvah, ki je pomenila konec partijskega enoumja. No, postkomunisti so se takrat hitro reorganizirali. Po osamosvojitvi, ki jo je izpeljala Demosova vlada, so začeli spretno vleči svoje udbovske niti in sejati razdor v Demosovi vladi. Razpad prve demokratično izvoljene vlade je bil neizbežen. Večina glavnih demosovcev je bila namreč prepričana, da je koalicija svoje poslanstvo z osamosvojitvijo kot glavno točko majniške deklaracije izpolnila. Koaliciji je uspelo sprejeti zakon o denacionalizaciji, novo slovensko ustavo, pri razpravi o načinu privatizacije pa skupni imenovalc že ni bil več mogoč. Privatizacijski zakon je potem sprejela prva Drnovškova vlada. Razpad Demosa je omogočil vzpon liberalne demokracije, v kateri je bil zbran nekdanji partijski podmladek, in njenega takrat (leta 1992) novega predsednika Janeza Drnovška, ki se je pred tem kalil v zadnjem jugoslovanskem zveznem predsedstvu. Drnovšku je uspelo z velikimi koalicijami vzbujati vtis sredinskosti in ravnotežja, v bistvu pa je bilo s tem prenovljeni postkomunistični eliti omogočeno, da je prevzela vse glavne vzvode v državi, pošteno obogatela in še okrepila monopole na različnih področjih. Krščanski demokrati, kasneje pa ljudska stranka so bili v vladi le za okras in so odločali samo o manj pomembnih stvareh. Janša, ki je hitro spoznal, v kakšno smer se odvija tranzicija, se je želel temu upreti. Tranzicijska levica pod vodstvom Milana Kučana je zato njega (in SDSS) s pomočjo inscenirane Depale vasi vrgla iz vlade in ga neuspešno poskušala politično uničiti. Drnovšek je kasneje priznal, da mu je žal, da je takrat podlegel pritiskom in odsvolil Janšo ...

Leta 1996 je pomladna koalicija zmagala na državnozbornskih volitvah, vendar se ji je oblast kljub temu izmaknila zaradi politične korupcije. Štiri leta pozneje je za kratek čas Drnovškovo vlado zamenjala Bajukova, ki pa je nastala na trhljih temeljih, saj je imela minimalno poslansko večino. Soočila se je tudi z dvolično igro dela vodstva takrat združene

SLS+SKD Slovenske ljudske stranke, ki je ob spremembah volilnega sistema potegnila s tranzicijsko levico. Poleg tega je bila od prvega dne tarča dominantnih medijev, ki so jo neusmiljeno napadali. Zadeva se je zato za stranke, ki so jo sestavljale, jeseni 2000 slabo končala. Pomladne stranke so se znašle na svoji najnižji točki ... S trdim delom v opoziciji je koalicija Slovenija (Slovenska demokratska stranka in Nova Slovenija) začela svoj politični vzpon.

Lanski politični preobrat je vse stvari postavil na novo. Desetletje najmočnejša stranka – liberalna demokracija – se je znašla v opoziciji. Celotna tranzicijska levica je izgubila oblast. Ta čas se zdi, da celo nekdanji predsednik države Milan Kučan dokončno odhaja na smetišče zgodovine. Njegov Forum 21 namreč razpada kot hišica iz kart. Stari rdeči direktorji se poslavljajo, mlajši se prilagajajo novim razmeram in po potrebi celo menjajo politični tabor. Janševa vlada je trdno v sedlu in po zmagi na referendumu se zdi, da sedanje vladne koalicije pri predvidenih reformah ne more nič ustaviti (morda sami). Seveda se moramo pri tem zavedati, da je javno mnenje hitro pokvarljivo blago in se lahko spremeni, še hitreje pa znajo politično barvo zamenjati menedžerji, ki se tako ali tako vseskozi prilagajajo "razmeram na trgu". Janša se tega zaveda, zato želi svoje predvolilne obljube (in obljube vseh koalicijskih strank) uresničiti. Nova vlada je zato naredila precej pametnih potez. Ustavila je zaostajanje pokojnin za plačami, kar je uzakonila prejšnja vladna garnitura; začela je varčevati pri sebi, s tem da njeni ministri letijo, če je le mogoče, z rednimi letalskimi linijami; odpravila je vrsto birokratskih ovir – od avtomobilskih nalepk do uvedbe možnosti urejanja različnih upravnih zadev na kateri koli upravni enoti v državi; prepolovila je cene notarskih storitev; načrtuje znižanje nekaterih davkov in poenostavitev davčnega sistema. Vlada se je lotila tudi urejanja gospodarstva in medijskega prostora. To je dolg še iz časa Demosa. S postopno privatizacijo in novimi ljudmi v podjetjih, ki so delno ali večinsko v državni lasti, želi vlada prevzeti odgovornost za ta podjetja, za kar je dobila mandat na volitvah. S tem na gospodarskem področju, ki ga je prej obvladovala samo ena politična elita, prihaja do ravnotežja. S spremembami zakona o RTV Slovenija in predvideni ustanovitvi sklada za medije pa želi vlada uravnotežiti tudi slovenski medijski prostor.

Nekako se zdi, da želi vladna koalicija SDS, NSi, SLS in DeSUS pod vodstvom Janeza Janše narediti tudi tisto, kar Demosu zaradi prezgodnjega razpada ni uspelo – odpraviti monopole, ki so se ohranili še iz partijskih časov, uravnotežiti slovensko družbo in jo modernizirati. Ali ji bo to uspelo, bo pokazal čas ...

Metod Berlec

Zdi se, da želi vladna koalicija SDS, NSi, SLS in DeSUS pod vodstvom Janeza Janše narediti tudi tisto, kar Demosu zaradi prezgodnjega razpada ni uspelo ...

9 Boleča izguba Trsta

Janša je ob prazniku združitve Primorske z matico dejal, da je bila ZKJ kriva, da Slovenci nismo dobili Trsta ...

11 Nov proračunski pristop

12 Obletnica velikega preobrata

Tretjega oktobra je minilo natanko leto dni od volitev, po katerih so, če izvzamemo kratek vek Bajukove vlade, po dvanajstih letih vladanja leve opcije vlado prevzele pomladne stranke.

16 Tragična osvoboditev

Šestdeseta obletnica konca druge svetovne vojne je tudi obletnica zgodovinskega preloma ne le za Slovenijo, temveč za celotno Evropo. O tem so pred dnevi razpravljali zgodovinarji v Ljubljani.

18 Bratu omogočil velik zaslužek

22 Mercator in Delo – politična poligona

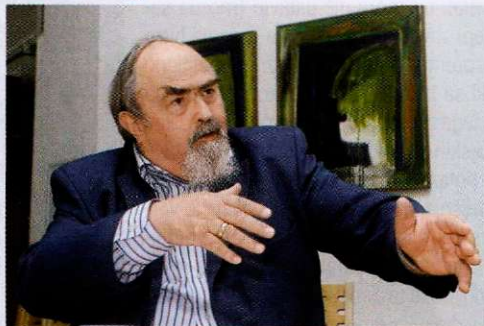
24 Judje zahtevajo pokradeno premoženje

32 Zbogom, orožje!

Po desetletjih oboroženega boja in prelivanja krvi je Irska republikanska armada dokončno položila orožje in naznanila konec vojne na zelenem otoku. Čeprav jih mnogo dvomi o resničnosti njihovih obljub, so mnogi Irci začeli verjeti v lepšo prihodnost kot epilog spora, ki sega prav v 17. stoletje.

34 Prodaja Korotana bi bila škandal

Pogovor z dr. Feliksom J. Bisterjem

Pristojni gospodarji so zanemarjali odgovornost za ta dom. Sedaj je treba vse napraviti, da se to reši. Če so tu subjektivni in objektivni razlogi za težave, ki jih ima Mohorjeva družba kot lastnica, potem je treba premisliti, kako se posojila, ki jih je treba odplačati, uredijo. Prodaja bi bila škandal.

44 Živeti hočemo!

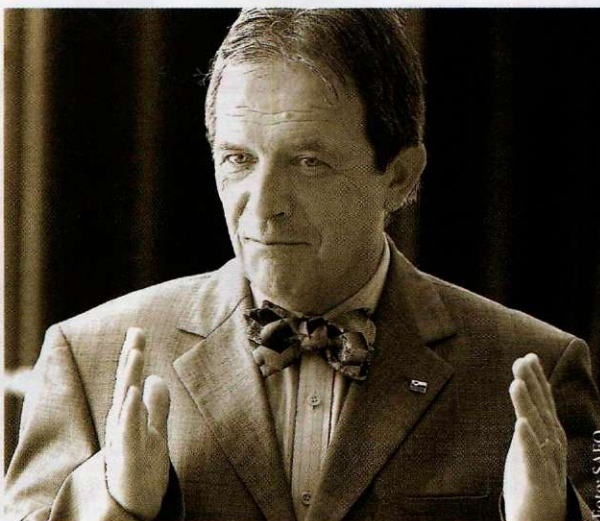
56 Maestro v Domžalah

Na stadionu ob Kamniški Bistrici se je kljub deževnemu vremenu zbralo 3.000 nogometnih privrženec domačega moštva.

Demokracija, p.p. 4315, Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), urednik@demokracija.si; 01-434-54-63 (tajništvo), tajništvo@demokracija.si; faks: 01-434-54-62; Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Monika Maljevič, Barbara Kavtičnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Mitja Volčanšek, Gregor Drnovšek, Ana Müllner, Peter Avsenik; kolumnisti: dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, dr. Andrej Capuder, mag. Klemen Jaklič, Esad Babačić; stalni zunanji sodelavci: Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruden; fotografija: Gregor Pohleven (urednik fotografije), Reuters; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; tisk: Ma-tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Andrej Lasbaher; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka, d. d., Maribor, poština plačana pri pošti 1102. Nenanarčenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo. Fotografija na naslovnici: fotomontaža
Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik *Demokracija* med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.
Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Uporaba dvojnih meril se vedno maščuje

Pogovarjali smo se s poslancem v evropskem parlamentu Miho Brejcem.

Kot je znano, ste bili edini slovenski poslanec v evropskem parlamentu, ki je glasoval proti resoluciji, s katero je evropski parlament pretekli teden podprl začetek pristopnih pogajanj EZ s Turčijo. Zakaj ste se odločili, da boste glasovali proti?

Turčija je v preteklih letih močno napredovala, kljub temu pa še vedno ne izpolnjuje vseh pogojev za začetek pogajanj o vključitvi v EZ. Nesprejemljivo se mi zdi, da ne prizna Cipra, da ne dovoli ciprskemu ladjevju plutja po turških ozemelskih vodah in pristajanja v turških pristaniščih, ne dovoli, da bi ciprska letala uporabljala turški zračni prostor, in ne dovoli uporabe turških letališč. Ciper je polnopravna članica EZ, zato gre tu za popolnoma nesprejemljivo obnašanje kandidatke za EZ. Čeprav resolucija EP od Turčije marsikaj zahteva, se postavlja vprašanje, ali lahko zaobide temeljne pravne dokumente EZ. Seveda ne, zato tudi ni mogoče drugače glasovati kot proti. Osebno nimam nič proti Turčiji in zelo cenim njen napredek. Moje nasprotovanje je v prvi vrsti formalne narave, žal pa ima formalna plat tudi močno vsebinsko komponento. Turčija še ni sposobna zagotoviti uresničevanja listine o človekovih pravicah, je diskriminatorna do narodnostnih manjšin, do drugih religij itd. Ko sem prebiral politične dokumente in izjave obeh strani, sem se vprašal, ali se želi Turčija priključiti EZ ali se EZ priključuje Turčiji.

EZ je v torek kljub vsem pomislekom, ki ste jih omenili, začela pristopna pogajanja s Turčijo ...

To sem pričakoval. Kadar se velesile nekaj odločijo, potem se to tudi zgodi. Žal pa podcenjujejo javno mnenje v Evropi. Ali je pošteno do Turčije, da se pogajanja začnejo, potem pajim na vsakem koraku grozijo z njihovo ustavitvijo? Kaj se bo zgodilo, če bodo v državah članicah državljani zahtevali referendum o vstopu Turčije? Morda je s tem korakom še v največjih težavah prav Turčija. EZ je vse manj "obljubljena dežela". Uporaba dvojnih meril se vedno maščuje. In naj še enkrat povem: ne nasprotujem islamu, ne Turčiji in tudi ne kateri od drugih kandidat. Gre prepros-

to za spoštovanje pravil, pošten odnos do vseh kandidat pa tudi do prebivalcev EZ, ki se novih širitev bojijo, ker na vsakem koraku lahko vidijo, s kako hudimi težavami se ukvarja 25-članska skupnost.

EZ je odločila, da začne predpristopna pogajanja tudi s Hrvaško. Nekateri hrvaški politiki so ob tem napovedali, da bo Hrvaška pogajanja končala že do leta 2008. Se vam zdi to verjetno?

Hrvaška izpolnjuje pogoje za začetek pogajanj, vendar dvomim, da bi lahko v tako kratkem času končala vseh 31 pogajalskih področij. Slovenija je za to potrebovala 7 let in je bila že v izhodišču v mnogo boljšem položaju, kot je Hrvaška danes.

Bo po vaše EZ, če bo šla preveč v širino in bo medse sprejemala tudi države, ki po geografski legi nekako ne sodijo v Evropo, sploh še prava EZ? Ali ne obstaja nevarnost, da postane nekakšna OZN?

V javnomnenjskih raziskavah prebivalci EZ najpogosteje sprašujejo, kje so meje EZ. Na to vprašanje bi politika morala odgovoriti, vendar jasnih odgovorov ni. Nihče od ključnih evropskih politikov vam na to vprašanje ne bo konkretno odgovoril. Če hočemo, da bo EZ učinkovita skupnost državljanov in držav, če hočemo, da bo prostor miru in blaginje, in če jo hočemo ohraniti, potem se moramo zavedati njenih zmožnosti in njenih meja. Nezmerna širitev EZ ne bo pripeljala do eksplozije, ampak do implozije. S pretirano širitvijo se bo življenje v EZ slabšalo, ne bo slabo samo za novinke, ampak tudi za vse dotedanje članice in lahko celo pride do tega, da bo EZ zelo velika, vendar neučinkovita, formalna politična skupnost, znotraj katere se bodo spet iskale ožje povezave.

Do kod bi bilo torej po vašem mnenju še smiselno, da se EZ širi, in katere države naj še sprejme medse?

Po mojem mnenju je logična širitev EZ na Balkan, seveda šele takrat, ko bodo te države izpolnile pogoje. To bi pomenilo, da bi EZ imela okrog 32 članic, kar bi bilo morda še obvladljivo. Za vse tiste države, ki vidijo svojo prihodnost v EZ in so njene neposredne sosedice (Ukrajina, Belorusija, Moldavija itd.), pa bi kazalo razdelati idejo partnerstva ali partnerske skupnosti. EZ ne bo zdržala stalnega širjenja, tudi EZ ima svoje meje, in tega se moramo vsi zavedati. **Aleš Kocjan**

Ne manj, ampak več uspešnejše Evrope (Stran 8)

V LDS gre zares (Stran 10)

Cerkvena decentralizacija (Stran 14)

Konec agonije? (Stran 15)

Prisluhnili javnosti (Stran 26)

Konec skrivalnic (Stran 30)

Priložnost za desnico (Stran 31)

Stadion – Misija nemogoče? (Stran 38)

Skozi objektiv (Stran 39)

Ogrožen križev pot (Stran 40)

Gradovi na Moravškem (Stran 42)

Skrivnostni svet (Stran 48)

Košarkarska apokalipsa (Stran 55)

A se res že pozna? (Stran 59)

Slovenska poklicna opera (Stran 62)

Neodvisni strokovnjaki! (Stran 65)

Dokončno v "Črni vdovi" (Stran 66)

Jelinčičeva ulica

Ljubljani se v kratkem obetajo nova imena ulic. Tako bomo imeli Pučnikovo, Torkarjevo in Jelinčičevo ulico. Čeprav se bo slednja v resnici imenovala po tigrovcu Zorku Jelinčiču, se utegne zgoditi, da bo kar nekaj Ljubljančanov ime ulice povezovalo s prvakom Slovenske nacionalne stranke Zmagom pl. Jelinčičem. Še najboljše bi bilo, če bi se po Zorku Jelinčiču imenovala ulica, na kateri sedaj stanuje plemeniti poslanec, ki bi tako imel "svojo" ulico.

Opice

V Združenih državah Amerike menda spet vre. Tokrat naj bi bila za vse kriva evolucija. V mestu Harrisburg v ameriški zvezni državi Pensilvaniji namreč teče sodni proces zaradi tožbe staršev srednješolcev proti šolskemu odboru okrožja Dover, ki je pred letom dni ukazal, da morajo biti šolarji pri pouku biologije seznanjeni z alternativami teoriji evolucije Charlesa Darwina. Ker pa se širša javnost bolj malo spozna na Darwina in njegovo teorijo, je pač treba povedati bolj preprosto: skupina staršev se ne strinja s tem, da bi ameriške otroke poučevali še kaj drugega kot to, da se je človek razvil iz opice, da so se živalske vrste razvile same od sebe in da pač ni upravičeno razglašati, da je svet ustvaril Bog.

Zadeva pravzaprav močno spominja na slovenske razmere, kjer nekateri še vedno na vse pretege branijo laično in idejno nevtralno šolo pred verskimi vplivi, pa četudi bi omenjali samo to, da je svet in človeka ustvaril Bog. To bi bila menda huda kršitev ustavnega določila ločitve Cerkve od države. No, tokrat zagovornik takih stališč ni ministrstvo za šolstvo (ki ga skoraj leto dni ne vodi več Slavko Gaber-Bonaventura), ampak mediji in opozicija, ki ji je očitno dolgčas, ker sedanjí minister Milan Zver ne izpolnjuje njihovih napovedi, da bo desnica uvedla obvezen verouk v šole. Tudi ljubljanski nadškof msgr. Alojz Uran se ne briga kaj prida za šolska vprašanja. Se je pa zato pred referendumom o RTV oglašila komisija Pravičnost in mir in očitno zelo razburila vodilne eksperte za slovenski laicizem.

Toda vrnimo se k evoluciji. Znano je, da imajo nekateri naši laicisti o kristjanih zelo slabo mnenje, češ da kristjani verjamejo, da je Bog ustvaril svet kar v šestih dneh, kar naj bi bilo znanstveno absolutno sporno. Pa nič zato, če kakšen profesor teologije razloži, da tistih šest dni ni mišljeno dobesedno – v vsakem primeru so verniki trapci, ker verjamejo v pravljice. Nekateri bi jih označili kar za opice, čeprav bi se dalo razpravljati o tem, ali so opice morda tisti, ki trmasto skačejo vedno po istih vejah in vreščijo na vedno isto vižo. Tako kot na primer pred referendumom o RTV, ko je bilo mogoče slišati vreščanje o nekakšni politizaciji javne RTV, češ da Slovenija postaja Janševa banana-republika, kar pa je seveda ugodno okolje za opice. In če opredelimo evolucijo kot razvoj, lahko ugotovimo, da se število opic v takem okolju lahko hitro poveča. Morda se kdo spomni prireditve Slovenec leta pred skoraj desetimi leti, ko sta se na odru pogovarjala Tof in Rifle. Ko je slednji pojasnil, da je bil njegov ded najbolj kosmat človek na svetu, ga je Tof vprašal, ali ni bil morda njegov ded opica. Rifle je nato odgovoril: "Seveda. Moj rod se tam začne, kjer se tvoj konča." In nauk te zgodbe? Da se človek ni razvil iz opice, v opico pa se lahko kaj hitro ...

Gašper Blažič

h-umor

diktafon

"Prosim, ne uporabljajte izraza privatizacija."

(Minister za zdravje Andrej Bručan je poučil novinarko, naj bralcev ne straši s tem, da bi morali ljudje plačevati zdravnikom vse storitve.)

"Takšna koalicija bi imela več kadrovskega potenciala in več sposobnosti za vodenje države, imela pa bi najbrž tudi več težav."

(Predsednik države Janez Drnovšek obžaluje, ker pred letom dni po volitvah ni prišlo do nastanka koalicije SDS-LDS.)

"Nisem znan po tem, da bi skakal v prazen bazen."

(Jelko Kacin, kandidat za predsednika LDS, nikoli preveč ne tvega, zato na lokalni ravni preverja svoje zmožnosti.)

"Greh se pove, grešnika pa ne."

(Novinarka Nina Komparič se zna odgovoru na vprašanje, ali lahko omeni koga, ki bi ji očital delo v zvezi komunistov, čeprav je bil sam više na lestvici, diplomatsko izogniti.)

"Svoj čas sem rekel, da je realno, da na nekkih splošnih volitvah zmagamo, in so se mi vsi smejali. Upam, da se bo to ponovilo."

(Jozef Školč je nepoboljšljiv optimist.)

"Sever in vzhod sta večinsko glasovala za, zahod in jug pa proti."

(Delov novinar Marko Pečauer je ugotovil, da je referendumski izid razdelil Slovenijo tudi po teritorialni plati.)

"Živim v demokraciji in v redu je, da ima Busha nekdo rad, drugi pa ga ne mara."

(Igralec Dennis Hopper je razložil, kako vidi demokracijo v ZDA.)

"Nasmeh sodelavcev, objem moža, njoki moje mame, jurčki mojega očeta, kakšen simpatičen SMS, MMS ali e-mail, moji mački, ki me pričakajo na domačem dvorišču, takoj ko izstopim iz avta, cvetoče

rožice na vrtu, prazna avtocesta Ljubljana-Koper, da se čim prej pripeljem domov ..."

(Voditeljci protokola Kseniji Benedetti zelo veliko stvari polepša dan.)

"Sicer pa je prijateljstvo v teh krogih očitno relativna reč, saj je edino članico novorevijaškega kroga, ki si je upala povzdigniti glas proti zakonu, Manco Košir, žalil kot kakšno svojo dekle."

(Tanja Lesničar Pučko znova besni, tokrat nad novorevijašem in ministrom za kulturo Vaskom Simonitijem.)

"Prej je bilo umirjeno, poležavanje in gledanje televizije s fantom Danijelom, zdaj pa pravzaprav nimam nič časa, saj imam zelo natrpan urnik."

(Nova mis Slovenije Sanja Grohar mora garati, odkar je prejela ta laskavi naslov.)

"V vrata na progi bi napeljal elektriko, da bi te ob dotiku z veslom pošteno streslo."

(Kanuist Dejan Stevanovič bi v tekmovanju s kanuji uvedel novosti.)

Predlogi reform niso radikalni in ...

Pretekli teden so člani odbora za reforme na delovnem srečanju pri predsedniku vlade Janezu Janši predstavili izhodišča predlogov strukturnih reform oziroma sistemskih sprememb na ključnih področjih. Janša je poudaril, da so predlogi kakovostni in medsebojno usklajeni, niso pa radikalni, temveč usmerjeni v nadgrajevanje rešitev, ki so dobre, in postopno zamenjavo rešitev, ki so bile izčrpane. Javnosti naj bi vlada predloge reform predstavila danes, potem ko se bo z njimi seznanila vlada. Vodja odbora za reforme Jože P. Damijan je na srečanju zagotovil, da predlogi reform ne prinašajo nobene revolucije, program pa bo pomagal k večji konkurenčnosti, zagotavljanju višje gospodarske rasti in večje družbene blaginje na dolgi rok. Dejal je, da so pripravili uravnotežen predlog koncepta reform tako z ekonomskega kot socialnega vidika, ki bo pripomogel k hitrejšemu razvoju Slovenije in blaginje slovenskih prebivalcev. Odbor je v preteklih mesecih zaradi kratkega časovnega obdobja ter obsežnosti in pomembnosti priprave koncepta reform delal zelo intenzivno. Rezultati so zelo dobri, predlog pa je usklajen. Janša je napovedal, da bodo isti dan, ko se bo s predlogi seznanila vlada, z njimi seznanili tudi predsednike parlamentarnih strank. Sledili bodo pogovori s socialnimi partnerji v okviru ekonomsko-socialnega sveta ter pogovori z gospodarstveniki in drugimi. V naslednjih dneh bo potekala tudi priprava akcijskega načrta Slovenije za pripravo libronske strategije. Slovenija mora namreč do sredine oktobra ta načrt posredovati evropski komisiji. To bo potekalo približno do 20. oktobra, ko je predvidena seja vlade, na kateri naj bi koncept reform sprejeli. Odbor za reforme je razdeljen v deset podskupin: za spodbujanje konkurence in konkurenčnosti, za učinkovito uporabo sredstev EU za hitrejši razvoj, za privatizacijo in razvoj finančnega sektorja, za liberalizacijo in konkurenčnost javnih gospodarskih služb, za prestrukturiranje javnih financ, za davčno reformo, za reformo trga dela, za reformo sistema socialnih transferjev, za zdravstveno reformo in za pokojninsko reformo.

... ne prinašajo nobene revolucije, sta pretekli teden dejala Jože P. Damijan in Janez Janša.

V. K.

modrosti tedna

“Pričakovali bi več skupne in nedeljene politične volje, da izrečemo nedvoumno besedo o obdobju revolucije in o žrtvah, ki jih ima ona na vesti, vsem žrtvam na ozemlju naše domovine pa je treba dovoliti, da bodo pokopane tako, kot zahteva njihovo človeško dostojanstvo. Nimamo pravice vsega tega potisniti v pozabo, še manj pa ima kdo pravico iskanje resnice o vsem tem podcenjevalno označiti kot nepotrebno ‘preštevanje kosti’.”

(Škof Anton Stres)

“Predreferendumski prepiri so razgalili stanje politične kulture na Slovenskem. Toliko laži kot tokrat že dolgo ni bilo javno izrečeno. Žalostno je, da so se pri tem najbolj izkazali tisti, ki so do nedavnega vodili slovensko državo. Stanje demokracije na Slovenskem zbuja skrb. Spet smo lahko spoznali, koliko ‘krtov’ je med slovenskimi ‘demokrati’, ki pridejo na plan vselej, kadar so ogroženi privilegiji tistih, ki so nam petdeset let vladali v imenu ‘delovnega’ ljudstva.”

(Zgodovinar dr. Stane Granda)

Slivnik se vrača na Delo

V zadnjem času so se v novinarskih krogih vsake toliko časa pojavila namigovanja, naj bi časopisna hiša Delo kupila revijo Mag. To se je v začetku tega tedna potrdilo kot resnično, kot je za nacionalni radio izjavil odgovorni urednik Maga Danilo Slivnik. Kot je dejal, je prodaja Maga Delu praktično že dejstvo. Po njegovih besedah naj bi bila pogodba pripravljena, dogovarjali naj bi se le še o njeni izvedbi. Dejal je še, naj bi Mag, ki naj bi ga po nekaterih informacijah Delo kupilo za 110 milijonov tolarjev, postal ena izmed edicij Dela, pogodba pa naj bi bila takšna, naj bi mu še naprej zagotavljala samostojno uredniško politiko. Vsi novinarji pri Magu naj bi ostali zaposleni, uredništvo pa bi se, takoj ko bodo prostori pripravljene, preselilo v prostore Dela. To pa še ni vse. Po nekaterih informacijah, ki jih nekateri jemljejo že za dejstvo, naj bi Slivnik v kratkem postal tudi član uprave Dela, le da za zdaj še ni jasno, katerega člana bo nadomestil. Po nekaterih informacijah naj bi v upravi zasedel mesto člana, ki je zadolžen za tehnične zadeve, po drugih, verjetnejših, pa naj bi prevzel mesto člana, ki je zadolžen za Delove edicije. Ali bodo na Magu kmalu začeli iskati novega glavnega in odgovornega urednika ali bo to postal Slivnikov dosedanj namestnik?

Kot kaže, se Danilo Slivnik po dolgih letih vrača na Delo. Tokrat kot član uprave.

A. K.

28 milijonov za referendum

Po objavi stroškov referendumske kampanje koalicijskih strank lahko trdimo, da je bila kampanja bistveno bolj transparentna od kampanje LDS in SD, predlagateljic referendum.

Koalicijske partnerice SDS, NSi, SLS in DeSUS so prejšnji teden objavile finančno poročilo o stroških kampanje za potrditev novega zakona o RTV Slovenija. Naj spomnimo, da so po končnih podatkih, ki upoštevajo tudi glasovnice iz tujine, volivci zakon podprli s 50,3 odstotka od skoraj 505 tisoč glasov (udeležba je bila 30,7-odstotna). Uradno bodo izidi potrjeni 14. oktobra, ko poteče rok za pritožbe. Stroški celotne kampanje, ki jo je organiziral štab koalicijskih strank, so znašali slabih 28 milijonov tolarjev, kar si bodo stranke delile glede na vililni izid na zadnjih državnozborskih volitvah. Tako bo SDS pokrila dobrih 59 odstotkov, NSi 18,52 odstotka, SLS slabih 14 in DeSUS dobrih osem odstotkov stroškov. V referenduskem štabu poudarjajo, da se v nasprotju

s prejšnjimi obdobji tokratna kampanja ni financirala iz vladnega stroškovnika. Z drugimi besedami – davkoplačevalci bodo plačali le stroške izvedbe referenduma, ki sta ga sklicali poslanski skupini LDS in SD. Vodja referendumskega štaba koalicijskih strank Dušan Strnad je ob predstavitvi stroškov opozoril na netransparentno kampanjo proti zakonu o RTV, ki je potekala prek domnevno samostojnih organizacij. Med njimi Strnad v prvi vrsti omenja Pobudo dr. Mance Košir in dr. Slavka Splichala ter zavzemanje predsednika Društva novinarjev Slovenije Grege Repovža; poleg tega je bilo na pretek tudi pritiskov v obliki oglasov, plakatov, spletnih strani in protizakonitnega prepričevanja anketirancev.

M. V.

Več Evrope

Leto 2005 je leto treh velikih NE v Evropski uniji. Prva dva sta bila namenjena ustavni pogodbi Evropske unije. Izrekli so ju državljani Francije in Nizozemske. Tretjega je izrekel svet EU, ki na pogajanjih v prvi polovici letošnjega leta ni našel zadovoljive in za vse države članice sprejemljive finančne perspektive. Tako Evropa še vedno ostaja s številnimi pogodbami in zapletenim pravnim redom, ki bi ga ustavna pogodba nekoliko olajšala, ter brez soglasja o tem, kako naj bodo porabljena skupna finančna sredstva od leta 2008 do 2012.

Ali je zaradi tega unija resnično v krizi, kot danes ponavljajo prenekateri politiki, novinarji, državljani? Se res ne zmoremo dogovarjati, delovati skupaj in biti zaradi tega učinkovitejši in konkurenčnejši?

Beseda kriza je sinonim za težko stanje, stisko in položaj, v katerem so dejanja ustavljena, nemogoča. V uniji, njenih ustanovah in državah članicah pa se delo nadaljuje. Zavedamo se treh velikih NE, še veliko pomembnejši pa se nam zdi DA, ki smo ga izrekli lizbonski strategiji. To je dokument, ki ga je pripravila evropska komisija, potrdila pa svet EU in evropski parlament. Strategija predlaga politike, ki bodo čla-

Predlog komisije ni predlog za deregulacijo in manj Evrope, temveč predlog za več uspešnejše Evrope.

niciam in EU izboljšale globalno konkurenčnost in ponudile večje število delovnih mest. Poleg ekonomske vsebuje torej tudi socialno in okoljsko komponento, saj se nad celotno strategijo pojavlja prav zahteva po trajnostnem razvoju.

Res je, da je doseganje ciljev lizbonske strategije zelo oteženo, če ne bo hkrati sprejeta tudi ustrezna finančna perspektiva. A ustanove v EU zaradi nejasnega finančnega okvira ne mirujejo, naše delo se nadaljuje. Prav

v tem, za mnoge neperspektivnem času za EU, je prišla zelo spodbudna in navdušujoča pobuda komisije. Leta je prvič v zgodovini EU pregledala predloge evropskih zakonodajnih aktov in pripravila seznam tistih, ki niso primerni za nadaljnjo obravnavo. Komisija predlaga, da se 68 zakonodajnih predlogov izloči iz zakonodajnega postopka, še preden začnejo zares veljati.

Izločeni naj bi bili zato, ker niso konsistentni s cilji lizbonske strategije ali pa njihovo sprejemanje ta čas ni več aktualno. Pet predlogov zakonodajnih aktov pазhleva nadaljnjo analizo, kako bodo vplivali na konkurenčnost EU, nato pa bodo v skladu z ugotovitvami analize popravljeni. Predlog je komisija predstavila evropskemu parlamentu in svetu. Medtem ko se vse tri ustanove načeloma strinjajo, da je treba evropsko zakonodajo poenostaviti in jo narediti razumljivejšo, pa vendarle obstaja strah, da bi bil zaradi ozkih, parcialnih interesov postopek izločitve nekaterih zakonodajnih aktov iz postopka odločanja ustavljen. Predlagani dokumenti so namreč z najrazličnejših področij – od kmetijstva in ribištva do industrije, raziskav in energije.

Ta prvovrstna, prvič izvedena analiza v EU, vliva zaupanje, da ima Evropa skupno prihodnost. Evropski voditelji se zavedajo prednosti evropskega združevanja in skupne prihodnosti. Predlog komisije naj bi pripeljal do preprostejših in državljanom prijaznih evropskih zakonodajnih aktov. To je predlog za več uspešnejše Evrope.

(Avtorica je poslanka evropskega parlamenta)
Dr. Romana Jordan Cizelj

Negativno

V začetku tedna je računsko sodišče izdalo 298 strani dolgo revizijsko poročilo o pregledu pravilnosti poslovanja 17 proračunskih uporabnikov (ki porabijo dobrih 93 odstotkov vsega proračunskega denarja) in pri pravilnosti upravljanja z denarjem davkoplačevalcev za leto 2004 državnemu proračunu kot celoti izreklo mnenje s pridržkom. Spomni-

lo še več ponavljajočih se napak. Revizorji poudarjajo, da so bili računovodski izkazi na ravni države tudi lani premalo pregledni in premalo informativni. Po njihovih ugotovitvah naj bi bila to deloma posledica neustrezne zakonodaje, deloma pa je šlo tudi za neupoštevanje obstoječih predpisov. Ugotovitve niso nove, prav tako ne, da proračunski uporabniki

Revizorji so nekdanjemu predsedniku vlade Antonu Ropu dali še eno negativno oceno.

mo, da gre predvsem za čas Ropove vlade, saj je do zamenjave oblasti prišlo v začetku decembra lani. Ugotovitve računskega sodišča so še bolj šokantne kot prejšnja leta. Revizorji namreč le na enem od ministrstev niso našli pomembnejših napak in so mu izrekli pozitivno mnenje. Na vseh drugih, vključno z Vrhovnim sodišče RS, Republiško volilno komisijo ter Službo vlade RS za strukturno politiko in regionalni razvoj, pa je bilo napak toliko, da je prav neverjetno. Desetim ministrstvom so izrekli mnenje s pridržkom, šestim pa negativnega. Kot cvetko dodajmo podatek, da je bil nadzor nad pravilnostjo obračuna in izplačevanja sredstev, ki so se nakazovala ZPIZ za izplačilo pokojnin in drugih dajatev po posebnih

premalo pozornosti posvečajo notranjemu nadzoru, načrtovanje pa ni najbolj učinkovito; neustrezno je tudi poročanje o doseženih ciljih. Revizorji so torej Ropovi vladi izdali še zadnje "spričevalo", ki je kot v preteklih letih bolj negativno kot ne. Vprašanje pa je, koliko bo to odmevalo v javnosti. Kot kaže zdaj, bodo novinarske hiše ostale pri novičarskem poročanju. Ne glede na to moramo zapisati, da so revizorji potrdili vse tisto, na kar je prejšnja opozicija vključno z zdajšnjim finančnim ministrom opozarjala vsa leta. Prav na področju javnih naročil se je izkazalo, da so to najplodnejša tla za korupcijo in klientelizem, kar v našem tedniku s primeri redno razkrivamo. Vsekakor je pred vlado zdaj težka naloga. Finančni minister, ki je delovanje prejšnje vlade spremljal že v opoziciji, pasti zelo dobro pozna. Glede na to, kako se je zagrizel v delo, bo morda drugo leto poročilo revizorjev drugačno. Res pa je, da en človek (naj bo to minister ali vladni predsednik) ne more preprečiti tistega, kar še vedno delajo nekateri vodilni na posameznih področjih, saj bi skoraj vsak, ki je tam ostal iz časa prejšnje vladne ekipe, potreboval svojega nadzornika. In to moramo imeti v mislih mi, še bolj pa ministrska ekipa.

Vida Kocjan

Dr. Ljubo Sirc

Boleča izguba Trsta

Med vojno so bili odnosi med Britanci in jugoslovanskimi komunisti zelo dobri. Maclean in Deakin sta po Churchillovih navodilih podpirala partizane, kolikor se je le dalo. Churchill je imel enega svojih fantazijskih napadov in je naivno mislil, da bo nekako dosegel sodelovanje med Titom in kraljem Petrom. Tito mu je lagal, da sploh nima namena vpeljati komunizma, in je za primer, kakšen večstrankarski sistem bo, navajal Osvobodilno fronto že potem, ko so celo Eda Kocbeka porinili v stran.

Jugoslovanski komunisti so bili do Angležev nasprotno silno slabo razpoloženi – imeli so jih po leninsko začasne zaveznike, s katerimi bodo že opravili, ko pride čas. Po Petranovičevem pisanju so ob koncu leta 1941, ko so razglasili “razredno vojno”, poleg kmetov, ki so jih začeli pobijati, za “razredne sovražnike” imeli tudi Angleže, čeprav so o tem seveda molčali. Ko so se Angleži navduševali za Titovo epopejo, so se komunisti v Zagrebu dogovarjali z Nemci o premirju, da bi obračunali s četniki, in o možnosti, da bi skupaj vrgli Angleže v morje, če bi se skušali izkrcati na Balkanu. Medtem ko so sovjetski oficirji za zvezo bili dobri tovariši, so britanske in ameriške imeli izolirane in jim niso dovoljevali stikov s prebivalstvom.

Proti koncu vojne se je kazalo čedalje večje komunistično sovraštvo do Zahoda, kar so Zahodnjaki sicer opazili, toda ni jim bilo jasno, kaj se pripravlja. Angleškega oficirja, ki je hotel iz Slovenije v Avstrijo, so slovenski komunisti ubili, da ne bi bil proti Sovjetom.

Za konec vojne je bilo dogovorjeno, kaj bodo zasedle zavezniške čete in kaj jugoslovanske. Tito je bil seveda mnenja, da se takih dogovorov njemu ni treba držati, tako da je prišlo v Trstu in na zahodnem Primorskem skoraj do oboroženega spopada. Zavezniške enote, ki so imele kar najboljše mnenje o sovjetskih in jugoslovanskih zaveznikih, so se ne-

pričakovano soočile z jugoslovansko vojsko, ki je kazala skrajno mržnjo do njih. O prijateljstvu ni bilo govora. Hkrati so se partizani v Trstu obnašali tako divjaško, da je bilo prebivalstvo na moč prestrašeno. Naše Primorce so komunisti prepričali, da morajo biti do zaveznikov vsaj neprijazni, tako da so npr. odklanjali, da bi jim zavezniki popravili med vojno porušene stavbe.

Mnogo Zahodnjakov je kasneje razlagalo, da so bili najprej navdušeni nad partizani, ob koncu vojne pa so spoznali, da imajo opravka s totalitarci. Vsakdo, ki je imel kak stik z zahodnimi zavezniki, je bil sumljiv. Prekomorske brigade, ki so prišle z Zahoda, se bile “na opazovanju” in so jih kljub vojaški sposobnosti takoj razformirali. Komunisti niso pobijali samotistih, ki so jih kot “razredne sovražnike” nagnali k Nemcem, temveč tudi padalce – Primorce, ki so jih partizanom poslali na pomoč Angleži.

Marshallovo pomoč je Tito po navodilih iz Moskve zavrgel, s čimer je hotel pokazati svoje zaničevanje do Zahoda. Že prej ni hotel sprejeti Unrine pomoči, dokler niso za njegovega zastopnika v Jugoslaviji postavili Sovjeta, dasi je vse blago prihajalo z Zahoda. Višek sovražnosti, tedaj do Američanov, je bila sestrelitev dveh ameriških letal na poti iz Avstrije v Italijo. Avgusta 1946 sta ti dve letali zašli nekaj malega čez

Da bi bilo še bolj očitno, kako je usmerjena titoistična zunanja politika, je Edvard Kardelj na mirovnih pogajanjih zagovarjal ozemeljske zahteve nemške zaveznice Bolgarije, ki so jo prevzeli komunisti, do Grčije, zveste zaveznice. Če se je Jugoslavija zavzemala za med vojno sovražno državo, ni bilo prav verjetno, da se bodo zahodne zaveznice gnale, da bi komunistična Slovenija imela prednost pred demokratično Italijo. Še dobro, da se je izteklo, kot se je. Končno je titoistična politika doživela celo, da se je med pogajanjimi avstrijsko državno pogodbo Sovjetska zveza postavila proti Jugoslaviji.

Slovenski komunisti naj se še tako sprenevedajo, njihovo zideologizirano ravnanje je vsekakor zelo škodilo slovenskim interesom. Le popustljivosti, da ne rečemo naivnosti Zahodnjakov se lahko zahvalimo, da nismo po vojni mednarodno potegnili še krajše. Pri tem seveda izvzemam, kar se je zgodilo domobrancem.

Ko je zaradi Stalinovih duševnih motenj Sovjetska zveza že dihala Titu za vrat, si ni mogel kaj, da ne bi začel spodbujati gibanja neuvrščenihi, ki sta ga s Castrom izkoristila za to, da sta hujskala proti demokratičnim državam in predvsem afriške voditelje usmerjala v socialistično gospodarjenje, ki je povzročilo v njihovih državah vsesplošno revščino, nad katero se dandanes pritožujemo.

Slovenski komunisti naj se še tako sprenevedajo, njihovo zideologizirano ravnanje je vsekakor zelo škodilo slovenskim interesom. Le popustljivosti, da ne rečemo naivnosti Zahodnjakov se lahko zahvalimo, da nismo po vojni mednarodno potegnili še krajše.

mejo na Gorenjsko, pa so ju zbili, čeprav smo se še nedavno pred tem navduševali nad stotinami letal, ki so letela čez Slovenijo bombardirati Nemce. Ob takih dogodkih je bilo komaj pričakovati, da bodo zahodni politiki, ki se jim je medtem začelo svitati, kaj komunizem je, podprli jugoslovansko-slovenske želje za spremembo meja nam v prid.

Gospodu Milanu Kučanu je treba nujno razložiti, da so take nesmisle in hude reči počenjali njegovi ideološki predhodniki, ki jim očitno še danes pritrjuje. Prosim bi ga morali, naj neha hvaliti propadlo, predvsem pa naj nikar ne poskuša neprestano škoditi žrtvam komunizma, če že njega nihče ne kliče na odgovornost za vse zlo komunizma.

Predsednik slovenske vlade Janez Janša je ob prazniku združitve Primorske s Slovenijo dejal, da je bila komunistična partija kriva, da Slovenci nismo dobili Trsta, Gorice in Benečije. Nekdanji predsednik Republike Slovenije in ob koncu komunizma predsednik zveze komunistov Slovenije Milan Kučan ob tem demonstrativno ni ploskal. Pregled dogodkov, ki jim je botrovala komunistična partija, kaže na to, da zavezniki skorajda niso mogli izročiti Trsta Jugoslaviji zaradi takratnega jugoslovanskega uradnega obnašanja, kolikor so upi, da dobimo Trst, bili.

V liberalni demokraciji gre zares

Svet LDS je v začetku preteklega tedna na svoji predkongresni seji potrdil kandidate, ki se bodo na kongresu 15. oktobra v Ljubljani potegovali za predsednika stranke.

Za zdaj so to svetovalec predsednika države Ivo Vajgl, strankin evropski poslanec Jelko Kacin in strankin poslanec v slovenskem parlamentu Jožef Školč, kandidature pa bo mogoče vlagati tudi na samem kongresu, če bodo kandidati za to dobili tretjinsko podporo vseh navzočih delegatov.

Od 83 veljavnih glasovnic je na seji sveta izmed štirih kandidatov, ki so se potegovali za kandidacijo za predsedniški položaj, največ glasov (67) dobil Ivo Vajgl, pet glasov manj je prejel Jelko Kacin, Jožefa Školča pa je podprlo 59 članov sveta. Za kandidacijo za predsednika stranke se je potegoval tudi javnosti neznan obrtnik Tone

Videnšek, vendar ni dobil prepisane tretjinske podpore vseh članov sveta.

Poleg kandidatov za predsednika je svet potrdil tudi kandidate, ki se bodo na kongresu potegovali za eno izmed predvidenih treh (kot je sklenil svet, naj bi na kongresu s spremembo statuta število podpredsednikov z zdajšnjih pet skrčili na tri) podpredsedniških položajev v stranki. Od 17 kandidatov je svet potrdil kandidacijo petih kandidatov, med katerimi prevladujejo nekdanji ministri v Ropovi vladi. Največ glasov (73 od 82 veljavnih) je dobil poslanec in nekdanji gospodarski minister Matej Lahovnik, sledijo mu čezdajšnja podpredsednica LDS in nekdanja pravosodna minist-

rica Zdenka Cerar (60 glasov), poslanec in nekdanji prometni minister Marko Pavliha (9 glasov), poslanec in nekdanji evropski minister Milan M. Cvikl (49 glasov) ter strankina poslanka in dosedanja podpredsednica LDS Cveta Zalokar Oražem (49 glasov).

Svet LDS je na seji podprl tudi dva predloga statutarnih sprememb. Tako bo svet poleg že omenjenega predloga spremembe, s katerim bi število

podpredsedniških mest z zdajšnjih pet zmanjšali na tri, pri čemer morata biti dva podpredsednika nasprotnege spola kot predsednik, članom kongresa predlagal še spremembo statuta, po kateri bi imeli na oktobrskem kongresu izvoljeni organi stranke štiriletni mandat.

Seveda bo na kongresu najzanimivejša bitka za predsedniški položaj v stranki, v katero se, če na kongresu ne bo prišlo do sprememb, podajajo trije dokaj izenačeni kandidati. Če sklepamo po številu glasov, ki so jih prejeli, je v rahli prednosti Ivo Vajgl, vendar pa mu majhna razlika med njim in Kacinom še ne zagotavlja avtomatične izvolitve. Tako bo o tem, kdo bo novi predsednik stranke, odločalo predvsem uspešno lobiranje posameznih kandidatov in zakulisni interesi posameznih eldesovih frakcij. **A. K.**

Predsedniška kandidata LDS Jožef Školč in Jelko Kacin v družbi poslanca Toneta Anderliča

Spominska slovesnost na Teharjah

V nedeljo je bila v spominskem parku na Teharjah obletna spominska slovesnost za žrtve tamkajšnjega povojnega taborišča. Mašo je daroval škof Anton Stres. Slavnostni govornik je bil prof. Justin Stanovnik.

Letošnja slovesnost je bila v znamenju 60. obletnice tragičnih dogodkov v komunističnem koncentracijskem taborišču na Teharjah. V pridigi je škof Stres dejal, da smo zgroženi ob vedno novih poročilih, kako so zmagovalci surovo in množično pobijali vse, ki so jih dosegli na strani poražencev. "Resnično je šlo za genocid, za množično pobijanje ljudi samo zato, ker so pripadali skupini ljudi, ki jo je bilo treba uničiti in iztrebiti. Vse to nas napolnjuje z žalostjo in sramoto. Z žalostjo nad neizmernim trpljenjem in krivico, s sramoto zaradi brezmejnega surovosti in zločina, ki so ga tukaj zagrešili ljudje, ki so bili ljudje kakor mi. To taborišče tukaj in na stotine morišč na naših tleh nas soočajo z grozljivostjo naše preteklosti. Toda velik del naših

ljudi in naše javnosti še vedno ni pravdomel, kako grozljivo in nesprejemljivo je vse to, kar se je dogajalo." Zavzel se je za več skupne in nedeljne politične volje, da izrečemo nedvoumno besedo o obdobju revolucije in o žrtvah, ki jih ima na vesti, vse žrtve na ozemlju naše domovine pa je treba pokopati tako, kot zahteva njihovo človeško dostojanstvo. "Nimamo pravice vsega tega potis-

niti v pozabo, še manj pa ima kdo pravico iskanje resnice o vsem tem podcenjevalno označiti kot nepotrebno 'preštevanje kosti'."

V kulturnem delu slovesnosti je prof. Justin Stanovnik nastopil z zelo jasnim in prodornim govorom, ki bi moral dati marsikomu v Sloveniji pošteno misliti. V tistih treh mesecih leta 1945, maja, junija in julija, so bili na Teharjah dvojni ljudje,

je dejal, eni so ubijali, drugi so bili ubijani. "Med njimi je tekla črta, ki je nobeden ni mogel in ne hotel prestopiti. Oboji, tisti na eni kot tisti na drugi strani, so imeli za sabo neko pot, ki se je tukaj končala in jih za zmerom naredila takšne, kakršni bodo v zgodovini tega naroda, dokler bo obstajal." Poudaril je, da je neminljiva slava ljudi, ki so jih, zvezane in nemočne, tu morili, v tem, da so v nekem poblazelem času ohranili normalnost, ki je človekova večna mera, ki pravi, da človek nekaj je in ima to v sebi, da tega, kar je, ne sme zatajiti. "To je normalnost. Zato hodimo sem, od koder so jih vozili v zunanjo temo, da bi občudovali njihovo normalnost in se je naučili sami. Pa tudi zato, ker so svojo duhovno in politično prisebnost morali tako drago plačati."

Nedeljska spominska slovesnost je bila posvečena tudi preživelim taboriščnikom, možem in ženam, ki jih je prišlo sto. Njihova imena so prebrali med slovesnostjo. Zanje je Nova Slovenska zaveza pripravila tudi posebno spominsko priznanje. **V. M.**

Mašo na Teharjah je daroval mariborski pomožni škof Anton Stres. Med navzočimi sta bila tudi predsednik državnega zbora France Cukjati in minister za delo, družino in socialne zadeve Janez Drobnič.

Nov proračunski pristop

Vlada je potrdila proračuna za leti 2006 in 2007 in ju pravočasno (do 30. septembra) poslala v državni zbor v obravnavo po hitrem postopku, čeprav še vedno ni znano nič novega v zvezi z evropsko finančno perspektivo za obdobje 2007–2013, tako da je v predlog proračuna za leto 2007 še vedno vključena ocena finančnih posledic kompromisnega predloga luksemburškega predsedstva.

Nižji primanjkljaj in prioritete

Proračunski prihodki za leto 2006 znašajo 1.756 milijard, odhodki pa 1.858 milijard tolarjev, kar pomeni, da znaša načrtovani primanjkljaj 1,4 odstotka bruto domačega proizvoda (BDP). V letu 2007 naj bi prihodki znašali 1.861 milijard, odhodki 1.954 milijard tolarjev, proračunski primanjkljaj pa se bo zmanjšal na 1,2 odstotka BDP. V predlogu proračunov je upošteevano postopno zniževanje davka na izplačane plače, in sicer za petino v letu 2006, dodatno petino v letu 2007, preostalo pa do konca leta 2009. S postopno odpravo tega davka bodo seveda nižji tudi javnofinančni prihodki in odhodki, hkrati pa bo to pripomoglo k večji konkurenčnosti gospodarstva. Največje povečanje sredstev glede na rebalans 2005 je na področjih, ki so tudi razvojne prioritete. To je področje tehnološkega razvoja in programov v podporo znanosti, kjer želi vlada povečati obseg vlaganj v raziskave in tehnološki razvoj, zato je sredstva za ta namen v letu 2006 povečala kar za dobro petino. Sredstva povečuje tudi na področju spodbujanja konkurenčnosti industrije (za 24 odstotkov). Več denarja je namenjenega za prometno infrastrukturo, to je za investicijsko vzdrževanje in graditev državnih cest (s 16,6 milijarde na dobrih 23 milijard). Na področju zdravstvenega varstva se bodo sredstva povečala za tretjino, več denarja bo namenjenega tudi za varovanje okolja, za program reforme kmetijstva in živilstva in za spodbujanje skladnega regionalnega razvoja, s čimer bi zmanjšali zaostanke najmanj razvitih območij. Poleg tega se povečujejo investicijska sredstva, namenjena občinam (z 20,9 milijarde v letu 2005 na 27,7 milijarde v letu 2006 in na 57,8 milijarde tolarjev v letu 2007). Prav tako vlada zagotavlja 3 milijarde tolarjev za dokapitalizacijo stanovanjskega sklada, kar bo omogočilo graditev novih neprofitnih stanovanj.

Finančno ministrstvo pod vodstvom Andreja Bajuka je pripravilo, vlada pa v roku potrdila državna proračuna za leti 2006 in 2007.

Previdno pred prevzemom evra

Letna proračuna nedvomno sledita temeljnim makroekonomskim izhodiščem in zahtevi po vzdržnosti javne porabe. Predvsem v letu 2006 je vlada trdno zavezana premišljenim potezam tako na prihodkovni kot na odhodkovni strani proračuna, saj je od tega odvisen vstop Slovenije v evroobmočje. Slovenija že izpolnjuje maastrichtske kriterije glede višine proračunskega primanjkljaja in skupne zadolženosti, stopnja inflacije pa je še vedno previsoka. Da bi ohranila oz. izboljšala položaj Slovenije, si vlada ne sme privoščiti nikakršnih eksperimentov glede prihodkov proračuna, hkrati pa mora skrbeti za njegove čim nižje odhodke.

Pozornost davkom in spremenjen pristop

Vlada je posebno pozornost namenila davčnim prihodkom države, saj ti predstavljajo finančno obremenjenost fizičnih in pravnih oseb. Vlada in ministrstvo za finance sta ustanovila medresorsko delovno skupino pod vodstvom dr. Žige Andoljška, ki vzpostavlja k rezultatom usmerjeni proračun. Gre za kakovostno spremembo na področju proračuna, katere namen je racionalizacija porabe in informiranost javnosti o delu vlade. Tudi obrazložitve finančnih načrtov so zastavljene tako, da je poudarjena večja subjektivna odgovornost vodstva. Gre torej za spremenjen pristop vlade glede na prejšnjo, kar vodi k jasnejšemu določanju ciljev in načrtovanju finančnih sredstev. Omogoča tudi merjenje doseženih rezultatov, spremljanje uspešnosti proračunskih uporabnikov in seznanjanje javnosti z doseženim, kar se posledično vedno odraza v boljšem gospodarjenju s proračunskimi sredstvi in pripomore k vzdržnosti javne porabe. Dodajmo, da so vsi finančni načrti proračunov za 2006 in 2007 napisani po novih smernicah. Prvič sta pred nami proračuna, kjer so se proračunski uporabniki jasno zavezali, da bodo delovali tako, da bodo dosegli svoje cilje, ki so jih tudi navedli in ovrednotili.

Vida Kocjan

Pri tem ne moremo prezreti novega pristopa in njegovih prednosti, ki so izražene v večji transparentnosti in vzdržnosti proračunske porabe, jasnejšem določanju ciljev in ovrednotenju aktivnosti, lažji primerjavi načrtovanih ciljev in doseženih rezultatov, ter k rezultatom usmerjenega delovanja proračunskih uporabnikov. Kakovostno načrtovanje namreč pomeni tudi lažje poročanje.

Fotografije: Gregor Poljčevič

Obletnica preobrata

Tretjega oktobra je minilo natančno leto dni od volitev, po katerih so, če izvzamemo kratek vek Bajukove vlade, po dvanajstih letih vladanja leve opcije vlado prevzele pomladne stranke.

Ko so se pred nekaj več kot letom dni ob sedmi uri zvečer zapirala volišča, še nihče ni slutil, da bo prišlo do tako velikega političnega preobrata in da bodo prvič po letu 1996, ko je pomladna stran sicer zmagala, a zaradi Puckovega prestopa ostala brez oblasti, znova zmagale pomladne stranke. Javnomenjske ankete, ki so jih teden dni pred volitvami izvedle nekatere javnomenjske agencije, so sicer kazale, da bo izid precej tesen, predvsem med SDS in LDS, ki sta se potegovali za pravico, da predlagata mandatarja, vendar si takrat nihče ni upal napo-

vedati, da bo zmago tako prepričljivo slavila SDS in z njo celotna pomladna opcija. Prvi izidi vzporednih volitev, ki sta jih takoj po zaprtju volišč objavili obe največji slovenski televiziji, so bili tako precejšnje presenečenje. Izidi, ki jih je pozneje potrdila kot uradne Republiška volilna komisija (RVK), so kazali, da je na volitvah s prepričljivo večino zmagala Slovenska demokratska stranka (29,08 odstotka glasov), sledila ji je do tedaj vladajoča stranka LDS

(22,80 odstotka glasov), tretja je bila današnja SD (10,17 odstotka glasov), četrta pa NSi (9,09 odstotka glasov). V parlament so prišle še SLS, ki je po uradnih podatkih RVK dobila 6,82 odstotka glasov, SNS (6,27 odstotka) in DeSUS (4,04 odstotka).

Ker je bil skupni izid pomladnih strank z izidom strank, ki so pred volitvami podpirale staro vlado, precej izenačen (razmerje med "levimi" in pomladnimi poslanci v parlamentu je bilo 45 proti 45), je v začetku kaza-

lo, da bo Janez Janša, ki mu je pripadel mandat za sestavo nove vlade, to težko sestavil, vendar se je na koncu dobro izšlo. Tako je Janši še pred glasovanjem o njegovem mandatarstvu s spretno taktiko, ki ni izključevala nikogar, najprej na svojo stran uspešno pridobiti SNS (slednja pozneje ni stopila v vlado), ki je v parlamentu podprla njegovo kandidaturo za mandatarja, v nadaljnjih pogajanjih za sestavo vlade pa mu je uspelo pridobiti tudi DeSUS. 23. novembra

Koalicija vladnih strank – SDS, NSi, SLS in DeSUS – po enem letu od volitev deluje precej enotno. Enako velja za vse tri pomladne stranke.

Z vlado bi morali biti zadovoljni predvsem upokojnenci, saj je ta s spremembo načina usklajevanja pokojnin preprečila njihovo padanje.

smo tako s podpisom koalicijske pogodbe dobili mešano pomladno-levo vladno koalicijo, v katero se je poleg vseh treh pomladnih strank, SDS, NSi in SLS, vključil tudi DeSUS.

Teorija o najšibkejših členih za zdaj ne drži

Čprav so nekateri napovedovali, naj bi bila DeSUS in SLS najšibkejša člena v koaliciji, se je pokazalo, da koalicija za zdaj deluje usklajeno. Tako razen posameznih izpadov kmečke zveze pri SLS, vodi jo Marjan Podobnik, ki je enkrat ali dvakrat v javnosti hitela pojasnjevati svoja stališča do Hrvaške, in manjšega zapleta med DeSUS in drugimi vladnimi strankami, povezanega z zakonom o pokojninah, večjih razhajanj med strankami ni bilo zaznati. Na splošno je sicer čutiti, da imajo posamezne stranke pri nekaterih vprašanih različna stališča, vendar se na koncu vedno uskladijo in v parlamentu vedno glasujejo bolj ali manj enotno. Največjo zaslugo za to ima seveda predsednik vlade Janez Janša, ki zna dobro usklajevati različne poglede in želje znotraj koalicije, delno pa lahko dokaj veliko enotnost pripišemo dejstvu, da se vse stranke zavedajo, da se morebitne predčasne volitve zanje najverjetneje ne bi iztekale tako, kot so se zadnje. Slednje še posebej velja za DeSUS, ki je na volitvah le za 0,04 odstotka preseglja prag za vstop v parlament, z vstopom v vlado pa si je gotovo nakopala jezo nekaterih svojih privržencev. V nič boljšem položaju ni SLS. Če bi namreč tako težko pričakovana pomladna vlada padla po njeni zaslugi, bi se nanjo usul plaz očitkov iz preostalih dveh pomladnih strank in tudi njenega članstva, tako da bi na morebitnih predčasnih volitvah najverjetneje dosegla bistveno slabši izid kot leta 2004.

Ukrepi, ki čakajo novo vlado

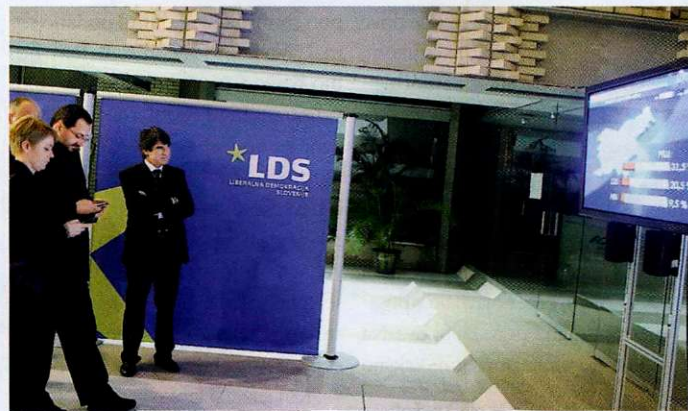
Glede na to koalicijskim strankam (v najboljšem položaju je SDS, ki je po vseh javnomnenjskih anketah daleč najmočnejša stranka v državi) ne preostane drugega, kot da poskušajo v koaliciji in vladi delati čim boljše in si tako zagotoviti čim večji politični kapital za naslednje volitve. Naloga seveda ni lahka, posebej ker vla-

do čaka nekaj pomembnih reform, za katere so se vladne stranke dogovorile tudi v koalicijski pogodbi. Ena najtežjih bo zagotovo reforma davčne zakonodaje, kjer se bodo morali v vladi odločiti predvsem med tem, ali naj uvedemo sistem, ki kratkoročno sicer res prinaša večje socialne učinke, dolgoročno pa je slabši, ker slabi konkurenčnost našega gospodarstva, ali sistem, ki je v začetku manj socialno naravn, zato pa dolgoročno (kot kažejo izkušnje nekaterih držav) prinaša večjo blaginjo.

Podobno težka odločitev čaka vlado pri napovedanem umiku države iz gospodarstva, ki si ga je vladna koalicija postavila kot eno prednostnih nalog svojega programa. Odločitev bo težja, ker se bo morala vlada kmalu odločiti, ali naj v nekaterih podjetjih, ki so danes v večinski državni lasti, obdrži svoj delež, s tem pa tudi nadzor nad razvojem nekaterih panog, in tako tvega očitke, da z umikom iz gospodarstva ni mislila resno, ali naj se država povsem umakne iz gospodarstva in s tem tvega, da nekatera strateško pomembna podjetja pokupijo tujci.

Nekateri že sprejeti ukrepi

Ker gre seveda v obeh primerih (podobno kot pri vseh drugih reformah, ki jih namerava izpeljati vlada) za velike strateške odločitve, ki lahko pomembno vplivajo na razvoj Slovenije v prihodnjih letih, je razumljivo, da se jih je vlada lotila precej previdno, kar pomeni, da končnih rešitev ne moremo pričakovati prav kmalu, zato rezultatov na tem področju še ne moremo ocenjevati. Lahko pa ocenimo nekatere druge poteze, ki jih je vla-

Delovanje zdajšnje vlade je najboljši dokaz, da je mit, ki so ga nekateri umetno ustvarjali v zadnjih letih, o tem, da je LDS edina sposobna voditi vlado – mrtev.

Kaj menijo o stanju v Sloveniji leto dni po volitvah

Andrej Bajuk, predsednik NSi

“Dan volitev pred letom dni ocenjujem kot začetek političnega preobrata, ki še vedno poteka. Vloga naše stranke pri tem, da je do preobrata sploh prišlo, je bila zgodovinskega pomena. Zdajšnja koalicija je trdna in prepričan sem, da bo tako še naprej. Nemogoče je pričakovati, da bi vse naloge iz koalicijske pogodbe izpeljali v prvih mesecih. Toda ključni premiki se dogajajo in prepričan sem, da bo koalicija izvedla vse, za kar se je zavezala.”

Jože Tanko, vodja poslanske skupine SDS

“Z minulim obdobjem in s spremembo oblasti, ki se je zgodila na volitvah 3. oktobra lani, smo lahko izredno zadovoljni tako ljudje in državljanji kot tudi poslovno okolje. Deset mesecev po izvolitvi in po komaj sedmih mesecih delovanja, če odštejemo prvih 100 dni, ki jih ima vsaka vlada za seznanitev s stanjem, se vlada lahko pohvali s številnimi dosežki. Gospodarski kazalci so zelo dobri, gospodarska rast je dokaj visoka, makroekonomske razmere so stabilne, pozitiven je prirast novih podjetij, odpirajo se nova delovna mesta, inflacija je pod nadzorom.”

Borut Pahor, predsednik SD

“Pozitivno je, da je makroekonomsko okolje relativno stabilno, inflacija in obrestne mere se znižujejo, stopnja gospodarske rasti pa je relativno visoka, nad evropskim povprečjem, in smo na dobri poti za izpolnitev pogojev za vstop v monetarno unijo. Kritičen pa sem do številnih zamenjav v upravnih in nadzornih odborih družb, saj se zdi, da je politična lojalnost novi oblasti pomembnejša od poslovne sposobnosti ljudi.”

da že sprejela. Kot pozitivnejšo bi lahko ocenili odločitev vlade, da spremeni zakon o pokojninskem zavarovanju, s katerim se pokojnine po novem dosledneje usklajujejo s plačami kot do zdaj. Ukrej je pozitiven predvsem zato, ker so pokojnine zaradi prejšnjega načina usklajevanja, ki ga je leta 2002 sprejela Drnovškova vlada, v zadnjih letih začele močno zaostajati za rastjo plač, kar bi v naslednjih letih, če se ne bi nič spremenilo, pripeljalo do tega, da bi upokojeanci namesto pokojnin dobivali le še socialno pomoč (na ministrstvu za delo so izračunali, da bi leta 2020 po dozdajšnjem načinu usklajevanja povprečna pokojnina znašala le še tretjino povprečne plače).

Kot izrazito pozitivne bi lahko ocenili tudi ukrepe, s katerimi se je vlada lotila poenostavitve vsakdanjega življenja svojih državljanov. Mednje zagotovo sodi že uveljavljeni predlog ministra za javno upravo Gregorja Viranta, po katerem lahko državljanji RS registrirajo svoje vozilo ali uredijo osebne dokumente na kateri koli upravni enoti v Sloveniji in ne samo na matični, kot je to veljalo prej. Pozitivno oceno si zasluži tudi Virantov že uveljavljeni predlog, po katerem lahko državljanji nekatere dokumente namesto pri notarjih overijo tudi na upravnih enotah. Ta ukrep je pomemben zlasti zato, ker razbija dosedanja monopol, ki so ga imeli notarji, hkrati pa državljanom lajša in ceni življenje. Ko smo že pri notarjih, moramo omeniti tudi predlog ministra za pravosodje Lovra Šturma (veljati je začel v ponedeljek, 3. oktobra), da se notarske tarife močno znižajo (nekatero tudi do 50 odstotkov).

Če bi torej ocenjevali, kaj vse se je v Sloveniji spremenilo, odkar se je zamenjala oblast, bi lahko rekli, da je nova oblast za ljudi na splošno prijaznejša, kot so bile prejšnje, medtem ko bomo vse drugo lahko ocenjevali, šele ko bodo izpeljane vse ključne reforme. To pa bo šele čez leto ali dve.

Aleš Kocjan

V Cerkvi na Slovenskem se že nekaj časa pojavljajo razmišljanja o ustanovitvi novih škofij. Zdaj so ta razmišljanja dobila konkretno obliko, po kateri bi poleg zdajšnjih treh škofij dobili tri nove.

V Cerkvi na Slovenskem naj bi o novih škofijah začeli prvič resno razmišljati v času priprav na slovensko sinodo leta 1997. Nekako v tistem času naj bi bil namreč slovenski cerkveni vrh v Vatikanu poslal vprašanje, kaj tamkajš-

Tri nove škofije?

nji dostojanstveniki mislijo o slovenski sinodi, nazaj pa naj bi dobili zanimiv odgovor. Iz Vatikana naj bi jim bili sporočili, da se jim ideja o sinodi zdi dobra, da pa bi bilo še pred njenim prvim zasedanjem dobro razmisliti o tem, da bi zdajšnje škofije nekoliko preuredili. Vatikanu naj bi se zdajšnje škofije zdele prevelike, zato je slovenskim cerkvenim predstavnikom predlagal, naj jih razdelijo na več manjših. Takšen namig je bil očitno dovolj, da so znotraj Cerkve na Slovenskem imenovali posebno komisijo, ki naj bi izdelala predloge novih škofij in jih poslala v potrditev Slovenski škofovski konferenci. Komisija je začela z delom, vendar do konkretnih predlogov ni prišla, saj so razmišljanja o novih škofijah nekako zamrla. Znova so se obudila lani, ko so se škofje odpravili v različne kraje in se s tamkajšnjimi cerkvenimi telesi (duhovniškimi sveti, pastoralnimi sveti, ipd.) posvetovali o tem, kje vse bi bilo smiselno ustanoviti nove škofije. Svoje ugotovitve so nato poslali Slovenski škofovski konferenci, ta pa je pretekli teden izmed nekaj predlogov izbrala tri in bo Vatikanu predlagala,

da dovoli njihovo ustanovitev. To naj bi bile celjska, murskosoboška in novomeška škofija, ki se bodo, če jih bodo seveda potrdili tudi v Vatikanu, pridružile trem že obstoječim škofijam (ljubljski, mariborski in koprski).

Razlogi so pastoralne narave

Ob vsem tem se postavlja vprašanje, kateri so bili glavni razlogi, da se je škofovska konferenca po tolikem času vendarle odločila, da predlaga ustanovitev novih škofij. Kot nam je dejala sodelavka Slovenske škofovske konference Urška Baloh, so glavni razlogi za ustanovitev novih škofij izključno pastoralne narave. "Slovenska škofovska konferenca je pri pripravi predlogov novih škofij sledila načelu, naj bi bile nove škofije predvsem v prid vernikom in škofom. Slednje pomeni, da bi bile nove škofije bližje vernikom, hkrati pa bi tudi olajšale delo samim škofom. Samo ozemlje bi bilo namreč zanje bolj obvladljivo, sočasno pa bi se lažje posvečali konkretnem vprašanju, ki se pojavljajo v posameznih krajih," pravi Balohova. Na vprašanje, ali je že znano, kakšno

ozemlje naj bi obsegale nove škofije, Balohova odgovarja, da slednje še ni znano, znano pa bo, še preden bo predlog o ustanovitvi novih škofij poslan v Vatikan. "V ljubljanski in mariborski škofiji (koprška naj bi za zdaj ostala v zdajšnjih mejah, op. A. K.) so bile ustanovljene posebne komisije, ki morajo zdaj natančno preučiti, kje bi potekale meje teh škofij. Ko bodo komi-

pomeni, da bodo drugi verniki zanj o prikrajšani. Kot pravi Balohova, je Slovenska škofovska konferenca predlagala ustanovitev tistih škofij, za katere so presodili, da je čas zanje dozorel, s tem pa še ni rečeno, da se ne bo potreba po novi škofiji čez čas izkazala še drugje. "Možnosti za morebitne nove predloge tako ostajajo odprte," pravi Balohova. **Aleš Kocjan**

Predlog za ustanovitev treh novih škofij mora zdaj potrditi Vatikan, kar pa po mnenju Balohove ni vprašljivo.

sije to ugotovile, bodo izdelale predlog mej, ta pa bo skupaj s predlogom o ustanovitvi novih škofij in z vsemi potrebnimi statističnimi podatki romal v Vatikan, ki bo imel pri tem zadnjo besedo. Na vprašanje, ali v Slovenski škofovski konferenci pričakujejo, da bo Vatikan potrdil njihove predloge, Balohova odgovarja, da je o tem skoraj prepričana, saj je ustanavljanje novih škofij, s čimer se prevelike škofije razdelijo na manjše in se s tem približajo ljudem, ena izmed smernic, ki jih je v 70. letih prejšnjega stoletja sprejel II. vatikanski koncil.

Kot kaže, si lahko verniki v Celju, Murski Soboti in Novem mestu obetajo lastno škofijo. Seveda pa to še ne

ANKETA

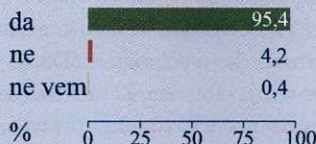
Ali podpirate ustanovitev treh novih škofij v Sloveniji?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem

Odgovorite na www.demokracija.si

Rezultati preteklega tedna

Ste zadovoljni z izidom referendumu o RTV Slovenija?

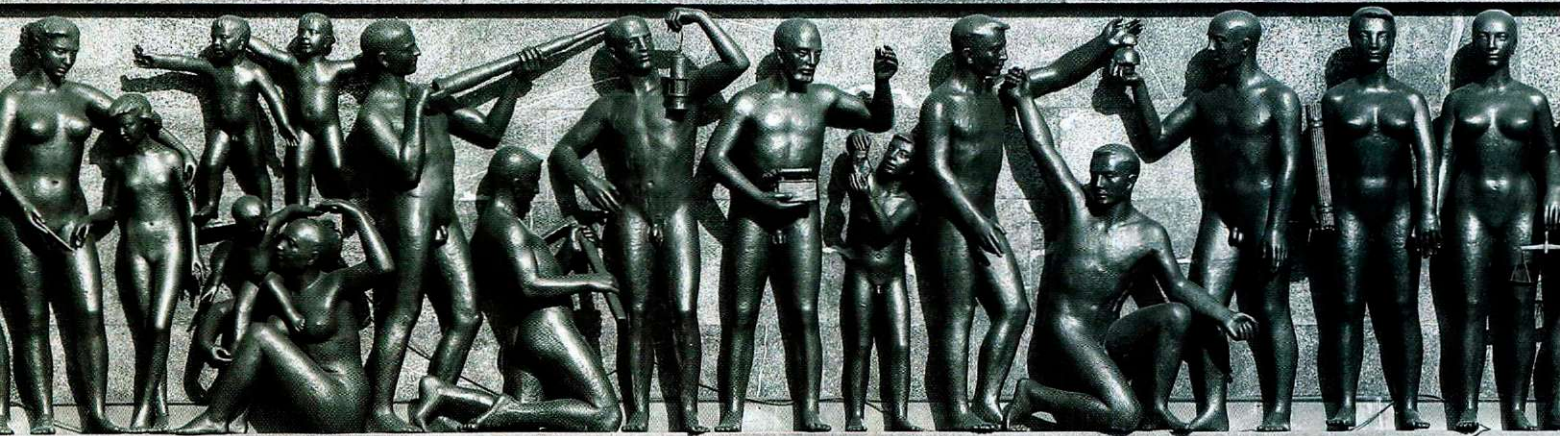

Glasovalo: 671

DEMOKRACIJA

Zemljevid zdajšnjih škofij bo, kot kaže, kmalu bogatejši za tri nove - celjsko, murskosoboško in novomeško.

Konec agonije?

Prejšnji teden je bilo prvo je-sensko zasedanje državnega zbora, na katerem so poslanci obravnavali vrsto zakonov.

Med odmevnejše lahko štejemo vladno novelo zakona o financiranju občin, po kateri bo slednjim omogočeno povečanje obsega zadolževanja z 10 na 20 odstotkov osnove.

Predlog so poslanci po skrajšanem postopku potrdili z občutno večino (74 glasov za in 2 proti).

Kot je razložil minister za lokalno samoupravo in regionalno politiko Ivan Žagar, gre za uvedbo ugodnejšega zadolževanja, ki pa bo dovoljeno le za financiranje investicij na posebnih področjih, osnovnega šolstva, stanovanjske graditve, preskrbe z vodo in javne infrastrukture, za ravnanje z odpadno vodo ter za investicije, sofinancirane iz sredstev EU. Po Žagarjevih zagotovilih z novelo ne bodo ogrozili prevzemanja evra, saj je novi sistem zadolževanja pregleden, čeprav gre za začasno rešitev. Vlada ima namreč v načrtu nov sistemski zakon.

Zeleno luč za občinske investicije, ki bodo deležne dodatnih državnih sredstev, bo moral dati minister, pristojen za področje investicije, poleg tega pa bo potrebno poprejšnje soglasje finančnega ministrstva k načrtu pokritja investicije.

V skladu s sprejetim dopolnilom vladnih strank bodo uvedli tudi najdaljšo dovoljeno dobo vračanja posojila. S

tem naj bi preprečili neomejeno zadolževanje s podaljševanjem dobe odplačevanja in dosegli boljši pregled nad obsegom zadolževanja občin.

LDS in SD sta imeli vrsto pripomb na omenjeno novelo, saj naj bi imela le kratkoročen učinek in bi potešila apetite nekaterih županov pred lokalnimi volitvami naslednje leto. Kritike so letele tudi na posledično neobvladljivo zadolževanje in povečanje javnega dolga. V LDS so vladi očitali, da ni predložila podatkov o zadolženosti občin. Po njihovih podatkih naj bi bilo kar 40 občin zadolženih prek zakonitih meja.

Iz vrst koalicije so odgovorili, da je zadolženost občin po vladnih podatkih manj kot en odstotek BDP. V SDS, NSi in SLS so poleg tega prepričani, da bodo z novelo zakona odpravili večdesetletno agonijo revnih in nerazvitih občin.

Novi prazniki

Poslanci so brez glasu proti po skrajšanem postopku sprejeli novelo zakona o praznikih in dela prostih dnevih, ki uvaja tri nove praznike. 17. avgusta se bomo spominjali združitve prekmurskih Slovencev z matico, 15. septembra bomo zaznamovali vrnitev Primorske, 23. november bo po novem dan Rudolfa Maistra. 26. december, ko se spominjamo plebiscita leta 1990, so poslanci iz dneva samostojnosti preimenovali v dan samostojnosti in enotnosti. Zaradi izpada delovnih ur in posledic na konkurenčnost gospodarstva so sprejeli odločitev, da novi prazniki ne bodo dela prosti dnevi.

“Primorski” praznik se navezuje na uveljavitev mirovne pogodbe med Jugoslavijo in Italijo leta 1947, ko je cona B Julijske krajine in s tem ozemlje današnje Primorske pripadlo Jugoslaviji. Na dan generala Maistra se bomo spominjali razorožitve nemške mestne straže v Mariboru, avgustovski praznik pa bo obudil spomin “na razglasitev osvoboditve Prekmurja 17. avgusta 1919 na ljudskem zboru v Beltincih”.

Edine pripombe na novelo zakona sta imela poslanca narodnih skupnosti. Maria Pozsonec je opozorila na možnost, da bi novi prazniki užalili čustva nekaterih državljanov, Roberto Battelli pa je zakonu, ki bo po njegovo povzročil nove delitve, odkrito nasprotoval.

Manjšinska poslanca sta vložila tudi dopolnilo, po katerem na praznik združitve prekmurskih Slovencev in vrnitve Primorske ne bi izobešali zastav narodnih skupnosti, saj to ne bi bilo “skladno z duhom in namenom zakona”. Večina je predlog zavrnila, prav tako tudi dopolnilo poslancev SD, da bi dan samostojnosti in enotnosti praznovali 23. decembra, ko je potekal plebiscit.

Obstruirali komisijo

Posebno vroče je bilo na za javnost zaprti seji parlamentarne komisije po zakonu o preprečevanju korupcije, na kateri so obravnavali predlog poslanske skupine SNS o odpravi t. i. Kosove komisije. Predstavniki LDS in SD so protestno zapustili sejo zaradi načina vodenja predsedu-

joče komisiji Barbare Žgajner Tavš.

Do spora je prišlo, potem ko je večina v komisiji zavrnila dopolnilo LDS k prvemu členu predloga zakona o nezdržljivosti opravljanja javne funkcije s pridobitno dejavnostjo. Po mnenju predsedujoče je dopolnilo spremenilo koncept zakona, zato se je odločila, da po njegovi zavrnitvi ne obravnavajo niti drugih dopolnil, kar je po besedah Žgajner Tavšev v skladu s poslovnikom in prakso.

Drugačnega mnenja je bil Dušan Kumer (SD). Dejal je, da bi razpravo lahko pretrgali kvečjemu pri obravnavi dopolnila k 5. členu predloga zakona, ki predlaga ohranitev Kosove komisije, medtem ko besedilo prvega člena ne prejudicira vsebine zakona in je bila zato odločitev o pretrganju nadaljnje razprave o dopolnilih opozicije napačna. Kumer je Žgajner Tavševi očital arogantno vodenje seje, Slovenski nacionalni stranki pa, da uresničuje strategijo koalicije o odpravi organa, “ki bi se zares spopadel z elementi korupcije in klientelizma”.

Člani komisije, ki seje niso zapustili, so zavrnilo tudi dopolnila, ki jih je prvotno predlagal predsednik protikorupcijske komisije Drago Kos. Komisija DZ jih ni prejela, zato jih je kot svoje vložil Kumer. Dopolnila so po obravnavi dopolnila k prvemu členu zavrnilo iz istih razlogov kot dopolnila LDS. Po besedah predsedujoče pa so pripravili dve dopolnili, ki ne posegata bistveno v predlog SNS, in ju posredovali notranjepolitičnemu odboru DZ.

Mitja Volčanšek

Osvoboditev Ljubljane 9. maja 1945

Tragična osvoboditev

Šestdeseta obletnica konca druge svetovne vojne je tudi obletnica zgodovinskega preloma ne le za Slovenijo, temveč za celotno Evropo.

Še posebej je ta prehod iz nacifašistične nadvlade v komunistični povojni teror zaznamoval srednjo Evropo. Zato je izmenjava pogledov iz zornih kotov različnih narodov v tem prostoru, ki so doživeli tako različne, a hkrati tudi zelo podobne usode, vsekakor potrebna. Marsikatera rana pa še po tolikih letih ni povsem zaceljena, zato je nadvse dobrodošlo, da to tematiko obdelajo strokovnjaki – zgodovinarji. V tem oziru je bila znanstvena konferenca z naslovom “1945 – prelom med starim in novim: konec druge svetovne vojne v zgodovini srednjeevropskih držav”, ki je v organizaciji ljubljanskega Inštituta za novejšo zgodovino potekala med

29. in 30. septembrom v slovenski prestolnici, nadvse dobrodošla.

Konec nesvobode?

Kakšne vrste svobodo je polovici stare celine prinesel konec oboroženega konflikta, pokaže že citat, izbran za uvod v konferenco. Gre za besedilo iz liberalnega časopisa Jutro z dne 9. maja 1945, ki pozdravlja osvoboditev Ljubljane. Grenko ironijo predstavlja usoda časopisa, ki je nehal izhajati še isti dan.

Srednja Evropa je bila eno osrednjih območij, ki jih je zaznamovala vojna in v svojem mikrokozmosu zajela usode majhnih in velikih narodov, zmagovalcev in poraženih, kolaborantov in odpornikov ter je nazadnje doživela zlom obeh velikih totalitarizmov 20. stoletja.

Kot je prikazal Dušan Nečák, je to območje najbolj občutilo razkol med ZDA in Sovjetsko zvezo, ki je privedel do hladne vojne. Na tem ozemlju so se odvijali tudi osrednji konflikti t. i. klasičnega obdobja hlad-

ne vojne, namreč tržaško, avstrijsko in nemško vprašanje. Kot je dejal Winston Churchill, se je tedaj “od Scezina na Baltiku do Trstav v Jadrano spustila železna zavesa” in pahnila države vzhodno od te črte v nesvobodo.

Model prevzema oblasti

O pripravah slovenske komunistične partije na prevzem oblasti v letih 1944 in 1945 je govorila Vida

Winston Churchill je prvi uporabil izraz “železna zavesa”, da bi opisal tragedijo razdeljenega povojnega sveta, ki jo je Srednja Evropa najmočnejše občutila.

Deželak Barič. KPS je iz taktičnih razlogov javno molčala o revoluciji in jo prekrivala z izrazi ljudska demokracija, pridobitve narodnoosvobodilnega boja ipd. Dejansko pa si je partija že leta 1943 pridobila izključujočo vlogo znotraj protifašističnega odpora. Navzven je sicer vztrajala na “narodnoosvobodilnih pozicijah”, za tem pa je krepila lastno vlogo, kar je potem v polni meri izkoristila po koncu vojne. Po Kardejevem prepričanju je narod namreč sprejel revolucionarni načrt partije v trenutku, ko je začel oborožen odpor proti okupatorju. V povojnem času je KPS izpopolnila prevzem oblasti s prevzemanjem funkcij v vseh družbenih in političnih organih s strani njenih članov, s čimer je monopolizirala družbenopolitično življenje na Slovenskem.

Jera Vodusek Starič je postavila zanimivo tezo, po kateri razvoj v Jugoslaviji ni bil nekaj novega ali samoniklega, temveč ponovitev sovjetskega vzorca ljudske fronte. Pre-

vzem oblasti v Jugoslaviji pa je Moskvi rabil kot vzorec za oblikovanje "ljudskih demokracij" oz. satelitskih držav drugod po Evropi. Vlada Tito – Šubašič, ki naj bi delovala z namenom priprave demokratičnih volitev, je bila tako Stalinova prevara, saj so v njej poleg komunistov sedeli nekateri sovjetski agenti pod krinko "opozicijskih" ministrov. Podobno mrežo agentov je Stalin vzpostavil tudi v drugih državah, ki so kasneje sprejele neposreden sovjetski vpliv.

Omejevanje opozicije

Zanimivi in poučni so bili kako-pak prispevki tujih strokovnjakov, ki so opozorili na podobnosti in razlike s Slovenijo. Zdenko Radelič je tako ugotavljal močno vlogo, ki jo je opozicija igrala na Hrvaškem leta 1945 in še nekoliko kasneje, kljub dejstvu, da si je KP pribojevala popoln nadzor nad vzvodi oblasti, so pa na pritisk zahodnih zaveznikov taktično dopustili zahtevo po parlamentarizmu. Najmočnejšo vlogo je pri tem odigrala Hrvaška kmečka stranka (HSS). KP je skušala domi-

cije, ki je Slovenijo naredila v 80. za avantgardo demokracije v vzhodnem bloku. Gabrič oboje zavrača in opoziciji v letu 1945 ne pripisuje prave moči, saj je bila po njegovo bistveno šibkejša kot v drugih državah, ki so zapadle pod komunizem. V Sloveniji se opozicija v nasprotju s Hrvaško in Srbijo ni registrirala v politične stranke. Razlog za tak razvoj Gabrič vidi v posebej živahni aktivnosti KPS, ki je bila ves čas vojne dejavna tudi na okupiranem ozemlju in je tako stopila v povojno obdobje z že izdelano mrežo organizacij pod dežnikom OF in izdelanim političnim programom. Predvojne politične stranke pa naj bi ugotovile, da je področja delovanja, kjer so bile same posebej pomembne, zasedla partija. Ljudsko fronto so voditelji znali predstaviti kot nekakšen konec politike in izraz ljudskega konsenza, hkrati pa je obstajalo iluzorno pričakovanje, da bodo nekomunisti (npr. Kocbek) v novi vladi predstavljali notranjo opozicijo. Razprav-

1945 – PRELOM MED STARIM IN NOVIM :
KONEC DRUGE SVETOVNE VOJNE
V ZGODOVINI SREDNJEVROPSKIH DRŽAV

1945 – BREAK UP BETWEEN THE OLD
AND THE NEW :
THE END OF THE SECOND WORLD WAR
IN THE HISTORY OF CENTRAL EUROPEAN COUNTRIES

POVZETKI/SUMMARY

ZNANSTVENA KONFERENCA / SCIENTIFIC CONFERENCE
LJUBLJANA, 29.–30. SEPTEMBER 2005

Mednarodna konferenca je vsekakor pripomogla k osvetljevanju dogodkov med vojno in neposredno po njej, ki so še danes predmet ostrih razprav.

vični" kazni pa so se z zunajsodnimi poboji lotili večine slovenskih kolaborantov pred razglasitvijo amnestije. Prav na usodo teh ljudi se je navezal Mitja Ferenc, ki je kritično ugotavljal, da 60 let po koncu vojne in povojnih pobojev prikrita grobišča, ki jih je na slovenskem ozemlju največ, le s težavo dobivajo prve skromne oznake. Naj spomnimo, kot je po-

prostora", ki so ga okupatorji začeli naseljevati z nemškim življenjem in so začeli proces asimilacije drugega prebivalstva. Govor je bil tudi o različnih pogledih na prihodnost Slovakov, ki so uresničili lastno državnost med vojno kot Hitlerjevi zavezniki. Nazadnje je Čehom uspelo prepričati zaveznike v primernost vnovične združitve Českoslovaške, čeprav to še zdaleč ni predstavljalo edine rešitve. Tako leto 1945 za Slovake pomenilo petdesetletno zamrznitev sanj o lastni državi. Na vrsto je prišla tudi na Poljskem do danes tabuizirana tema, namreč "polonizacija" ozemelj, ki jih je na račun Nemčije Poljska dobila od SZ kot nadomestilo za izgubljeno ozemlje na vzhodu. Komunistična propaganda je do današnjih dni ohranila mit o znova pridobljenih ozemljih, ki nikoli niso bila poljska in kjer je v posameznih krajih govorilo nemško tudi več kot 95 odstotkov prebivalstva. Christian Promitzer je analizi-

Fotografije: Gregor Pohleven
Jera Vodusek Starič je mnenja, da je Sovjetska zveza v Jugoslaviji samo pripravljala model za prevzem oblasti drugod po Evropi.

Konferenca kljub zanimivosti predstavljene tematike ni bila deležna večje medijske pozornosti, zato je bilo navzočih le malo laikov.

V Sloveniji je bilo potrebnih šestdeset let, da smo dobili realno oceno števila pomorjenih domobrancev in pripadnikov tujih vojsk, večina žrtev pa še čaka na dostojno zaznamovanje in pokop.

nantno vlogo HSS pred vojno spodbopati tako, da je pridobila čim večje število njenih članov partizanske vrste, zavrgla njeno vodstvo pod pretezo izdaje in končno vsilila novo, dirigirano vodstvo. Tako ustanovljena Hrvaška republikanska kmečka stranka je onemogočala pravi opoziciji obnovo predvojne stranke.

Aleš Gabrič je problematiziral različna pogleda na politično opozicijo v Sloveniji ob koncu vojne. En pogled naj bi v njej videl le "reakcionarne sile", eden pa naj bi jo povelečeval kot predhodnico tiste opozi-

ljavci so med drugim predstavili utopične poglede nekomunistov na Českoslovaškem, ki so si sprva domisljali, da bodo iz države naredili most med Vzhodom in Zahodom, a so kmalu padli pod Stalinov jarem.

Zločin in kazni

Damjan Guštin je predstavil potek kazenskega in političnega sankcioniranja vojnih hudodelcev v Sloveniji, kjer so po sodni poti obravnavali predvsem pripadnike tujih okupatorjev, v nasprotju z deklarirano propagando o "trdi, a pra-

udaril tudi Ferenc, da se je o zločinu po 20 letih "le šepetalo, po tridesetih prvič javno spregovorilo, po štiridesetih vedelo za 3 ali 4 množična grobišča, po petdesetih letih se je njihovo število podesteterilo, v letu 2005 pa se ve že za prek 400 zamolčanih grobišč".

Različne usode

Tuji strokovnjaki so med drugim obravnavali izseljevanje slovenskega (slovenskega) prebivalstva iz jugovzhodne in srednje Evrope, torej tistega "življenjskega

ral problem manjšin, ki so leta 1945 ostale na drugi strani železne zavesse kot matica. Natančno je obdelal slovenske kraje na avstrijskem Štajerskem, kjer se je slovenska skupnost asimilirala, in to v pretežni meri zaradi nekonsistentne politike jugoslovanskih oblasti. Slednje po eni strani niso razpolagale z ažurnimi demografskimi podatki, zaradi česar na mirovnih pogajanjih niso postavile vprašanja te manjšine, po drugi strani pa je UDBA z nekaterimi Slovenci v Avstriji vzdrževala precej zarotniške stike.

Mitja Volčanšek

ODKRITJE - EKSKLUZIVNO

Bratu pomagal do zaslужka

Mirko Bandelj je svojemu bratu zagotovil, da je v preteklih letih prejel najmanj 37 milijonov tolarjev davkopačevalskega denarja, iz računa Elesa, ki je v državni lasti, pa še dodatnih 11 milijonov tolarjev. Skupaj torej najmanj 48 milijonov tolarjev. Čeprav je bil Franjo Bandelj še leta 2001 študent, so mu v vladni službi v dobrem letu dni izplačali več kot 5 milijonov tolarjev.

Če smo še pred meseci zapisali, da je Mirko Bandelj, nekdanji generalni sekretar vlade, predsednik sveta Kliničnega centra Ljubljana, predsednik ljubljanskega kluba lionistov in predsednik sveta Centra vlade za informatiko (CVI), v CVI zaposlil tudi svojega brata Franja Bandlja, smo se v zadnjih tednih z velikimi težavami

dokopali do podatka, da Franjo Bandelj v CVI nikoli ni bil zaposlen. Dodajmo, da so takšne podatke o njegovi zaposlitvi pred nami objavljali tudi nekateri drugi mediji (po njihovem poročanju naj bi bili na CVI predvsem igral računalniške igrice) in s tem zadevo "speljali" na stranski tir. Po naših ugotovitvah, za katere smo porabili zelo veliko časa in energije, se je Franjo Bandelj res obnašal, kot bi bil zaposlen na CVI, v resnici pa je izbral finančno veliko ugodnejšo različico. CVI mu je namreč od 17. maja 2000 do 8. julija 2003 (v 39 mesecih) izplačal kar 20,267.802 tolarja avtorskih honorarjev. Če to preračunamo v tečaj evra (upoštevamo je srednji tečaj Banke Slovenije), je Franjo Bandelj v 39 mesecih od vladne službe za informatiko (to je nova vlada odpravila 1. aprila letos) prejel 89.812 evrov ali povprečno 2.303 evre na mesec, kar je po današnjem tečaju 551.730 tolarjev. Pregled izplačil CVI, ki ga objavljamo posebej, pa

kaže, da je Franjo Bandelj iz CVI prejel posebno visoke zneske v letu 2002 in prvem polletju 2003. Posamezni zneski so presejali milijon ali dva in celo tri milijone tolarjev. Pri tem je pomembno, da je bil Franjo Bandelj še skoraj celo leto 2001 študent. Na fakulteti za elektrotehniko in računalništvo je iz informatike diplomiral

še tega leta, naslov diplomske naloge pa je bil: Informatizacija Registra predpisov Republike Slovenije (zelo podoben naslov ima leta 2004 njegova magistrska naloga). Zato verjetno ni narobe, če nekoliko popravimo zapise v nekaterih občilih izpred nekaj let, da je "Bandelj na CVI predvsem igral računalniške igrice", in zapišemo, da je verjetno študiral in pripravljaval svojo diplomsko nalogo.

Kaj pa študentske napotnice?

Iz pregleda izplačil, ki smo ga pridobili na ministrstvu za javno upravo (MJU), je razvidno, da je bilo zadnje izplačilo na Bandljev račun 8. julija 2003. Dodajmo, da je zelo nenavadno, da Bandelj vse do diplome ni na primer prejemal honorarja prek študentskih napotnic, saj je bil vendar študent in bi bilo to za CVI bistveno cenejše od avtorskih honorarjev. Po drugi strani pa obstaja možnost, da je del izplačila vendarle prejemal tudi prek napotnic, vendar tega za zdaj še ne mo-

Mirko Bandelj je zelo dobro poskrbel za svojega brata in mu v petih letih omogočil najmanj 50 milijonov SIT prihodkov.

remo potrditi. Podatki, ki jih bomo objavili, namreč kažejo, da je Franjo Bandelj v naslednjih letih na različne načine prišel do svojih honorarjev, zato možnosti, da je bilo tudi leta 2000 in 2001 kakšno izplačilo prek študentske napotnice, ne izključujemo.

Plačilo za imenovanje

Ker so se leta 2003 začeli pojavljati namigi o tem, da je na CVI, ki ga je vodil Marin Silič, veliko stvari narobe, poslovanje so pregledovali tudi revizorji, se je Franjo Bandelj umaknil (ali so ga umaknili). In kam? V vladno službo za zakonodajo na Mestnem trgu 4 v Ljubljani, ki jo vodi pravica Ksenija Mihovar Globokar, ki je že od leta 1983 zaposlena v vladnih službah, direktorica zakonodajne službe pa je postala 13. februarja 2003. Verjetno ni naključje, da je kmalu "sprejela" tudi Franja Bandlja. Čeprav je v SVZ zaposlenih 42 ljudi, ki letno porabijo dobrih 361 milijonov tolarjev, je od oktobra leta 2003 do 9. septembra letos Bandljo izplačala 15,247.735 tolarjev oziroma 65.972 evrov. To je povprečno 2.748 evrov na mesec (za povprečno tretjinski delovni čas), kar je 658.340 tolarjev na mesec oziroma za slabih 20 odstotkov več, kot je Bandljo plačeval Silič na CVI.

Deset tisoč tolarjev na uro

Prava zgodba pa se tu šele začne. Mihovar Globokarjeva nam je na vprašanje, ko nam je Bandlja le uspelo najti (Bandelj uporablja tudi internetni naslov vlade), odgovorila, da ima "njihova služba s podjetjem BAFR pogodbo o storitvah tekočega vzdrževanja informacijskih sistemov. Z njim sodeluje od leta 2003, ko je bil ta določen za skrbnika podatkov. Pogodba poteka 9. 8. 2006. Mesečni znesek plačila je odvisen od števila opravljenih ur, s tem da je po pogodbi dogovorjen zgornji obseg 60 ur, urna postavka z vključenim davkom na dodano vrednost pa znaša 10.000 tolarjev. Izvajalcu je bilo v povprečju izplačano 300.000 tolarjev mesečno razen v mesecih, ko je zaradi dodatnih potreb opravil polno pogodbeno obveznost. Ko smo želeli natančne podatke o izplačilih, se je Mihovar Globokarjeva odgovorila poskušala izogniti na vse načine. Tudi tako, da je na dolgo in široko opisovala, kako uspešna je nji-

Franjo Bandelj ima pogodbo tudi z Elesom; podpisal jo je Vekoslav Korošec, ki zdaj noče izdati finančne plati pogodbe.

hova služba, v telefonskem in elektronskem pogovoru pa je tudi zatrjevala, da do Bandlja "ne goji nobenega sentimenta". Po našem vztrajanju in poslanem vzorcu pa nam je na koncu le posredovala pregled izplačil, iz katerega je razvidno, da so bila ta bistveno višja od povprečnih 300.000 tolarjev, kakor je zatrjevala Mihovar Globokarjeva. Bandelj je že 20. februarja lani ustanovil družbo BAFR, Mihovar Globokarjeva pa mu je še naprej plačevala po avtorski pogodbi. Prvo izplačilo na račun družbe BAFR je izplačala šele 6. decembra 2004 (to je po volitvah). Zadnjo pogodbo s podjetjem je sklenila 10. avgusta letos.

Elesova dvomljiva poslovna skrivnost

Ker smo na podlagi teh ugotovitev in nekaterih drugih informacij ugotovili, da je Franjo Bandelj v svoji družbi BAFR, registrirani na naslovu njegovega stanovanja na Linhartovi cesti 80 v Ljubljani (kar je v nasprotju z zakonskimi predpisi), prikazal 5,148.000 tolarjev prihodka, od česar je bilo le 720.000 s strani vladne službe za zakonodajo, je bilo očitno, da "dela" še za nekoga drugega. To so izdajali tudi bilančni podatki o kratkoročnih terjatvah. Podatki so pokazali, da Franjo Bandelj opravlja storitve tu-

di za Eles, kjer naj bi mu bili lani izplačali 4,4 milijona tolarjev. Ko smo to želeli preveriti na Elesu, smo naleteli na aroganco, kakršni doslej še nismo bili priče. Lucija Gorički iz Elesove službe za stike z javnostjo nam je sicer potrdila, da s Franjem Bandljem sodelujejo že nekaj časa, saj jim lahko dobro pomaga pri razvoju uporabniških rešitev na orodju Oracle. "Poleg dveh skrbnikov za posamezno aplikacijo, ki sta zaposlena na Elesu, je Bandelj tretji, to je zunanji skrbnik uporabniških rešitev. Prek svojega podjetja BAFR sodeluje z Elesom od leta 2004." Ker se s tem odgovorom nismo zadovoljili in smo želeli tudi podatke o finančnem delu pogodbe, nam je Lucija Gorički odvrnila, da natančne vsebine pogodbe ne more razkriti, ker ta vsebuje člen o poslovni tajnosti. Dejala je še, da ima pogodbo do februarja 2006, da je šlo za naročilo male vrednosti in da javni razpis ni bil potreben. Kakšne reference je imel Bandelj, da so pogodbo sklenili prav z njim, podobno kot Silič in Mihovar Globokarjeva, ni povedala. Kolikor pa smo lahko skleпали iz odgovora, ima Bandelj tako pogodbo, da dobi tudi stalen mesečni znesek za čas pripravljenosti. Podobno pogodbo je imel na primer odvetnik Miro Senica z družbo Telekom in Mestno občino Ljubljana.

Korošec bi rad "potunkal" Türka

Kljub našemu vztrajanju, da mora Eles razkriti podatke iz pogodbe, v Elesu v to do oddaje članka v tisk niso privolili. Z "varovanjem podatkov" naj bi se strinjali tudi vsi (njihovi) pravni strokovnjaki, kar seveda ni nič presenetljivega, saj so ti pisali pogodbo. Vprašali so tudi Bandlja, ali lahko posredujejo podatke, vendar se slednji s tem ni strinjal. Ko smo jih opozarjali, da je podjetje v državni lasti in da morajo razkriti vsebino pogodbe, nam je Goričkijeva odvrnila, da Eles ne pridobiva sredstev iz proračuna, ampak od uporabnikov prenosnega omrežja. No, obrnili smo se tudi na dr. Rajka Pirnata, znanega pravnega strokovnjaka, in na koncu upoštevali njegov nasvet, naj se obrnemo na Natašo Pirc Musar, pooblaščenko za dostop do informacij javnega značaja. Ko smo s tem seznanili tudi vodstvo Eles, smo dobili odgovor, da je "vprašanje o zaslužku g. Bandlja mejni primer, zato obstaja dilema, ali sploh gre za podatek javnega značaja". Naše vprašanje se namreč po njihovo ne nanaša na izvajanje javne gospodarske službe in dogodke, povezane z omrežjem. Prav tako Eles ni proračunski uporabnik in pogodbeni partnerji v zvezi z nakupom proizvodov ali storitev praviloma vztrajajo pri vključitvi določila o varovanju poslovne tajnosti v pogodbo. "Do takih vprašanj bomo zavzeli načelno stališče skupaj z novim direktorjem, zato vas naprošamo, da počakate še par dni," se je glasil odgovor Eles. Gre za to, da je bil za direktorja Eles pred kratkim imenovan Vitoslav Türk, Eles pa naj bi zdaj za »

Potem ko je Ksenija Mihovar Globokar postala voditeljica službe za zakonodajo (imenovala jo je Ropova vlada), je pod svoje okrilje vzela Franja Bandlja in mu v dveh letih izplačala 15,2 milijona tolarjev.

Marin Silič, vodja nekdanje ga CVI, je Franjo Bandljo še v času, ko je bil ta student, omogočil milijonski zaslužek. Mirko Bandelj je bil namreč predsednik sveta CVI.

Franjo Bandelj je februarja lani ustanovil podjetje (to proti pravilom deluje kar v stanovanju), vendar je iz vladne službe še naprej (do volitev) prejemal avtorske honorarje.

Pregled izplačil preko Avtorske agencije za Franja Bandelja

(od leta 2000 do 2005)			
Račun št.:	Datum:	Znesek nakazila avtorski agenciji:	Skupaj leto:
14289	17.5.2000	949.664,28 SIT	
18134	5.10.2000	1.590.802,27 SIT	
		2.540.466,55	2000
110546	17.1.2001	483.130,10 SIT	
114677	8.6.2001	366.007,65 SIT	
114678	8.6.2001	366.007,65 SIT	
114679	8.6.2001	366.007,65 SIT	
116159	2.8.2001	256.205,35 SIT	
116160	2.8.2001	256.205,35 SIT	
116161	2.8.2001	219.604,59 SIT	
116162	27.4.2001	329.406,88 SIT	
125518-001	12.11.2001	160.495,36 SIT	
125519-002	12.11.2001	401.238,39 SIT	
125520-003	12.11.2001	641.981,42 SIT	
125530-004	13.11.2001	361.114,55 SIT	
		4.207.404,94	2001
225167-007	14.3.2002	1.612.383,90 SIT	
225168-008	14.3.2002	1.378.588,24 SIT	
225550-012	6.9.2002	1.329.993,00 SIT	
225564-013	10.9.2002	2.586.965,50 SIT	
		6.907.930,64	2002
325521-009	15.5.2003	3.411.764,71 SIT	
325646-012	16.6.2003	2.729.411,76 SIT	
325728-014	8.7.2003	470.823,54 SIT	
		6.612.000,01	2003
		-	2004
		-	2005
SKUPAJ		20.267.802,14	

Vir: Ministrstvo RS za javno upravo

» "dovoljenje" za razkritje podatkov čakal nanj, saj do izročitve poslov med direktorjema še ni prišlo. S tem se seveda ne strinjamo, saj je pogodbo (ali pogodbe) s Franjem Bandljem podpisal Vekoslav Korošec, zato smo že vložili pritožbo na po-

oblaščenko. Vsekakor gre za sprenevedanje s strani Korošca in Eles, saj naj bi Eles Franju Bandlju redno mesečno plačeval 500.000 tolarjev (za čas pripravljenosti), vrednost ure naj bi bila 20.000 tisoč tolarjev, poleg tega pa naj bi Eles plačal še vse stroške.

Ko je Bandljema postalo prevroče na CVI, se je Franjo preselil v stavbo vladne službe za zakonodajo na Mestnem trgu 4 v Ljubljani, kjer smo ga mi prvi odkrili. Pogodbo ima za tretjinski delovni čas, zato pa mesečno poleg nekaterih ugodnosti prejme povprečno 658.000 SIT.

Bandelj je Bandelj

Seveda smo vse to poskušali preveriti tudi pri Franju Bandlju, ki se odziva na elektronski naslov vlade (gov.si). Odgovoril nam je na eno samo vprašanje, to pa je, da je po poklicu informatik in tudi deluje na trgu informatike. Na vprašanja o zaslužkih in morebitnem dovoljenju za njihovo razkritje s strani Eles ni več odgovarjal.

Za konec

Franjo Bandelj je konec leta 2001 diplomiral na fakulteti za elektrotehniko, nato je leta 2004 opravil magistririj na ekonomski fakulteti. Na spletni strani smo zasledili, da je bil skupaj s svojim mentorjem na fakultetni stopnji tudi član t. i. Mobilne regate. Naslova diplomske in magistrske naloge sta si bila zelo podobna in tesno pove-

Pregled izplačil za Franja Bandelja

(od leta 2003 do 2005)			
Račun št.:	Datum:	Znesek nakazila avtorski agenciji:	Skupaj leto:
325869-016	10.10.2003	756.000,00 SIT	1.8.2003 sklenjena pogodba o avtorskem delu
325874-017	10.10.2003	324.000,00 SIT	
325959-019	10.12.2003	432.000,00 SIT	
326076-021	3.12.2003	490.213,00 SIT	
		2.002.213,00 SIT	2003
326201-022	23.1.2004	534.984,52 SIT	
425006-001	4.2.2004	534.984,52 SIT	
425174-003	3.3.2004	534.984,52 SIT	
425308-005	29.3.2004	534.984,52 SIT	
425494-007	12.5.2004	534.984,52 SIT	
425625-009	28.5.2004	534.984,52 SIT	
425801010	24.6.2004	579.566,56 SIT	
425875-011	12.7.2004	1.286.110,26 SIT	
425981-013	4.8.2004	534.984,52 SIT	
426128-016	6.9.2004	534.984,52 SIT	
426221-018	4.10.2004	534.984,52 SIT	
426401-019	4.11.2004	534.984,52 SIT	
		7.215.522,02 SIT	2004
Račun št.:	Datum:	Znesek nakazila BAFR:	
2/2004	6.12.2004	360.000,00 SIT	7.10.2004 sklenjena pogodba SVZ-BAFR-01/04
		360.000,00 SIT	2004
6/2004	3.1.2005	360.000,00 SIT	
8/2004	2.2.2005	360.000,00 SIT	
1/2005	14.3.2005	360.000,00 SIT	
2/2005	1.4.2005	360.000,00 SIT	
5/2005	11.5.2005	360.000,00 SIT	
7/2005	23.5.2005	630.000,00 SIT	
8/2005	3.6.2005	360.000,00 SIT	
10/2005	4.7.2005	360.000,00 SIT	
12/2005	6.7.2005	900.000,00 SIT	
13/2005	3.8.2005	360.000,00 SIT	
15/2005	16.8.2005	900.000,00 SIT	
16/2005	9.9.2005	360.000,00 SIT	10.8.2005 sklenjena pogodba SVZ-BAFR-01/05
		5.670.000,00 SIT	2005
SKUPAJ		15.247.735,02 SIT	

Vir: Ksenija Mihovar Globokar, voditeljica vladne službe za zakonodajo

zana s pogodbenim delom, ki ga je opravljal v vladnih službah. V preteklih letih je prejel najmanj 155.784 evrov (oziroma dobrih 37 milijonov tolarjev po današnjem deviznem tečaju) davkoplačevalskega denarja. Poleg tega ima sklenjeno pogodbo še z najmanj enim podjetjem v državni lasti, to je z Elektrom Slovenije (ELES), kjer naj bi bil po naših podatkih lani in letos prejel najmanj 11 milijonov tolarjev (oziroma dodatnih 46.000 evrov). Skupaj je torej v petih letih prejel dobrih 48 milijonov tolarjev ali 200.000 evrov. Ali je deloval še v katerem drugem državnem oz. javnem podjetju ali zavodu,

do oddaje članka v tisk nismo ugotovili. Ukvarjal naj bi se predvsem z uporabniškimi storitvami na orodju Oracle. Takšnih strokovnjakov je v Sloveniji najmanj 135 (obstaja tudi nekaj specializiranih podjetij), združeni pa so v društvo. Iz podatkov Slovenskega društva uporabnikov programske opreme Oracle (<http://www.sioug.si/drustvo/clani.jsp>) je razvidno, da Franja Bandlja ni med njimi, so pa kar štiri strokovnjaki iz Eles, kar vodstvo Eles in Lucijo Gorički, da imajo le dva strokovnjaka (Bandelj pa je tretji, zunanji sodelavec), postavlja na laž. Zgodba s tem seveda še ni končana.

Vida Kocjan

Vlada odstavila Majdo Širca, Drago Kos zavračaje, Pavel Gantar podpisal neverodostojen sklep. Vlada je pretekli teden razrešila Majdo Širca z mesta predsednice sveta javnega zavoda Slovenska kinoteka (SK).

V našem tedniku smo o domnevno spornem lobiranju poslanke LDS in svetnice v mestni občini Ljubljana za to, da je Arhitekturni biro Ravnikar Potokar, ki je v solasti Vojteha Matjaža Ravnikarja (moža Majde Širca), dobil naročilo pri obnovi kinoteke, po-

Fotografije: Gregor Pohleven

Širčevi pomagali Gantar

ročali že sredi septembra. Zdaj je naše domneve potrdila tudi vlada, Širčeva pa je svojo razrešitev komentirala z besedami, da je bilo to samo vprašanje časa in da pogodbe med SK in družbo njenega moža po smrti prejšnjega direktorja in do trenutka, ko je začelo ta primer raziskovati ministertvo za kulturo, sploh ni poznala.

Kosova počasnost

Ker smo v istem članku opozorili tudi na to, da družbe Ravnikar Potokar in družbe Piranesi, ki je prav tako v lasti moža Majde Širca, ni na seznamu 686 podjetij, ki po zakonu ne smejo sodelovati z državnimi ustanovami, in smo o tem povprašali tudi Draga Kosa, nam je ta najprej zatrdil, da bo naše navedbe o povezanosti Majde Širca z nekaterimi podjetji komisija vsekakor preverila. Ko smo ga čez dober teden dni povprašali, ali je že kaj ugotovil, nam je sporočil, "da čakajo na odgovor upravne enote o njenih družinskih članih in o članih njenega gospodinjstva". 30. septembra (članek je bil objavljen 15. 9.) pa nam je na našo urgenco sporočil naslednje: "Dobili smo podatke z UE, ki pa problema se ne rešuje v celoti. Zaradi tega potrebujemo še podatke iz originalne registracije podjetij, katerih imena ste nam dali, kar nam bo posredovalo sodišče. Ko bomo imeli dejansko stanje povsem razčiščeno, dobite odgovor." Glede na Kosovo hitrost v drugih primerih, ko

so komisiji zadostovali že nekateri novinarski prispevki, lahko to označimo kot zavračevanje. Majda Širca tega podjetja protikorupcijski komisiji ni navedla niti se ni sama o tem, da je to zares naredila, izrecno izjasnila.

Zanimive donacije

Ugotovili smo še, da je Ravnikar tudi zastopnik (direktor) družbe Ustanova Fundacija Piranesi. V bazi Ajpesa sta med ustanovitelji navedeni tudi dve državni ustanovi, Družba za avtoceste RS (DARS) in Direkcija RS za ceste. V obeh so nam zatrdili, da nikoli niso vplačali nobenega soustanovitelskega zneska, kar smo pozneje ugotovili tudi iz notarskega zapisa. Ko smo povprašali na Ajpes, kako je mogoče, da sta med ustanovitelji na-

vedeni tudi ti družbi, nam je Ajpes poslal sklep ministrstva za okolje in prostor iz leta 1999, na podlagi katerega so vpisali te podatke. Sklep o ustanovitvi je podpisal takratni minister Pavel Gantar. Na Ajpesu so še dodali, da so Ustanovi Piranesi že poslali poziv za popravo podatkov. Iz vsega tega sledi, da je tudi Pavel Gantar pri izdaji sklepa prezrl (namenoma, prijateljsko ali kakor koli že) dejstvo, da DARS in Direkcija RS za ceste nikoli nista pristopila k ustanovitvi Ustanove Piranesi, in je podpisal sklep, ki ni temeljil na resnici. Dodajmo, da so nam iz služb drugih štirih ustanoviteljev Ustanove Piranesi (GIZ Gradis, GPG, d. d., IMOS Holding, d. d., in Marmor Hotavlje, d. d.) sporočili, da so pristopili k ustanovi-

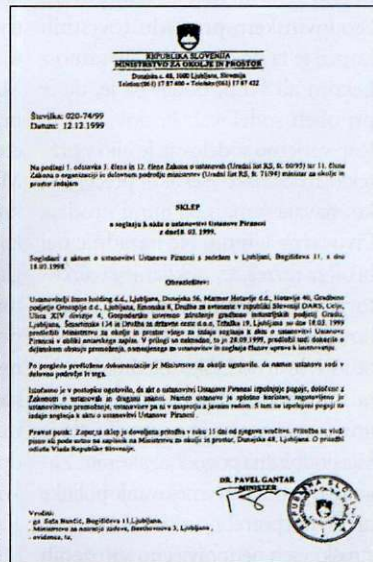
in da je bil takratni ustanoviteljski vložek 300 tisoč tolarjev. Pozneje naj bi ustanovi pomagali z donacijami. Kolikšne so bile, nam niso povedali, saj naj bi se stroški donacij v njihovih poslovnih bilancah ne prikazovali posebej, ampak skupaj z drugimi stroški. To je torej zgodba, v kateri je na eni strani Pavel Gantar, strankarski kolega Majde Širca, podpisal sklep, ki ni temeljil na resničnih dejstvih, na drugi strani pa se kaže, kako je mogoče v nekatere ustanove iz nekaterih podjetij, ki so vsa leta pridobivala naročila vlade, nakazovati denar, ne da bi bilo to v nasprotju s pravno-financijskimi predpisi. **Vida Kocjan**

Vlada je z mesta predsednice sveta Slovenske kinoteke razrešila Majdo Širca.

Pavel Gantar je leta 1999 kot minister za okolje in prostor podpisal neverodostojen sklep, po katerem je nato Ajpes v svoje baze vpisal netočne podatke o soustanoviteljstvu Ustanove Fundacije Piranesi, ki jo vodi Vojteh Ravnikar, mož Majde Širca.

Faksimile sklepa z Gantarjevim podpisom

Čeprav je prodaja državnega deleža v Mercatorju že davno izpeljena, se strasti okrog dokapitalizacije še niso pomirile. LDS se je s tipično politično obarvanimi očitki lotila Pivovarne Laško in poskušala zanetiti javno vojno.

Potem ko je Pivovarna Laško s Slovensko odškodninsko družbo podpisala pogodbo o nakupu nekaj več kot 13 odstotkov Mercatorja, so se pojavili posamezniki, ki so javno izražali pomisleke glede prodajne cene, glasno pa so omenjali tudi oškodovanje državnega premoženja.

Politični očitki

Najglasnejši kritik je bil vodja LDS Anton Rop, ki je dejal, da je pri pro-

vovarne Laško, je nemogoče govoriti o kakršnem koli vplivu na poslovanje Mercatorja. Sicer pa ima Pivovarna Laško v več pomembnih slovenskih družbah bistveno pomembnejše lastniške deleže. To so med drugimi Sava, Perutnina Ptuj, Infond, Delo in še nekatere druge.

Poslanski klub LDS, ki odgovarja v imenu Toneta Ropa, zavaja tudi z interpretacijo in poenostavljanjem izjav Pivovarne Laško. Slednja med drugim ni primerjala poslovne plati prodaje Uniona s prodajo družbe Mercator. Opozorila je le na vpletanje politike pri prodaji Uniona in Antona Ropa osebno. Povsem zgrešena pa je trditev strokovnjakov LDS, da pri prodaji Mercatorja ne gre za dva ločena kupca. Pivovarna Laško je v mnogih podjetjih navzoča kot port-

Politična poligona

daji delnic Kapitalske družbe (KAD) in Slovenske odškodninske družbe (SOD) prišlo do največjega oškodovanja državne lastnine in davkoplačevalcev v zgodovini Slovenije. Znesek oškodovanja je po njegovem mnenju med 25 in 30 milijardami tolarjev, kar je primerjal z 2.900 stanovanji ali s šestimi letali falcon.

Rop je dejal, da prodaja kontrolnega svežnja Mercatorja ni primerljiva z vsakim podjetjem ali s poslom, ki je bil kadar koli sklenjen v imenu SOD ali KAD. Po njegovem zgodovinskem pregledu tovrstnih kupcij je ta posel primerljiv samo z Lekom ali NLB, dodal pa je, da je pri obeh sodeloval. Poslov, kjer je Rop verjetno sodeloval, je bilo v preteklosti dejansko vsekakor precej več, kot navaja sam, med njimi prodaja Pivovarne Union. Ne nazadnje naj bi bil za razrešitev nekdanjega direktorja SOD Antona Končnika potreboval le dve uri po podpisu pogodbe s Pivovarno Laško. Slednja je takrat kupila delež Pivovarne Union, vrhovno sodišče pa je ugotovilo, da je bila podpisana pogodba zakonita. Zagotovo to odkrito vmešavanje politike ni bilo niti potrebno niti korektno, saj stroški vseh neupravičeno sproženih postopkov bremenijo državljanje.

Čeprav Rop trdi, da želi preprečiti oškodovanje države, je več kot očitno, da nekdanji predsednik vlade pozna načine vplivanja tako na paradržavne sklade kot tudi na medije. Pri tem pozablja, da sta v primeru nakupa Mercatorjevih delnic nastopila dva ločena kupca, zato so izjave o prodaji kontrolnega deleža napačne in zavajajo slovenske volivce. Anton Rop namreč še zmeraj ni odgovoril na temeljno vprašanje, zakaj se ni odzval s sklicem tiskovne konference že ob predlagani in potrjeni dokapitalizaciji družbe Mercator. V predlogu slednje je uprava Mercatorja predlagala odkupno ceno za delnico 38.000 tolarjev, kar je enako ceni, po kateri sta deleža v Mercatorju odkupila Pivovarna Laško in Istrabenz. Ceno delnic za dokapitalizacijo je uprava določila v soglasju z nadzornim svetom (oba je imenovala prejšnja vlada). Povejmo še, da je predmet dokapitalizacije (vplačila in izdaje novih delnic) podobna količina delnic kot pri prodajnih pogodbah, ki sta jih sklenila državna sklada (SOD in KAD). Pri konkretni

dokapitalizaciji je bila izključena prednostna pravica obstoječih delničarjev do vplačila dodatnih delnic. V takih primerih bi določitev preizkušene cene pomenila, da je uprava oškodovala manjšinske delničarje, ki v dokapitalizacijo niso bili povabljeni. Zato bi LDS morala protestirati že takoj, ko je bila objavljena ta cena. Prav tako ima uprava družbe nedvomno najboljši pregled nad finančnim položajem družbe in njenim poslovanjem. Uprava Mercatorja ima zagotovo največ informacij o poslovanju družbe in njenih prihodnjih načrtih. Zato lahko verjamemo, da je ta cena korektna, še posebej če upoštevamo, da gre za nakup 13-odstotnega deleža družbe Mercator, ki ni ne kontrolni ne prevzemni delež. Ob tako majhnem deležu in dejstvu, da med nadzorniki ni zaposlenih iz vrst Pi-

feljski lastnik. Tudi v Istrabenzu. To pa še ne pomeni, da gre za med seboj povezana podjetja. V Pivovarni Laško so prepričani, da je namen ovadb, ki se pojavljajo zoper prodajalce in kupce deleža Mercatorja, medijska diskreditacija vseh vpletenih. Kot zmeraj doslej bo pri tem tudi ostalo, le s to razliko, da bodo državljani priкраjšani za sredstva, ki bodo porabljena v pravnih in drugih postopkih.

Izkušnje nekdanjih oblastnikov

LDS je v svojem sporočilu za javnost ostro nastopila proti Pivovarni

Mercator je nameravala Ropova vlada prodati ceneje.

Pivovarna Laško je zavrnila vse očitke predsednika LDS Antona Ropa.

Laško in njeno ravnanje označila za grobo zavajanje javnosti. V sporočilu poudarja tisto, s čimer poskuša manipulirati že ves čas; poudarja namreč, da je ključni problem v tem, da je bila prodaja deležev Mercatorja izvedena netransparentno, nepri- merno in škodljivo, po ceni in na na-

Liberalno demokracijo skrbi izgubljen nadzor nad mediji.

čin, ki je bistveno pod nivojem primerljivih transakcij. Po mnenju LDS naj bi znesek oškodovanja državnega premoženja tako znašal med 25 in 30 milijardami tolarjev. Njen odgovor na očitek Pivovarne Laško, da je Anton Rop razrešil Antona Končnika, je, da bi to bilo popolno zavajanje, čeprav je verjetno večini jasno, kako je z zadevo dejansko bilo. Omenja še, da je Pivovarna Laško za svoje delničarje sklenila dober posel, medtem ko naj bi KAD in SOD oškodovali slovenske davkoplačevalce.

Ob vsej tej drami okrog prodaje državnega premoženja pa ne moremo mimo dejstva, ki je še najzgovornejše od vseh. Po informacijah, ki jih je javno potrdil tudi Zoran Jankovič, je nameravala prejšnja vlada v obdobju okoli zadnjih parlamentarnih volitev delež SOD v Mercatorju prodati kar samemu Jankoviču po ceni 36.000 tolarjev, kar je dva tisočaka manj kot cena, po kateri sta deleže kupila Pivovarna Laško in Istrabenz. Vsekakor so Ropovi očitki na mestu le do takrat, dokler ne pogledamo nazaj v bližnjo preteklost; sam je namreč v svoji neuspešni vladavini počel vse to in še več, česar obtožuje svoje nasprotnike na oblasti sedaj. Zagotovo mu je pretekla vladavina zapu-

tila veliko takšnih in drugačnih izkušenj, s katerimi sedaj operira.

Delo razburja

Rop je izjavil, da bo zanimivo spremljati, kdo in kako bo kupoval delnice Dela ter kdo in kako bo zagotovil povečanje medijskega vpliva predsednika vlade prek lastniških deležev v Delu. Vodstvo družbe Pivovarna Laško je večkrat pojasnilo, da svojega 52-odstotnega lastniškega deleža, ki ga ima v osrednjem slovenskem časniku, ne namerava prodati. Delo je tudi 20-odstotni lastnik Večera, z Delom povezane družbe pa imajo skupaj skoraj 72 odstotkov mariborskega dnevnika. Največji, 36,5-odstotni lastnik Večera je Infond Holding, ki je tudi največji lastnik Pivovarne Laško. Delež družbe Delo, d. d., je Pivovarna Laško po lastnih navedbah kupila zaradi lastnih ekonomskih interesov in ne po navodilu prejšnje ali sedanje vlade. Če se bo Pivovarna Laško v prihodnosti odločila za prodajo Dela, se bo to zgodilo izključno zaradi ekonomskih interesov družbe. Pivovarna Laško v svojem obvestilu za javnost meni tudi, da ni nikakršnega razloga, da bi bila družba Delo poligon za nabiranje političnih točk posameznikov. Zato so po njihovo izjave, ki jih je o tej zadevi podal Rop, zavajajoče in predvsem politično obarvane.

Teren za manipulacije

Strasti okrog odprodaje državnega premoženja v Mercatorju se očitno še ne nameravajo pomiriti. Gre za dobrodošel teren za manipulacije, kar že bolj ali manj spretno počne LDS in poskuša s svojimi prevečkrat uporabljenimi frazami spet pridobiti nekaj točk. V enem izmed zadnjih sporočil za javnost, ki so spet odgovor Pivovarne Laško, besedilo prikazuje Antona Ropa skorajda v svetniški luči; po mnenju LDS naj bi si Pivovarna Laško tako omogočila velikanske zasluzke, davkoplačevalce pa naj bi pustila na suhem. In kaj se zgodi, če se ob tem spomnimo na namero, ki jo je skovala LDS, ko je želela delež v Mercatorju pred volitvami prodati po nižji ceni? Vsekakor je velikansko nasprotje med tem, kar LDS govori, in tem, kar zares počne, predvsem pa, kaj vse je počela v dolgih letih vladanja.

Denis Vengust

Kakšno bo vreme čez 6 dni?

Vremenska napoved za 6 dni vnaprej!

Prva slovenska televizija s šestdnevno vremensko napovedjo.

Info TV je slovenska televizija, ki celodnevno predvaja poročila vsakih 15 minut. V naših informativnih oddajah lahko spremljate tako dogajanje doma kot po svetu. Info TV lahko sprejemate samo preko kabljskih sistemov. Program je popolnoma brezplačen. Za več informacij pokličite vašega kabljskega operaterja.

Vremenska napoved za 6 dni je na sporedu v novicah, ki so 15 minut do in 15 minut čez vsako polno uro.

Vremensko napoved "6 dni" najdete tudi na Mobiltelefonem mobilnem portalu Planet (Info/Vreme).

Naročnik oglasa Info TV, d.o.o., Novo mesto

Moskovičeva vila v središču Ljubljane je danes sedež Socialnih demokratov; stranka je v zemljiški knjigi vpisana kot lastnica objekta. Vila je bila last trgovca Feliksa Moskoviča, ki so ga Nemci leta 1941 deportirali v Auschwitz in je tam umrl. Ker naj bi bil kolaboriral z Nemci, mu je bilo vse premoženje odvzeto. Podobno je počela takratna jugoslovanska oblast tudi s pripadniki drugih njim nenaklonjenih prepričan.

V Sloveniji živi od 300 do 500 Judov. Tako ocenjuje Judovska skupnost Slovenije. V sami skupnosti je sicer okrog 150 članov, drugi pa niso pretirano zainteresirani za ohranjanje judovske tradicije. Obstanek slovenskih Judov ogroža tudi velika asimilacija.

Okradeni Judje

Judje so na slovenskem ozemlju navzoči že od časa rimskega imperija, ko so se ukvarjali predvsem s trgovanjem. V srednjem veku so obstajale judovske skupnosti v številnih mestih, kot so Piran, Koper, Izola, Ljubljana, Maribor, Radgona ... V štirinajstem stoletju se na slovenskem ozemlju pojavi kuga, za njeno razširjanje pa so bili obtoženi prav Judje. S to obtožbo se pojavi antisemitizem, zato se na judovske skupnosti začnejo vrstiti pogromi, v katerih so požigali njihove četrti v večjih mestih.

V času druge svetovne vojne so večino slovenskih Judov iz Ljubljanske pokrajine deportirali v koncentracijsko taborišče na Rabu. Po vojni se je večina tistih, ki so vojno preživel, odselila v tujino, predvsem v Izrael. Od Judov, ki so ostali, jih danes največ živi v večjih mestih, predvsem v Ljubljani.

Judje zahtevajo simbolično odškodnino

O zdajšnjem stanju Judovske skupnosti Slovenije in njenih zahtevah smo se pogovarjali z njenim predsednikom Andrejem Kožarjem Beckom. Kožar Beck pravi, da je velik problem skupnosti v tem, ker se

njihova generacija stara, mladih pa nekako ne morejo pritegniti k judovskemu identificiranju. Velik problem je tudi strah tukajšnjih Judov, saj se bojijo izpostavljati v javnosti. "Bojijo se zaradi mnenja soseščine, kariere, zgodovine ..." Kožar Beck sprva ni bil zadovoljen s pogovorom z vladno komisijo za reševanje odprtih vprašanj verskih skupnosti v drugi polovici septembra. O njem je dejal, da so bili takoj po koncu sestanka razočarani, ven-

dar so kasneje ugotovili, da se želi minister Šturm, ki predseduje komisiji, le vrniti na začetek pogajanj. Razočarani so bili zato, ker so predstavniki judovske skupnosti vladnim predstavnikom situacijo natančno razložili že pred štirimi leti. Zato, pravi Kožar Beck, "je bilo vse to razočaranje le nesporazum". Razlog, da so Judom med vojno in po njej odvzeli premoženje, je bil, da so bili Judje obtoženi kolaboracije. Kožar Beck pravi, da slovenski

Judje niso bili kolaboracionisti, temveč so jih nacisti preprosto pobili. Judje imajo danes tri zahteve: izplačilo odškodnine v višini 15 milijonov evrov, kar znaša le nekaj odstotkov vrednosti odvzetega premoženja, objekt v Ljubljani, lahko Moskovičeva vila ali pa katera druga stavba v središču Ljubljane, in razveljavitev Titovega zakona, ki je med letoma 1948 in 1950 narekoval podpis pogodbe o odrekanju vsemu premoženju v korist države v pri-

Predsednik Judovske skupnosti Slovenije Andrej Kožar Beck pravi, da Judje v Sloveniji zahtevajo samo nekaj odstotkov vrednosti odvzetega premoženja. Hkrati upa, da se bo stvar čim hitreje razpletla v zadovoljstvo vseh vpletenih strani.

Med podjetji, odvzetimi judovskim lastnikom, je najbolj znana Pivovarna Union.

Fotografije: Gregor Pohleven

meru, če so se izselili iz države. "Takšne zakone so v Evropi že z davnjak razveljavili," meni Kožar Beck.

Kaj vse je bilo Judom odvzeto?

Uradno je ob popisu prebivalstva leta 1938 živelo v Sloveniji 1.533 Judov. Po Kožar Beckovem mnenju pa je bila ta številka vsaj še enkrat višja. Vrednost Judom odvzete osebnega premoženja med vojno in po njej je skoraj neizmerljiva. Po neki cenitvi, ki jo je naredila takratna oblast, je bila vrednost odvzete premoženja ocenjena na 273 milijonov dinarjev. "Po moji oceni gre res za minimalno ocenjeno vrednost. Če to preračunamo v današnje valuto, je to okoli 53 milijonov ameriških dolarjev. Ta znesek pa je seveda treba še revalorizirati od leta 1949 do danes. Znesek bi tako bil ogromen." Kožar Beck vztrajno poudarja, da ne zahtevajo nazaj niti enega objekta ali zgradbe. "To smo razložili tako sedanjemu predsedniku Drnovšku kot prejšnjemu predsedniku Kučanu. Preprosto ne želimo nikogar metati na cesto. Zato se želimo z državo dogovoriti o pavšalni odškodnini." Med drugim je bila Judom odvzeta Moskovičeva vila v središču Ljubljane. "Feliks Moskovič je bil pred vojno največji trgovec v Sloveniji. Poleg te vile je imel v Ljubljani še nekaj stavb in drugih nepremičnin. Leta 1941 so ga Nemci z družino vred odpeljali v Auschwitz, kjer je istega leta tudi umrl. Leta 1949 je sodišče posmrtno

Treba je preučiti vsa zgodovinska dejstva

Ker predsedujete vladni komisiji za reševanje odprtih vprašanj verskih skupnosti, vas sprašujem, kakšno je vaše mnenje o zahtevah Judovske skupnosti Slovenije, ki so jih izrazili na zadnjem sestanku komisije pred štirinajstimi dnevi?

Z zahtevami, ki jih je izrazila judovska skupnost, so se soočile že mnoge evropske države in z njimi se bo v čim krajšem času morala soočiti tudi Slovenija. Seveda pa je pred dokončno objektivno oceno treba preučiti vsa zgodovinska dejstva in osvetliti dogodke, na katerih temeljijo pričakovanja za restitucijo judovskega premoženja. Ena od prvih nalog novoustanovljenega sektorja za popravilo krivic in narodno spravo, ki je začel delovati v okviru ministrstva za pravosodje, bo prav pridobitev stvarnih podatkov, ki so potrebni za osvetlitev dogajanja. Ob tem je treba poudariti še eno dejstvo. Ker se lahko zahtevam, ki jih je izrazila Judovska skupnost Slovenije, v prihodnje pridružijo tudi zahteve drugih judovskih organizacij, bo smiselno pridobiti tako zagotovilo nevlaganja novih zahtev za restitucijo judovskega premoženja kot tudi dokazila, da ima Judovska skupnost Slovenije za svoje zahteve pooblastila vseh, ki to pričakujejo, oziroma pristojnih judovskih organizacij. Komisija v novi sestavi in pod novim vodstvom bo vlado RS obvestila o zahtevah judovske skupnos-

ti, ki so bile izražene na sestanku 22. septembra 2005. Vlada RS, ki bo s seznanitvijo zahtev prevzela tudi odgovornost za reševanje restitucije judovskega premoženja, ima politično voljo, da se krivice, ki so bile storjene, popravijo na podlagi stvarno utemeljenih dejstev in v duhu objektivnega razumevanja.

Kaj lahko v okviru pravosodnega ministrstva storite za popravilo krivic?

Komisija je naslovnik za prvo obravnavo odprtih vprašanj verskih skupnosti, te pa nato zaradi obliko-

vanja stališč posreduje pristojnim ministrstvom. Zaradi neobstoječe pravne podlage, na kateri bi temeljila zahteva za restitucijo judovskega premoženja, tega odprtega vprašanja ni mogoče posredovati v reševanje pristojnemu ministrstvu. Vprašanje restitucije judovskega premoženja pre-

sega pristojnosti komisije kot tudi pristojnosti ministrstev in vladnih služb. Zato bo politično stališče o njem – po pridobitvi stvarno utemeljenih podatkov – morala oblikovati vlada RS. O vzpostavitvi morebitne zakonske pravne podlage pa bo odločal državni zbor. Ker država ta čas še ne razpolaga z dokončnimi podatki, ocene zahteve, ki jo je podala judovska skupnost, še ni mogoče podati. Ena prvih nalog novoustanovljenega sektorja za popravilo krivic in narodno spravo, ki je začel delovati v okviru ministrstva za pravosodje, bo, kot sem že dejal, pridobitev stvarnih podatkov, ki so potrebni za osvetlitev dogajanja.

Koliko je po vaši oceni zaplenjenega premoženja, ki je bilo včasih v lasti Judov? Koliko od tega odvzete premoženja bi po vašem mnenju judovska skupnost lahko dobila nazaj in v kakšni obliki?

Ta čas ni mogoče reči, kolikšno premoženje je bilo odvzeto Judom med vojno in po njej. Predstavniki judovske skupnosti so na komisiji sami rekli, da tega ne vedo natančno, saj dokumentov niso našli. Zato je to stvar raziskave, ki jo bomo opravili na ministrstvu za pravosodje.

Seveda pa sta oblika in višina odškodnine glede na stvarno utemeljene razloge stvar dogovora med državo in judovsko skupnostjo oziroma drugimi upravičenci, npr. posamezniki ali morebitnimi drugimi judovskimi posvetnimi organizacijami.

izdalo sklep, da je kolaboriral z Nemci, zato se mu odvzema njegovo celotno premoženje." Moskovičeva stavba je danes zanimiva predvsem zaradi svojih sedanjih "lastnikov". V njej imajo namreč sedež Socialni demokrati. "To vilo je mesto Ljubljana z nekakšno pogodbo dalo Socialnim demokratom, tako da so sedaj oni v zemljiški knjigi vpisani kot lastniki. Če bi mi vložili zahtevo za uveljavljanje ničnosti te pogodbe, bi to pogodbo lahko zlahka izničili." Judom v Sloveniji je bilo med drugim odvzetih še približno 250 hiš ali stano-

vaj, pivovarna (Union, op. a.), tovarna alkoholnih pijač (Alko), tovarna kleja, 3 papirnice, 4 velike tekstilne tovarne, 3 rudniki, 2 hotela, 30 obrtnih delavnic. Odvzeto je bilo tudi ogromno zlatnine in dragocenih umetnin. "V Evropi že nekaj let deluje projekt Zlati vlak. Ugotovili so namreč, da so med vojno celi vlaki umetnin vozili v Nemčijo. Ta projekt sicer ni neposredno povezan s skupnostjo v Sloveniji, pač pa so pri nas med vojno iz praznih stanovanj pobirali vse, kar je bilo vredno, to potem zbirali v narodnih magazi-

nih, leta 1949 pa so te umetnine in zlato podelili pomembnim ljudem. Nimam pojma, kdo ima sedaj te umetnine, a ko se bodo zbrali podatki o tem, komu so kaj dodelili, bomo to seveda zahtevali nazaj."

Ostaja torej grenak priokus, ki ga je povojna jugoslovanska pa tudi slovenska oblast povzročila tako Judom kot drugim, predvsem takratni politiki nenaklonjenim ljudem. Krivice bo torej treba popraviti, česar se dobro zaveda tudi pravosodni minister Lovro Šturm, s katerim lahko preberete krajši pogovor.

Gregor Drnovšek

Radio
VIVA
FM 102.1
99.5
stereo
HD2
M.Sobota tel:02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Bomo le dobili avtomobilске tablice, s katerimi bo zadovoljna politika ter tudi laična in strokovna javnost?

Na prvi pogled se zdi dokaj nepomembna stvar, pa vendarle – tudi tablice, po katerih možje postave prepoznavajo naše avtomobile, so narodno in krajevno predstavniki elementi.

Registrske tablice, podobne današnjim, smo Slovenci povzeli po avstrijskem zgledu, kjer imajo na njih zelene grbe. Zakon je nastal kmalu po osamosvojitvi. Za skrajšanimi oznakami posameznih registrskih območij smo uvedli grbe občin, kjer imajo sedež upravne enote (teh je okrog pet-

Prisluhnili javnosti

deset). Ker so bile tablice v splošnem dobro sprejete in posrečene, so začele tudi občine urejati svoje grbe in jih usklajevati z zakonitostmi grboslovja. Prve tablice v državi so vsebovale z dvema črkama okrajšana imena krajev oziroma upravnih enot in njihove grbe, kombinacije števk in črk ter zeleno obrobo. Zelena je bila posebej patentirana kot "slovenska zelena" in v posebnem katalogu evropskih barvnih simbolov zaščitena.

Kmalu po vstopu v Evropsko unijo pa smo dobili nove tablice s črnim robom in spremenjenim naborem. Mnogi strokovnjaki so se zgra-

žali nad grdimi črkami in številkami ter nepoznavanjem tipologije. Med drugim je nezadovoljstvo izrazil etnolog Damjan Ovsec, zlasti zaradi odprave zelene barve. Lani je vlada predlagala še tretji zakon: predvidena je bila nova tablica s simbolom Evropske unije, z državnim grbom in oznako Republike Slovenije ter njenim grbom, tokrat brez obrobe.

Bohinč gluh za pripombe

Nekdanja vlada je z novim zakonom želela na eni strani ustreči evropskim standardom, na drugi pa odpraviti krajevne pristojnosti za re-

gistracijo vozil, a je pri tem pozabila na laično in strokovno javnost. V nacionalni stranki so skočili v zrak, prav tako v grboslovnem društvu Heraldica Slovenica, ki je na račun izvirnosti ter narodne in krajevne predstavnosti slovenskih avtomobilskih tablic poželo že precej pohval iz tujine. Prav tako se je izkazalo, da je s tablicami z občinskimi grbi zadovoljna velika večina državljanov.

Novela zakona iz lanskega leta preprosto ni mogla vzdržati, saj je tudi novi vladi kmalu postalo jasno, da je šlo po že pregovornih avtomobilskih nalepkah za še eno strateško potezo prejšnje

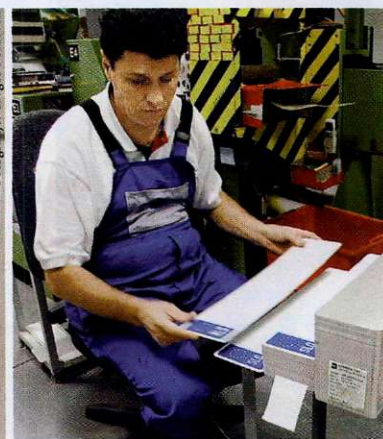
oblasti, s katero bi se dalo kaj zaslužiti. Na to je pred časom opozoril tudi Zmago Jelincič, ko je dejal, da je prepričan, da je šlo pri vsem skupaj "zgolj za gospodarsko potezo nekdanje vladajoče strukture, ki je s tablicami hotela zaslužiti še precej več, kakor je zaslužila že s prometnimi nalepkami". Društvo Heraldica Slovenica je na problematiko lani opozarjalo že prejšnjo vlado oziroma notranjega ministra Rada Bohinca, a naletelo na gluha ušesa. V pismu nekdanjemu ministru so med drugim zapisali: "Naše društvo je vložilo tudi predlog, da bi tudi v bodoče grbi slovenskih občin

Po besedah notranjega ministra Dragutina Matjaža se je vlada zavzela za vrnitev starih tablic.

Na tablicah, ki jih je predvidela prejšnja vlada, bi bil od simbolov samo grb Republike Slovenije, logo Evropske unije in oznaka SLO.

Edini slovenski izdelovalec registrskih tablic je že več kot 40 let podjetje KIG z Iga.

O razlogih za nasprotovanje obliki avtomobilskih tablic, ki jo je predvidela prejšnja vlada, smo povprašali predsednika društva Heraldica Slovenica Jožeta Lajevca.

Kateri so bistveni razlogi, zaradi katerih ste nasprotovali vsebini tablic, ki jo je predlagala nekdanja vlada?

Predvidena vsebina tablic je bila povsem v nasprotju z našimi prizadevanji, da bi tudi v dobi globalizacije ohranili medčloveške odnose v vsakdanjem življenju. Istovetnost naših krajev predstavljajo naši simboli, v katerih so slikovno zapisane njihove posebnosti. Z novo vsebino na avtomobilskih tablicah bi lastniki avtomobilov, ki jih je pri nas okoli 1,064 000, postali le številke v računalniških datotekah policije in statističnega urada. Za ta način se seveda ogrevajo predvsem kršilci zakonov in kriminalne združbe, ki bi svoja kriminalna dejanja v cestnem prometu še lažje opravljali.

Na novih tablicah je bil predviden prostor za državni grb na koncu oznake. Državni grb ima v heraldiki posebno mesto; vedno se na-

mešča na levo stran v smeri pogleda, to je na prvo mesto pred vsemi drugimi oznakami. Zastava EU ne more in ne sme biti pred državnim grbom Republike Slovenije. Slovenija je vključena v EU kot suverena država s svojimi državnimi simboli, zato je uporaba tako naših kakor tudi simbolov drugih držav v EU prednostna in suverena pravica vsake države v EU. Po predlaganih rešitvah avtomobilska tablica policije ni imela državnega grba, ampak policijskega. S tem bi bil policijski grb izenačen z državnim grbom.

Tujina nam zavida izvirnost glede vsebine tablic. Ali bi bile tablice v tujini prepoznavnejše, če bi bil grb enoten (slovenski)?

Iz lastnih izkušenj lahko rečem, da enoten grb nikakor ne bi povečal prepoznavnosti naših krajev v tuji-

ni. Menim, da bi morala slovenska vlada veliko več pozornosti nameniti našim simbolom – grbu, zastavi in državnim oznakam. Državljan RS imamo v osebni izkaznici kodo države SI, v potnem listu oznako SVN, v prometnih dokumentih

pa SLO. To so velike pomanjkljivosti in tu se mora nekaj spremeniti. K sreči je nova vlada korektno spremenila zakon oziroma pravilnik o avtomobilskih tablicah. Tudi z dobro voljo (brez 600 milijonov tolarjev, kolikor stane referendum) se da nekaj napraviti, če se upošteva, da ljudje nismo le številke.

Menite, da Slovenci dovolj poznajo značilnosti svojih krajev?

Žal Slovenci premalo cenimo svoje simbole, značilnosti, lepote, zgodovinske dogodke in druge vrednote, ki poosebljajo našo domovino. Slovenci na splošno bolje poznajo znamenitosti tujine kot pa znamenitosti domovine; to lahko rečem iz lastnih izkušenj. Pred leti sem bil denimo z večjo skupino v cerkvi sv. Štefana v Pragi. Ogled je vodila Čehinja slovenskega rodu. Vprašala nas je, katerega zavetnika ima Ljubljana v svoji cerkvi. Mlad, univerzitetno izobražen mož je odgovoril, da je to ljubljanski zmaj. Primer nedvomno kaže na izobraževalni sistem v naši državi. Trdno verjamem, da se bo gabrov sistem spremenil v hrastovega, kjer bosta naša preteklost in sedanost ne glede na petdesetletno zanikanje naših vrednot trdno zasidrani.

ostali na avtomobilskih tablicah. Ker smo v kontaktu s podobnimi društvi preko sorodnih društev FIAV, vemo, da je Evropa, predvsem pa Amerika naš način označevanja avtomobilskih tablic sprejela s simpatijami.”

Mate prisluhnil strokovnjakom

Zakon o varnosti v cestnem prometu (v nadaljevanju ZVCP) je bil sprejet 9. julija lani, veljati pa je začel v začetku tega leta. No, vlada je zakon na tem področju pretekli četrtek spremenila, pri tem pa uporabila ZVCP

iz leta 1998. ”Ministrstvo za notranje zadeve se je zavzelo za vrnitev starih tablic, saj smo predlagali, da na njih ostanejo oznake 11 registrskih območij in grbov, ki se uporabljajo sedaj,” je dejal notranji minister Dragutin Mate. ”Predlog spremembe zakona predvideva, da bi registrske tablice vendarle vsebovale grb mesta, v katerem je sedež upravnega organa,”

je zapisalo notranje ministrstvo v sporočilu za javnost. Registrske tab-

lice bodo torej spremenjene le toliko, da bo na levi strani znak Evropske unije, pod njim pa oznaka SLO.

Za zdaj ostajajo v veljavi vse tablice, dokler jih uporabnik avtomobila ne bo želel zamenjati ali dokler vozilu ne poteče življenjska doba. Po uveljavitvi zakona pa bo po Matejevih besedah notranje ministrstvo izdalo nov razpis in izbralo izdelovalca, ki bo izdeloval tablice po evropskih standardih.

Peter Avsenik

Slovenci smo se na tablice z občinskimi grbi navadili, zato je novi obliki nasprotovalo kar 70 odstotkov vprašanih.

PRIMORKA
tv poletite z nami

EVROPSKI VEČER
LOJZETA PETERLETA

Trstelj - 67. kanal

Obala - S23 - kabelski sistem v Kopru

gost

Dr. DANILO ZAVRTANIK

predsednik Politehnike Nova Gorica

sobota, 8. oktober ob 21.00

Gradili bodo

Evropska unija bo v bruseljski evropski četrti zgradila nov konferenčni center, kjer bodo v prihodnosti potekala vrhunska zasedanja voditeljev povezave in tudi redna ministrska srečanja. Moderno zasnovani center z glavno dvorano bo v podobi velikanske grške vaze predvidoma

postavljen do leta 2012, stroški njegove graditve pa naj bi po ocenah znašali 200 milijonov evrov. Odločitev o graditvi novega centra so voditelji EU sicer sprejeli že marca 2004, sledeč odločitvi iz leta 2002, po kateri, med drugim na račun velike širitve povezave, praviloma vsa vrhunska zasedanja potekajo v Bruslju. Dotlej je bila praksa namreč drugačna:

vrhe so organizirale predsedujoče države in jih je belgijska prestolnica gostila le izjemoma. Zdaj pa vsa srečanja potekajo na sedežu sveta EU, imenovanem Justus Lipsius, a ta deluje na robu svojih zmogljivosti.

Skelet

Danski arheologi so med izkopavanjem 1600 let starega grobišča v predmestju danske prestolnice našli na zelo dobro ohranjene ostanke ženskega okostja iz železne dobe. Ženska, ki je bila stara med 20 in 40 let, ko je umrla, je najbrž živela okoli leta 400. Odkrili so, da so njene kosti zelo dobro ohranjene in da je imela nakit - steklene bisere in kovinsko veržico - kar lahko pomeni, da je bila premožna. Najbolj znani danski odkritji iz železne dobe sta dobro ohranjeni trupli barjanskih moških, in sicer t. i. Tolunda in Grauballea, imenovanih po dveh vaseh, kjer so ju odkrili. Železna doba na Danskem je trajala od okoli leta 500 pr. Kr. do leta 750.

Nepojmljivo

Svazijski kralj Mswati III., star 37 let, zadnji absolutni vladar Podсахar-

ske Afrike, si je za novo, 13. soprogo izbral 17-letno dekle. Izbranka Phindile Nkambule je junija opravila svoje izpite, tako da lahko sedaj vstopi v kraljevo hišo. Njeno identiteto so razkrili na posebnem slavlju, na katerem je sodelovalo približno 4.000 devic z razgaljenimi prsmi. Dejali so, da je Nkambule tukaj, da izpolni svoje dolžnosti. Kot narekuje tradicija, se bo kralj z dekletom poročil, šele ko bo ta zanosila. Mswati III., oče 27 otrok, se je junija poročil z 12. ženo, staro 16 let. Dve ženi sta ta čas na begu.

Leto manj

Moskovsko sodišče je nekdanjemu predsedniku in solastniku naftne družbe Jukos Mihailu Hodorkovskemu znižalo zaporno kazen z devetih na osem let. Sodba prvostopenjskega sodišča, izrečena 31. maja, ki Hodorkovskega bre-

meni goljufije in utaje davkov, je s tem postala pravno močna. Nekdanji prvi mož Jukosa tako ne bo mogel kandidirati na volitvah za ruski parlament. Za eno leto, na osem let, je sodišče znižalo kazen tudi nekdanjemu poslovnemu partnerju Hodorkovskega Platonu Lebede-

vu. Odločitev o znižanju kazni je bila sprejeta, potem ko je sodišče ovrгло eno od točk obtožnice. Po skoraj dveh letih - Hodorkovski je bil aretiran že oktobra 2003 - se je tako končal eden najbolj spektakularnih sodnih procesov v zgodovini Rusije.

Armenska abeceda

Armenija proslavlja 1600 let armenske in gruzinske abecede. Ob tej obletnici bo v začetku decembra na Dunaju mednarodno srečanje, na katerem bo sodeloval tudi armenski katolikos (verski poglavar Armenske krščanske cerkve), patriarh Ka-

rekin II. Armensko abecedo z 38 znaki je sestavil sv. Mesrop (336-440), menih, misijonar, teolog in jezikoslovec, ki ga spoštujejo tako v vzhodni kot tudi v zahodni Cerkvi. Ob podpori katolikosa in kralja ter s pomočjo učenjakov v Armeniji tistega časa je sestavil abecedo, utemeljeno na grški pisavi, in začel prevajati Sveto pismo. Sv. Mesrop je sam v armensčino prevedel Novo zavezo. Po smrti katolikosa Sa-

haka leta 438 je bil sv. Mesrop izbran za njegovega naslednika. Mesrop je vpisan kot tvorec ne le armenske, ampak tudi gruzinske abecede.

Vnovič na Balkanu

Glavna tožilka haškega Mednarodnega sodišča za vojne zločine v nekdanji Jugosla-

viji Carla Del Ponte je na dvodnevni balkanski turneji, v okviru katere je obiskala še Podgorico in Zagreb, prispela v Beograd. Obisk je bil podlaga za oceno sodelovanja Srbije in Črne gore s sodiščem, od katere je bilo precej odvisno nadaljnje približevanje SČG Evropski uniji. Del Pon-

Draga napaka

Programa raketoplanov in graditve Mednarodne vesoljske postaje (ISS) sta se izkazala za dragi strateški napaki. Po nekaterih podatkih naj bi bila NASA zaslja s svoje poti v 70. letih prejšnjega stoletja, ko je ustavila misije Apollo v korist razvoja raketoplanov in ISS. Danes se ameriški vesoljski program znova giblje v pravo smer, medtem ko ZDA znova načrtujejo, da bodo poslale človeka na Luno. Ta program naj bi uresničile leta 2018. Po ocenah strokovnjaka z Univerze v Koloradu je NASA za razvoj raketoplanov od začetka programa leta 1971 doslej porabila okoli 150 milijard dolarjev. Skupno naj bi stroški ISS do konca graditve predvidoma leta 2010 ali kasneje preseglji sto milijard dolarjev.

tejeva se je v Beogradu sešla s predsednikom srbske vlade Vojislavom Koštunico in predsednikom nacionalnega sveta za sodelovanje s haškim sodiščem Rasiom Ljajićem. V Beogradu se zdaj nadejajo, da se bodo pogajanja začela že 10. ok-

Gandolfu prebival od 28. julija, poletno rezidenco pa je zapustil le med 18. in 21. avgustom, ko se je mudil na svetovnem dnevu mladih v Kölnu, ter ob sredah, ko je imel splošne avdienco na Trgu svetega Petra. V Castel Gandolfu, daleč od oči javnosti, je papež sprejel več gostov, med njimi italijansko književnico Oriano Fallaci, ostro nasprotnico dialoga med Katoliško cerkvijo in islamom, ter švicarskega teologa Hansa

Künga, ki mu je Vatikan leta 1979 zaradi javnega izražanja dvoma o dogmi papeževe nezmotljivosti glede verskih in moralnih vprašanj odvzel pravico do poučevanja teologije. Med bivanjem Benedikta XVI. v poletni rezidenci so ob-

novili prostore papeževega stanovanja v apostolski palači v Vatikanu. tobra ob obisku evropskega komisarja za širitve Ollija Rehna v SČG. Iz Srbije je sicer v zadnjem času v Haag odšlo več haških obtožencev, na prostosti pa ostaja glavni obtoženec, nekdanji vojaški poveljnik bosenskih Srbov Ratko Mladić. Del Pantejeva vztrajno ponavlja, da je ob zadnjem obisku Beograda junija letos dobila zagotovila, da bo Mladić v Haagu do 5. oktobra. Po drugi strani srbski zunanji minister Vuk Drašković pravi, da mora Beograd Mladića Haagu izročiti do 20. novembra, ko bo minilo deset let od podpisa daytonskega sporazuma.

novili prostore papeževega stanovanja v apostolski palači v Vatikanu.

Na dežju

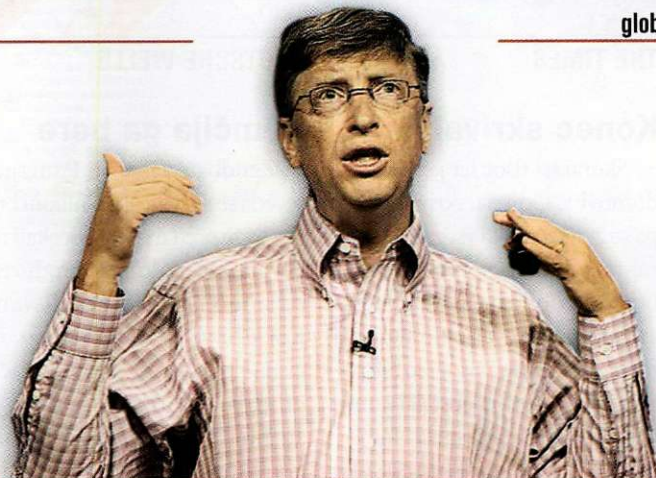
Romunski poslanci so bili med zasedanjem prisiljeni odpreti dežnje-

ke, saj je s strehe nedavno obnovljene zgradbe lilo kot iz škafa. Razpra-

Delovni dopust

Papež Benedikt XVI. se je iz poletne rezidence v Castel Gandolfu, kjer je preživel dva meseca, vrnil v Vatikan. Na Trgu svetega Petra, kjer je imel redno splošno avdienco, je papeža pozdravilo kakih 3.000 vernikov. Papež je v Castel

Najbogatejši Američan

Skupno bogastvo 400 najbogatejših Američanov je letos v primerjavi z letom 2004 naraslo za 125 milijard dolarjev, ustanovitelj Microsofta Bill Gates pa po razvrstitvi ameriške revije Forbes že dvanajsto leto zapored ostaja prvi med najbogatejšimi. Bogastvo Billa Gatesa se je z 48 milijard dolarjev povečalo na 51 milijard, s čimer je se povečal zaostanek drugouvrščenega Warrena Buffetta. Buffetu na tretjem mestu seznama najbogatejših 10 sledi Gatesov nekdanji partner Paul Allen z 22,5 milijarde dolarjev. Na četrto mesto se je uvrstil računalniški mogotec Michael Dell z 18 milijardami dolarjev, na peto pa ustanovitelj Oracla Larry Ellison s 17 milijardami dolarjev. Naslednjih pet mest zaseda pet članov družine Walton, dedičev bogastva Wal-Marta. Iz sveta zabavišne industrije je na seznamu najbogatejši George Lucas s 3,5 milijarde dolarjev, sledita mu Donald Trump in Steven Spielberg z 2,7 milijarde dolarjev.

vo so pretrgali, ker so morali zaradi dežja brisati mize in se presesti drugam. Nekateri poslanci so obtožili nekdanjega diktatorja Nikolaja Ceausesca, da je zgradba, ki je ena največjih na svetu, slabe kakovosti. Drugi pa menijo, da je odgovorna družba, ki je za renoviranje pobrala veliko denarja. Glavna arhitektka zgradbe Anca Petrescu je zavrnila, da drenažni sistem lahko prenese več kot 30 ur neprestanega dežja. Stavba ima sicer 6.000 prostorov in je v nekdanjem komunističnem režimu postala simbol Ceausescove megalomanije. Nedavno so jo obnovili in je postala sedež romunskega parlamenta.

se poroči z dedičem ugledne dinastije Nehru-Gandhi in se zaljubi v deželo. Začetek snemanja je načrtovan za april 2006. Snemali bodo v Italiji, Veliki Britaniji in Indiji. Italijanska igralka Monica Bellucci bo igrala vlogo Sonie, v vlogi Radživa

Na filmu

Na filmski trak bodo posneli film o življenju Indijke italijanskega rodu Sonie Gandhi, vdove umorjenega nekdanjega premierja Radživa Gandhija in sedanje predsednice Kongresne stranke, z Monico Bellucci v naslovni vlogi. Film Sonia bo predstavil epopejo ženske, rojene na italijanskem podeželju, ki

Gandhija pa bo nastopil eden od indijskih igralcev, ki pa še ni izbran. Druga večja vloga bo še lik Indire Gandhi, Radživove matere, ki jo bo verjetno utelesila Perizaad Zorabian, igralka iz Bollywooda oziroma indijskega Hollywooda s sedežem v Bombayu.

Konec skrivalnic

Skoraj tri tisoč let je bila Itaka, domovina Odiseja, skrivnost, zdaj pa so znanstveniki vsega sveta skoraj popolnoma prepričani, da je britanski poslovnež in ljubiteljski arheolog, oboževalec Homerja, zares našel ta otok. Mnogi so bili prepričani, da je otok obstajal samo v domišljiji grškega pesnika Homerja in v njegovem epu Odiseja. Opis otoka namreč ni ustrezal obliki otoka v Jonskem morju, ki se zdaj imenuje Itaka. Toda s pomočjo literarnih, geoloških in arheoloških dokazov so ugotovili, da je iskana Itaka pravzaprav Paliki, konec polotoka Kefalonija. James Diggle, profesor grščine in latinščine na Chambridgeu ter soavtor knjige, posvečene temu odkritju, pravi, da je mogoče vseh 26 mest, ki so opisana v knjigi, najti prav na severnem delu tega polotoka, ki je nekoč v resnici bil otok. Potresi in premiki zemeljskih skladov, do katerih je prišlo v stoletjih po Homerju, so povzročili, da se je ozek preliv, ki ga je ločil od kopnega, zapolnil.

Nemčija ga bere

Zgodba o Harryju Potterju se seveda še ni končala. Milijoni bralcev so že pred meseci dočakali nov del oboževane knjige, producenti pa hitijo snemati nadaljevanja. Kot je bilo obljubljeno, se je v noči na soboto, 1. oktobra, začela prodaja šeste knjige uspešnice Joan Rowling o malem čarovniku Harryju Potterju v nemščini. Nemški prevod popolnoma ustreza izvirniku: Harry Potter in polkrvni princ. V mnogih nemških mestih, večinoma kar v knjigarnah, so se ta večer ob izidu knjige zvrstile številne zabave, pogostitve in "čarovniške" predstave. "Potteromanija" se torej nadaljuje s polno paro. Založba, ki je omogočila prevod, pa upa, da bo prodala vseh več kot tri milijone in pol izvodov knjige. Izvirnik romana v angleščini se je na nemških knjižnih policah pojavil že 16. julija in prav tako doživel velik uspeh.

Resnična oseba

Med znanstveniki in prelati, ki nastopajo v svetovni uspešnici Da Vincijeva šifra, je realna oseba. Mavricij Serachini dela v palačijo, okrašenem s freskami in visokimi stropovi, ki ga od galerije Uffizi v Firencih loči reka. Prostor je poln aparatov, ki ga delajo podobnega bolnišničnemu laboratoriju. Pisatelj Serachinija imenuje diagnostik umetnosti, kar dobro označuje dejavnost človeka, ki s pomočjo sodobnih tehnologij preučuje umetniška platna in svetuje muzejem, trgovcem in zbiralcem glede restavracije umetniških del. Zgodba DaVincijeve šifre se vrti okoli trditve, da slike Leonarda da Vincija vsebujejo množico simbolnih aluzij na skrivnost, ki jo varujejo nasledniki srednjeveškega viteškega reda templjarjev: da se je Kristus oženil z Marijo Magdaleno in imel otroke, katerih potomci živijo še dandanes. Pisatelj je postal pozoren na tega raziskovalca, ker je odkril, da je skico za neko sliko naredil da Vinci, naslikal pa jo je nekdo drug.

O Konfuciju

Na Kitajskem pripravljajo ekranizacijo Konfucijevega traktata. Za snemanje filma, ki se bo začelo v drugi polovici oktobra, bodo porabili več kot 300 tisoč juanov, kar je "le" 37 tisoč ameriških dolarjev. Kdo bo igral Konfucija in njegove učence, še ni znano. Treba pa je poudariti, da si bo film mogoče ogledati samo na internetu. Po besedah scenarista in režiserja filma bodo njegovo vsebino sestavljale različne zgodovinske epizode, ki so se odvijale od začetkov do današnjih dni: pogovori Konfucija z učenci, sežiganje Konfucijevih knjig in pokop še živih Konfucijevih naslednikov, povedano pa bo tudi marsikaj o razvoju turizma v Konfucijevem rodnem mestu Cujfu. Glavna ideja filma je, da mora biti človek odkrit in pošten. Režiser filma je še dodal, da v primeru uspeha filma ne izključuje možnosti, da bo spletni film predelal za velika platna.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec **brezplačno!**

Plačilo s položnico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum rojstva: _____

datum: _____

ulica: _____

podpis naročnika: _____

kraj, poštna št.: _____

Davčni zavezanec: da ne

S to naročilnico se zavežem,
da bom naročnik Demokracije najmanj eno leto!
cena: 550 SIT

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: upokojenec invalid brezposeln študent ali dijak

Parlamentarne volitve na Poljskem, največji izmed novih članic EU, so v skladu s pričakovanji prinesle zmago desnici. Bojazni, da bi sestavljanje vlade postalo mučen in dolgotrajen proces, so bile odveč. Evropska komisija je sicer neposredno po volitvah pozvala poljske politične voditelje, naj čimprej zagotovijo oblikovanje stabilne vlade tudi zato,

Vodja zmagovite stranke Zakon in Pravica Jarosław Kaczyński se je odpovedal mandatarstvu, saj njegov brat Lech kandidira za predsednika države.

omenjali možnost, da prepovejo graditev plinovoda čez poljsko ozemlje. Obstajajo tudi ugibanja, da bo desna vlada manj naklonjena vstopu Turčije v unijo in tesnejšim odnosom povezave z Rusijo.

Bolj kot domnevno evroskeptičnost zmagovalcev pa so poljski volivci bržkone kaznovali dosedanje, s številnimi škandali zaznamovano vladanje levice. Podobno kot tran-

Priložnost za desnico

da bodo članice petindvajseterice lahko sprejele pomembne odločitve, kot je dogovor o prihodnji finančni perspektivi za obdobje 2007–2013, o kateri naj bi odločali decembra.

Optimizmu sta neposredno po volitvah botrovala dva razloga – prepričljiva zmaga desnosredinskih strank Zakon in Pravica (PiS) in Državljanjska platforma (PO) ter uvidevnost vodje PiS Jaroslawa Kaczynskega, ki se je odločil premierski položaj prepustiti drugim. To je Kaczyński zaradi morebitnega navzkrižja interesov obljubil že pred volitvami, saj se bo prihodnjo nedeljo njegov brat dvojček Lech, varšavski župan, potegoval za mesto predsednika države. S tega položaja se po dveh mandatih poslavlja nekdanji komunist Aleksander Kwasniewski.

Na parlamentarnih volitvah, ki jih je zaznamovala nizka, 40-odstotna volilna udeležba (na prejšnjih volitvah leta 2001 je bila 46-odstotna), sta omejeni zaveznici prepričljivo zmagali; PiS je zbral 26,9 odstotka glasov, PO pa 24,1 odstotka. Na tretjem mestu je z 11,7 odstotka pristala stranka Samoobramba, četrto mesto je z 11,3 odstotka zasedel veliki poraženec volitev – Zavezništvo demokratične levice (SLD) dosedanjega premiera Mareka Belke, ki je pred štirimi leti prejelo kar 41 odstotkov glasov. Petodstotni prag sta

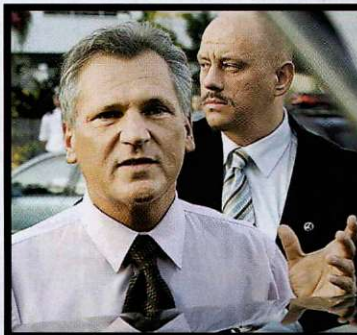
presegli še Liga poljskih družin (LPR) in Kmečka ljudska stranka (PSL). PiS in PO sta si tako v spodnjem domu priborila 155 in 133 poslanskih sedežev ali skupaj kar 288 od 460. Poljaki so v nedeljo izbirali tudi sto članov zgornjega doma, v katerem bo PiS zastopan z 48, PO s 27, Samoobramba z 10, LPR s 6, PSL s 4, neodvisni kandidati pa s 5 predstavnik.

Pogajanja o oblikovanju vlade, ki jo bo po vsej verjetnosti vodil Kaczynskijev človek, 46-letni Kazimierz Marcinkiewicz, so že stekla. PO naj

označili za evroskeptično zaradi napovedanega referendumu o sprejetju evropske valute (Poljska za zdaj občutno presega maastrichtske kriterije – proračunski primanjkljaj je 4,5 odstotka BDP oz. 1,5 odstotka več od dovoljenega), v PO pa so nasprotovali tudi ratifikaciji evropske ustavne pogodbe, saj naj bi imela Poljska po sedanjih ureditvi v svetu EU boljše možnosti za uresničitev svojih interesov. PO se je zavzemal tudi za zdravstveno in davčno reformo. S slednjo želi oživiti gospodar-

stveno levo v Sloveniji je vlado levičarske SDL, ki je leta 2001 dobila več kot 40 odstotkov glasov, zaznamoval plaz korupcijskih škandalov, ki ga očitno ni uspelo ustaviti niti dosedanjemu premierju Mareku Belki, ki je položaj prevzel maja lani od Leszka Millerja. Slednji je odstopil prav zaradi enega takih škandalov. V nasprotju s sosednjo Nemčijo so se volivci, kot kaže, odločili tudi za korenite gospodarske reforme, ki si jih lahko obetajo od nove vlade.

Na oblast se vrača politična opcija, ki je bila med najbolj zaslužnimi za padec komunizma in demokratizacijo. Kljub temu je v zadnjih letih ostala v senci poljske levice, ki je nesprenno zaigrala zaupanje volilnega telesa. Zmaga PiS in PO se ujema s 25. obletnico ustanovitve sindikata Solidarnost, ki je kot prvi zamajal komunistični monolit za železno zaveso. Ta-

Dosedanjemu predsedniku Aleksandru Kwasniewskemu se izteka drugi mandat. Poljska levica sestopa z oblasti.

Desnosredinska koalicija predstavlja vez s sindikatom Solidarnost, ki je bistveno pripomogel k demokratizaciji države in celotnega vzhodnega bloka.

bi dobil skoraj polovico ministrov in položaj predsednika parlamenta. Kot je dejal Marcinkiewicz, namerava "oblikovati vlado za štiri leta, močno in stabilno", kar mu bo z uravnoteženo politiko verjetno tudi uspelo.

Kazen za korupcijo

Kaj bo preobrat prinesel štiridesetmilijonski Poljski, je še prezgodaj napovedovati.

Nekateri komentatorji so kampanjo obeh zmagovalnih strank

stvo in znižati kar 18-odstotno brezposelnost, iz Poljske pa napraviti regionalno gospodarsko velesilo.

Desni partnerki zaradi zgodovinskih izkušenj verjetno ne gledata z odobravanjem na čedalje topnejše odnose med Moskvo in Berlinom, ki sta sklenila pogodbo o plinovodu čez Baltik, ki naj bi obšel ozemlje Poljske in vzpostavil neposredno dobavo ruskega zemeljskega plina nemškimi potrošniki. V PO so pred volitvami med drugim

ko lahko prihodnja desna vladna koalicija, ki je bila pri svojih obljubah po spremembah bolj verodostojna od levice, tudi na simbolni ravni opravi s preostanki komunizma v državi. Morda bodo v precejšnji meri k temu pripomogli poljski volivci že to nedeljo na predsedniških volitvah. K temu jih lahko anonimne grožnje s smrtjo favoritoma za drugi krog Lechu Kaczynskemu (PiS) in Donaldu Tusku (PO) le še podžgejo.

Mitja Volčanšek

Irska republikanska armada je v prejšnjem tednu dokončala svojo razorožitev in naj bi bila tako sedaj popolnoma neoborožena.

Fotografije: Reuters

Zbogom, orožje!

Po desetletjih oboroženega boja in prelivanja krvi je Irska republikanska armada dokončno položila orožje in naznanila konec vojne na zelenem otoku. Čeprav jih mnogo dvomi o resničnosti njenih obljub, so mnogi Irci začeli verjeti v lepšo prihodnost kot epilog spora, ki sega prav v 17. stoletje.

IRA razorožena

Za Severno Irsko se je začelo novo zgodovinsko obdobje z uradnim naznanilom, da je Irska republikanska armada (IRA) položila svoje orožje in je sedaj popolnoma razorožena. 28. julija letos je IRA napovedala svojo razorožitev, prejšnji teden pa jo je potrdila Komisija za razorožitev pod vodstvom kanadskega generala Johna de Chastelaina, ki je potrdil, da zbrano orožje predstavlja vse zaloge IRA, o tem pa sta bili uradno že obveščeni tako britanska kot irska vlada. Sedaj je namreč predvsem njuna naloga, da zagotovita nadaljevanje mirovnega procesa na Severnem Irskem. Komisijo za razoroževanje sestavljata tudi katoliški duhovnik Alex Reid in protestanski pastor Harold Good, ki sta prav tako potrdila popolno izročitev orožja, čeprav nekateri dvomijo o njihovih besedah predvsem zaradi pomanjkanja fotografij, ki bi svetu pokazale nekdanje zaloge

orožja IRA. Med tistimi, ki dvomijo, je tudi vodja severnoirske Demokratske stranke Ian Paisley, ki je izjavil, da ne bo verjel poročilom o razorožitvi, dokler ne bo videl fotografij, ki bi ga o tem prepričale. Ta pogoj je IRA že večkrat zavrnila, mnogi menijo, da predvsem zato, ker bi rada zavarovala svoje pripadnike, ki se želijo oddaljiti od terorizma in bi zato radi ostali anonimni.

Med vsem zajetim orožjem te teroristične organizacije so samo trije kosi streliva sovjetskega izvora, ki še nikoli niso bili uporabljeni, vse drugo orožje pa je že bilo uporabljeno. Med zbranimi zalogami sta med drugim dve toni razstreliva domače izdelave

in na stotine različnih kosov strelnega orožja, večina jih je sovjetskega izvora. Prav tako pa noben izmed kosov orožja ni bil izdelan po letu 1996, v letu torej, ko se je IRA odločila obnoviti premirje iz leta 1994. Po tem bi lahko sklepali, da je imela IRA že dlje časa namen nehati z oboroženimi spopadi in da letošnja razorožitev pomeni resničen konec oboroženih spopadov z njihove strani. Glede na to lahko v prihodnje pričakujemo, da bo IRA ubrala politične poti za dosego svojih ciljev, to pa predvsem s pomočjo svojega političnega krila Sinn Féin (v prevodu to pomeni "mi sami"), ki ga vodi nekdanji pripadnik IRA Gerry Adams.

Zakoreninjeno sovraštvo

Kljub pogostemu zagotavljanju obeh strani, da je vojna na Severnem Irskem končana, pa sovraštvo kot posledica večdesetletnih nemirov ostaja. Vidni in nevidni zidovi še vedno ločujejo prebivalce in kljub uspešnosti

• Razorožitev IRA je budno spremljala Komisija za razorožitev pod vodstvom kanadskega generala Chastelaina in dveh duhovnikov.

mirovnega sporazuma se le malo ljudi v Severni Irski počuti varne. V mestih, kot je na primer Belfast, čedalje več ljudi živi v getih in zidov med katoliškimi in protestantskimi četrtmi je čedalje več. Večina prebivalcev se seli v ločene četrti zaradi večje varnosti, kajti ropanje in uničevanje domov sta postala vsakdanjik v mešanih četrtih. Prav tako so postali stalnica ulični pretepi, oboroženi napadi, vandalizem in uničevanje. In čeprav je glavni problem IRA terorizem, je slednja z leti nehala biti le paravojaška organizacija. Njeni predstavniki so sčasoma postali tudi glavni odgovorni za večino organiziranega kriminala na tem otoku in skrbijo tako za tihotapljenje mamil, orožja, cigaret in alkohola kot za ugrabljanje ljudi in pranje denarja.

Šnji teden je bil v Ahoghillu brutalno umorjen 15-letni fant, ki se je zvečer s skupino prijateljev sprehajal po ulicah. Napadalcu so si ga za tarčo izbrali iz enega samega razloga – v njegovem potnem listu je pisalo, da je katoličan. To je le eden od primerov, ki kažejo, kolikšno ceno morajo prebivalci Severne Irske plačevati za mirovni sporazum, in hkrati tudi priča, da je sovraštvo med ljudmi v regiji tako globoko zakoreninjeno, da bo potrebnega veliko časa, da se bo porazgubilo. Tovrstni primeri pa tudi dokazujejo, da imata krvave roke obe strani prebivalcev, ki živita v Severni Irski, in ne samo z IRA povezani teroristi.

Lepša prihodnost?

Severna Irski po številu samomorov sodi v svetovni vrh, zanje pa

• Britanski premier Tony Blair ne skriva zadovoljstva po končani razorožitvi, še posebej sedaj, ko njegovi državi grozi islamski terorizem.

Severnem Irskem še dolga. Irska predsednica Mary McAleese je ob tej priložnosti dejala: "Ne moremo pozabiti naše žalostne in tragične preteklosti, ne moremo niti

kljub temu ne zanemarja problema Irske. V zameno za sodelovanje pri mirovnem sporazumu, ki ga je z razorožitvijo dokazala IRA, je obljubil, da bo v naslednjih dveh letih število vojakov na Severnem Irskem s sedanjih 10.500 zmanjšal na 5.000. V primeru napredovanja pri doseganju ciljev iz velikonočnega mirovnega sporazuma, podpisanega 10. aprila 1998, pa si Severna Irski v prihodnje lahko obeta še manjšo navzočnost britanskih vojakov. Za napredek pri mirovnem sporazumu se je Blair zahvalil vsem britanskim politikom, ki so v preteklosti tako ali drugače pripomogli k stabilizaciji razmer na območju.

Razorožitev Irske republikanske armade nikakor še ne pomeni epiloga v krvavi zgodovini tega otoka, vsekakor pa si od nje lahko obe-

• IRA je danes poleg terorizma povezana z večino organiziranega kriminala na Severnem Irskem.

• Severna Irski si še dolgo ne bo opomogla od večdesetletnega nasilja.

• Zaradi razorožitve lahko pričakujemo okrepitev političnega krila IRA, stranke Sinn Féin, ki jo vodi Gerry Adams.

Stopnja umorov, povezanih z medverskim sovraštvom, je v zadnjih letih drastično upadla; v letu 1983 je bilo na primer 85 umorov, lani pa le še pet. A kljub temu do njih še vedno prihaja. Komaj prej-

se najpogosteje odločajo mladi. Razlog za to je mogoče iskati tudi v visoki stopnji brezposelnosti, ki vlada na območju, in zagrenjenosti prebivalstva, ki je večinoma že pred časom izgubilo upanje v mirovni sporazum in z njim povezan mir. Čeprav je optimizem v političnih krogih po končanem razoroževanju močno narasel, pa ga med prebivalci ni mogoče čutiti, še posebej ne med starejšimi, čutiti pa ga je mogoče predvsem med mlajšim prebivalstvom. Tako britanski kot irski politiki v teh dneh ne skrivajo zadovoljstva, a se prav tako zavedajo, da je pot do stabilnosti na

popraviti vse nastale škode, lahko pa z novim upanjem zremo v prihodnost, še posebej sedaj, ko se nam ni treba več bati orožja."

Britanskemu premierju Tonyju Blairu v zadnjem času več skrbi povzroča islamski terorizem, ki je julija za svojo tarčo izbral London, a

tamo napredek pri stabilizaciji razmer in v končni fazi konec konflikta. V časih, ko Evropi grozi povsem druga vrsta terorizma, je ključnega pomena vsako na novo doseženo premirje ne glede na to, na kateri ravni je doseženo.

Ana Müllerner

RADIO
UNIVOX
107.5 MHz

RUMENE STRANI
SLOVENIJA TEL

www.rumenestrani.com

intervju

Fotografije: Gregor Pohleven

Dunaj

Slovenski znanstveni inštitut na Dunaju
Slovenisches Wissenschaftsinstitut Wien

Rodil se je leta 1939 v Celovcu. Šolal se je na gimnaziji na Plešivcu (malo semenišče), nato pa je na Dunaju, kjer živi še danes, študiral vzhodnoevropsko zgodovino, študij pa sklenil z doktoratom. Kasneje je delal večinoma v upravnih službah. Osemnajst let je bil poslovodja Avstrijske lige za človekove pravice. Vmes je vodil Avstrijski znanstveni inštitut v Ljubljani. Med študijem je bil tudi predsednik Kluba slovenskih študentov na Dunaju. Kasneje je prevzel Klub Mladje, ki je izdajal istoimenski časopis. Danes vodi Dunajski krožek; slednji zajema predvsem koroške Slovence, ki so končali študij na Dunaju, vendar je odprt za vse. Skoraj deset let (1984–1993) je bil kurator Knafljeve ustanove. Od maja dalje je docent za srednjeevropsko zgodovino novega veka Univerze na Primorskem. Je poročen in oče štirih odraslih otrok.

V petek, 23. septembra, je osrednji slovenski časnik Delo objavil, da bo Mohorjeva družba zaradi neodgovornega odnosa slovenske vlade prisiljena prodati študentski dom Korotan. Ali glede na to, da živite na Dunaju in poznate problematiko, lahko rečete, da je Korotan res na razpotju med prodajo tujcem ali slovenski vladi?

Rekel bi, da takšna prodaja ne more nastati z danes na jutri. Pristojni gospodarji so zane-marjali odgovornost za ta dom. Sedaj je treba vse napraviti, da se to reši. Če so tu subjektivni in objektivni razlogi za težave, ki jih ima Mohorjeva družba kot lastnica, potem je treba premisliti, kako se posojila, ki jih je treba odplačati, uredijo. Prodaja bi bila škandal. Mene prodaja Korotana sicer ne zadeva toliko, vendar vidim nekakšno periodičnost. Mohorjeva družba je potihem čez noč prodala Modestov dom v Celovcu, ne da bi se s kom posvetovala ali morda ustanovila konzorcij, ki bi to poskušal rešiti. Zdaj grozi slovenski vladi, ki ima tudi druge skrbi, s prodajo Korotana in s tem, da bodo slovenski študentje ostali na cesti, ne glede na to, da ima Dunaj več možnosti in bi tudi

Časnik navaja, naj bi dom v šestdesetih letih postavila že omenjena Mohorjeva družba iz Celovca, vi pa trdite, da je dom dal zgraditi p. Ivan Tomažič ...

To, da je Korotan zgradil p. Tomažič, je zgodovinsko dejstvo. Vse drugo je pačenje zgodovinske resnice.

Omenjajo se posojila, ki jih Mohorjeva družba ne bi mogla odplačati. Je vzrok težav Korotana res samo v financah?

Kriza Mohorjeve družbe je tudi v splošni duhovni orientaciji. Da pride do takšnega neljubega dogodka, je dokaz, da nekaj ne teče tako, kot bi moralo. Docela ignorirajo lastno obljubo glede namena hiše, ki so jo dobili v dar od ustanovitelja, rektorja p. Ivana Tomažiča. Žalostno je, da je kaj takega mogoče. In mislim, da bo Mohorjeva družba morala najti novo pot, novo perspektivo in novo duhovno usmeritev, da bo igrala vlogo, kakršno je imela v zgodovini. Škoda bi bilo, da bi bila Mohorjeva družba samo še gospodarsko podjetje. To ni tisto, kar si predstavljamo. Mohorjeva družba je poleg vsega cer-

čisto jasno, kako so nastali. Doslej nisem videl nobenega javnega finančnega poročila. Pretaka pa se javni denar. To seveda ni moja kompetenca, to morajo zahtevati tisti, ki so dali denar za graditev in obnovo Korotana ter Knafljeve ustanove. Kjer ni kontrole, se kaj hitro pojavi kakšno neprijetno presenečenje.

Bo torej Korotan sploh lahko ostal v slovenskih rokah?

Tako, kot kaže zdaj, je vse mogoče. Bolj pa kaže, da bo šel v prodajo, kot pa ostal v slovenskih rokah. Zadeva kriči po hitri rešitvi. Upam, da slovenska vlada ne bo dala niti tolarja, dokler ne bo preverila, kaj se je dogajalo leta nazaj. Tu gre za interes, da bi ohranili dom. Toda izsiljevanje vladne finančne podpore ni v skladu z demokratičnim mišljenjem. Nihče nima pravice reči: vi ste me dolžni podpirati.

Sami ste doma s Koroškega, odnos slovenske oblasti do zamejskih Slovencev pa je bil pogosto tarča kritike. Se je odnos Ljubljane do Slovencev v zamejstvu po volitvah kaj spremenil?

Ta čas kakšnih sprememb še ne moremo opaziti. Sam sem vedno precej nasproten vsaki oblasti. Moramo biti previdni že zaradi tega, ker ima oblast svoje namene. Seveda je mogoče reči, da je marsikatera slovenska vlada naredila za koroške Slovence premalo. Kot opazovalec z Dunaja pa vidim, da se je razvilo preveč podpore na način, kot ga znani slovenski pesnik imenuje "spoštuj družinske in druge veze, ker samo po njih se kam prileže". Od tega moramo proč. Nimam sicer nič proti, če kdo reče, češ, Bister je zaprosil za denar in njemu lahko zaupamo, toda moti me, če mi kdo da samo zato, ker me pozna. Žal pa so

Prodaja Korotana bi bila škandal

Pogovor z dr. Feliksom J. Bisterjem

lahko preprečil to. Stvar je pretirano ostro argumentirana. Mene skrbi bolj Knafljeva hiša, ker sem bil z njo tesno povezan in je tu tudi Slovenski znanstveni inštitut, ki zelo dobro deluje. Bojim se, da bo usodo Korotana kmalu doživela še tretja ustanova, to je Knafljeva, ki jo zdaj upravlja Mohorjeva družba. Odgovornim v Ljubljani sem večkrat rekel, naj pazijo nanjo.

kvena bratovščina in je kot taka navezana na krško škofijo. Njen pokrovitelj je torej krški škof. Lepo bi bilo zvedeti, ali je škof že kaj naredil za rešitev lastnine Mohorjeve družbe, saj je on prvi, ki bi moral tu pomagati. Slovenska vlada ima dovolj obveznosti s financiranjem znanstvenih in raziskovalnih dejavnosti, ne pa da pokriva dolgove, za katere ni

slovenske organizacije na Koroškem nekatere stvari tudi zamudile. Ko je še komunistična Slovenija podpirala razne zadeve, so oni nastavljali ljudi. Že tedaj sem rekel, naj pazijo, kajti če bo manj denarja, kaj bodo naredili z ljudmi. Bolje bi bilo, da se ne bi investiralo toliko v ljudi in da bi imeli idealisti, ki so doslej delali brezplačno, vsaj plačane stroške. In teh idealistov je še »

» dovolj. Toda v današnjem času, ko hoče biti vsak za vse plačan, idealisti ne pridejo do veljave.

Bili ste tudi poslovodja Avstrijske lige za človekove pravice. Kakšne naloge je imela ta ustanova?

Ta ustanova je imela več nalog, saj je ljudem, ki so bili diskriminirani, dajala konkretno pomoč. Včasih že s tem, da smo bili solidarni z njimi. Kot prva avstrijska organizacija se je odločno zavzemala za pravice narodnostnih manjšin. Danes so sicer manjšine same bolj organizirane in to ni več tako aktualno. Po tej poti sem prišel na ligo za človekove pravice. To je velik dokaz zaupanja, da sem kot pripadnik slovenske manjšine na Koroškem vodil organizacijo, ki ima več sto članov, med njimi tudi javne ustanove kot podporne člane. Imeli smo tudi nalogo izdajati časopis in s tem ljudi izobraževati. Podobno je z nastopi na šolah in s prirejanjem simpozijev in raznih posvetovanj po vsej Avstriji.

Ste preko Avstrijske lige za človekove pravice lahko lobirali tudi za ustrežnejše reševanje problema slovenske manjšine?

Jaz tega ne bi imenoval lobiranje. Interveni-rali smo na primer pri avstrijskem radiu v prid manjšine. Objavljali smo tekste in izjave manjšin ne glede na to, s katere strani je kakšna stvar prihajala, najraje pa smo imeli skupne izjave. Menim, da smo s tem zbudili zavest, da so te manjšine del naše družbene bitnosti.

Manjšinska politika na Koroškem je precej zaznamovana z razprtijami. Menite, da je čas razdeljenosti zdaj mimo?

Manjšinska politika na Koroškem je bila močno zaznamovana z razprtijami – saj katera politika pa ni zaznamovana z njimi? Poglejte Slovenijo in Avstrijo. Nekaj je treba reči. Temeljna pravica skupnosti je, da se v njej tudi “prepirajo”. To pomeni, da preko konflikta iščejo skupne poti. Če to velja, potem je konflikt zdrav. Če pa ne velja, če je samo prepir zaradi tega, da drugega pritisnem ob zid, potem je konflikt škodljiv. Vedno sem bil optimist. Če ne bi bil optimist, ne bi bil več Slovenec. To velja tudi za manjšino na Koroškem, ki ji pripadam. Po svojih močeh se sedaj trudim za dunajske Slovence in za povezavo le-teh. Zelo sem optimističen zlasti po izvolitvi novega predsednika Narodnega sveta koroških Slovencev Matevža Grilca, ker se trudi za novo skrukturo. Pri tem očitno ne izključuje več nove tretje manjšinske organizacije, ki ji predseduje Bernard Sadovnik. Tudi Sadovnik in Sturm gresta to pot in pozdravljata sodelovanje. Vsi predsedniki organizacij, ki so med seboj zelo različni, imajo svoje kvalitete in nas lahko presenetijo z dejavnostjo, ki nas bo razveselila.

Manjšinska politika na Koroškem je bila močno zaznamovana z razprtijami – saj katera politika pa ni zaznamovana z njimi? Poglejte Slovenijo in Avstrijo. Nekaj je treba reči. Temeljna pravica skupnosti je, da se v njej tudi “prepirajo”. To pomeni, da preko konflikta iščejo skupne poti. Če to velja, potem je konflikt zdrav. Če pa ne velja, če je samo prepir zaradi tega, da drugega pritisnem ob zid, potem je konflikt škodljiv.

Torej je bil konflikt v preteklosti za koroške Slovence vendarle produktiven?

Dejanski prepiri so nekako potihnili. Koli-kor berem, slišim in vidim, se skuša zgraditi neka nova skupnost in to podpira večina ljudi na Dunaju in večina Slovencev na Koroškem. Pravilen je še en vidik, ki ga je gospod Grilc poudaril: potrebna je večja povezava s podeželjem. In tu se lahko dobijo s Sadovnikom, ki je najbolj

Bojim se, da bo usodi Korotana kmalu sledila še tretja ustanova, to je Knafljeva, ki jo zdaj upravlja Mohorjeva družba.

realističen politik. Sadovnik je namreč pokazal nekaj, česar prej ni nihče: nekaj glasov mu je manjkalo, da bi postal župan svoje domače občine Globasnica. Občinska politika za nas ni nekaj nezanimivega, saj moramo biti navzoči tudi v vsakdanji politični stvarnosti, tam, kjer so ljudje. Potem bomo dejavnik, ki ga bo sčasoma večinski narod bolj priznal. In želim si, da bi manjšina bolj zaživela in se združevala z večinskim narodom, da ne bi ostala v svoji izoliranosti.

Pred kratkim sem nekega koroškega Nemca vprašal, ali ima kaj stikov s Slovenci, pa je odgovoril da ne, čeprav je bil z nami na Duna-

ju. Odgovoril je, da so Slovenci na Koroškem celo ponosni, da nimajo stikov z njim. Hočem torej reči, da moramo iskati te stike, saj jih potrebujemo. In teh ni nikoli preveč.

Precej razburjenja je povzročila tudi odprava dvojezičnih krajevnih tabel in šol. Je torej politika deželne oblasti na Koroškem nenaklonjena manjšini?

Na splošno rečeno: nikakor ni človekoljubne naklonjenosti do Slovencev, to je jasno. Poglejte, prav v zvezi s tablamami je nekaj enkratnega, da deželni glavar nasprotuje odločbi ustavnega sodišča. Od tega bo kmalu že štiri leta. Toda isti deželni glavar je za to in ono podrobnost Slovencev kar nekaj napravil, precej več kot kateri koli politik iz avstrijske ljudske ali socialdemokratske stranke, na primer podpora vrtcem in glasbeni šoli. Mimo kontaktiranja in sodelovanja z deželnim glavarjem ne bomo prišli, ker tam je denar. On je prav toliko kriv kot druge stranke, razen zelenih, ki so zdaj v deželnem zboru. Tri glavne stranke, ljudska, socialdemokratska in svobodnjaška, imajo od nekdanj dogovor, da v manjšinski zadevi samo skupno delujejo. V nobenem drugem političnem vprašanju ne velja tak dogovor.

Veliko se ukvarjate tudi s kulturo. Kaj danes Koroška lahko ponudi matični domovini na področju kulture?

Najprej je treba definirati, kaj sploh je kultura. Če mislimo besedno kulturo in književnost, je Koroška navzoča v svetu kot Slovenija. Mi imamo ugledne in kvalitetne pesnike in pisatelje, na primer Lipuša, Januša, Kokota, Majo Haderlap, Ferka in tako dalje. Odmev, ki ga je imel Florjan Lipuš z Zmotami dijaka Tjaža, je precej močnejši, kot ga je imel marsikateri vodilni pisatelj iz Slovenije. To so sadovi Mladja, ki ga sedaj ni več. Sicer je nekaj naraščaja, a

ni organiziran kot nekdanj Mladje. Isto velja za likovno umetnost. Imamo mednarodno ugledne avtorje, kot so: Valentin Oman, Karl Vovk, Zorka Weiss-Loiskandl, Rudi Benetik itd. Lahko bi jih imenoval dva ducata. To je za manjšino, za katero nekateri pravijo, da je ni, zelo veliko. Isto velja v znanosti. Tam je dovolj ljudi na celovski univerzi in drugod. Imamo sodnike, zdravnike, odvetnike, profesorje in tako naprej. Tisto, česar nam primanjkuje, pa so časopisi. Tu je Zvon, ki ga imate zdaj v Ljubljani. Koli-kor poznam tradicijo Zvona, so z njim začeli zelo napredni ljudje. Sedanji Zvon pa ni

ma primerne vsebinskega koncepta, sicer se ne bi zgodilo, da bi se v njem znašel prijatelj svobodnjaške stranke, čeprav samo kot gost!

Ste zadovoljni, ker je Prešernovo nagrado lani prejel koroški Slovenec?

Bil je že skrajni čas za Prešernovo nagrado. Lipušev nagovor je bil prav tako osvežil za celotno Ljubljano. To je tisto, kar nam manjka. Poglejmo recimo Novo revijo: z vsem spoštovanjem do nje, toda ne trudi se preveč za sodelavce zunaj Slovenije. Očitno mnogi mislijo, da so "zamejci", kot radi rečete, preveč "zamejeni" in "omejeni". Če sodelujemo, bomo dosegli več. Koroška je dala več, kot je od nje marsikdo pričakoval. Najprej moramo dobiti svobodno in neodvisno revijo in jo dati v upravo nekomu, ki bi vestno skrbel zanjo – to bi bila lepa investicija za prihodnost. Bolje kot plačevati dolgove za tiste, ki niso dovolj pazili.

Znano je tudi, da je na Koroškem nastalo veliko ljudskih pesmi ...

Poglejte, to ni Koroška sama. Če pregledate kulturno zgodovino evropskih narodov, vse te stvari nastajajo v skrajno obmejnih krajih: filozof Kant je bil recimo doma iz Königsberga, ki ga danes ni več, ampak se ta kraj zdaj imenuje Kaliningrad. Bil je torej človek z roba nemške kulture. Vseskozi so največje kulturne pobude prihajale iz obrobne situacije. To velja v socialnem pogledu tudi za Cankarja, ki je pri-

šel iz velike revščine. Moramo torej zelo paziti, da ne posplošujemo. Smo v nekem stalnem odporu in bitki, česar se večina slovenskega naroda ne zaveda. Kot pripadniki manjšine bi si želeli več konkretne solidarnosti in sodelovanja. O tem je treba resno razpravljati.

Zamejski Slovenci iz Italije že dolga desetletja organizirajo forum Draga. Menite, da bi bilo treba nekaj podobnega organizirati tudi na Koroškem?

Dobro bi bilo imeti kaj takšnega in smo dejansko tudi imeli literarne dneve v Tinjah in Koroške kulturne dneve v Celovcu. Miselnost koroškega človeka je namreč drugačna kot miselnost tržaškega Slovenca. Predvsem pa je treba imeti človeka za takšen projekt. Sam ne

ono naredi Bister. Potrebna je predvsem dobra organizacija, kajti če te ni, ljudje ne pridejo skupaj in ne morejo debatirati. Nekaj spontanosti Drag bi bilo gotovo koristnih ne samo za Koroško, ampak tudi za Slovenijo.

Omenjali ste Knaflevo hišo na Dunaju, kjer ste bili kurator. Kakšno vlogo ima?

Knafleva hiša je ob svojem začetku imela namen dati študentom s Kranjskega – predvsem torej Slovencem – streho nad glavo in jim dajati štipendije, da lahko študirajo. In tega drugega zdaj ne delajo. Hiša je sicer obnovljena, a štipendij ni. Investiralo se je v kamen, ne pa v človeka. Tudi v Katoliški cerkvi je večkrat tako. Marsikatere mu župniku je pomembneje imeti lepo cerkev kakor polno. Dejansko se bojim, da Knaflevi

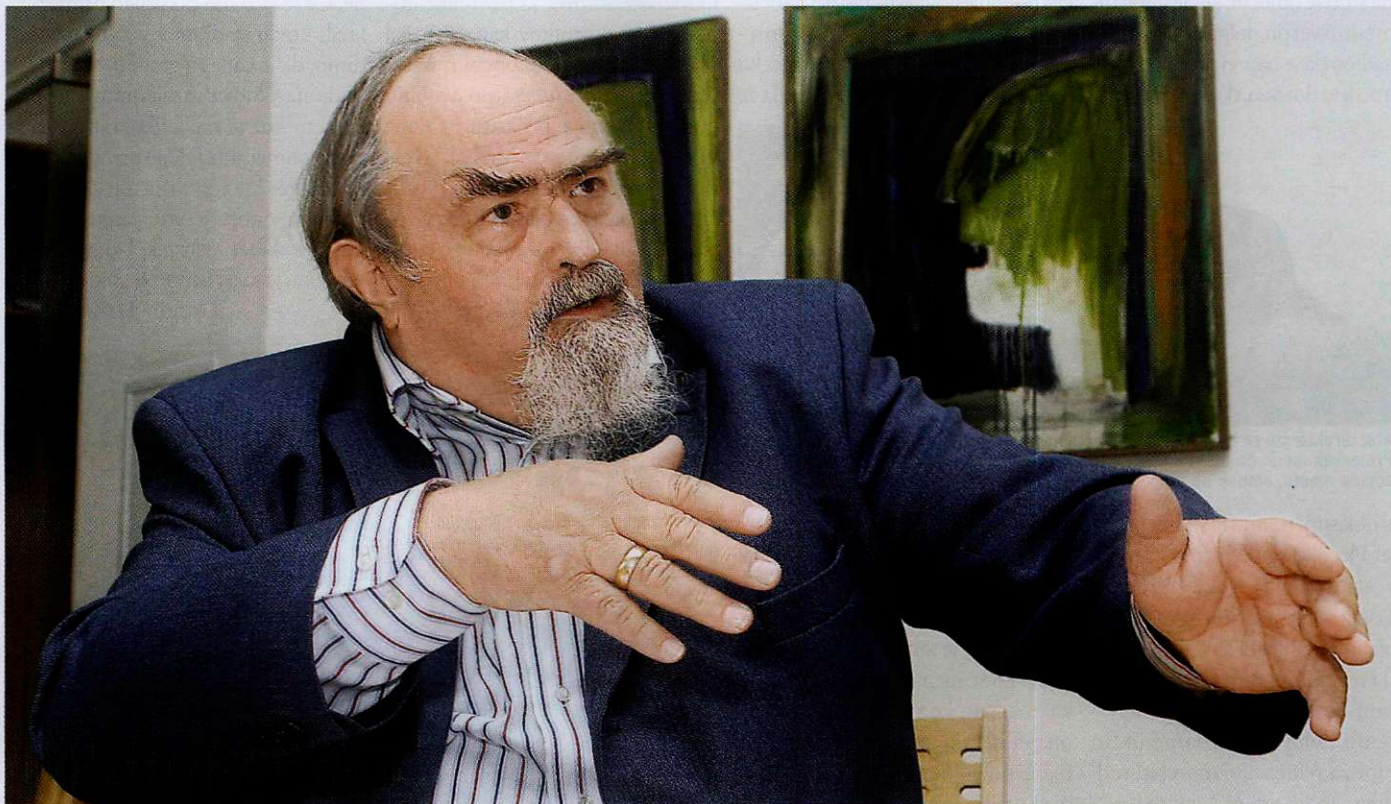
Tri glavne stranke, ljudska, socialdemokratska in svobodnjaška, imajo od nekdanjega dogovora, da v manjšinski zadevi samo skupno delujejo. Za nobeno drugo politično vprašanje ne velja tak dogovor.

verjamem, da samo družba usmerja posameznika, prepričan sem, da posameznik oblikuje družbo. Na Tržaškem so imeli dovolj dolgo človeka, ki je vodil Drago tudi v najtežjih začetnih časih. Sam že desetletja vodim Dunajski krožek, vmes ga pet let nisem vodil, in sta bila vmes samo dva poskusa, da bi krožek zaživel. Ko sem prišel nazaj, z njim spet nadaljujem. Ljudje so se pač navadili na to, da to in

ustanovi preti ista usoda, kot je doletela Modestov dom in lahko vsak trenutek doleti Korotan.

Slovenija je glede tega premalo ozaveščena, da bi spoznala, da mora eno najstarejših narodnih ustanov voditi sama. Ko so na primer spremenili univerzitetno ustanovo v zasebno, ni bil nihče proti. Moj apel je zato zelo preprost: Slovenija, čuvaj našo starodavno Knaflevo dediščino!

Gasper Blažič

Ministrstvo za kulturo je z aktom o začasni razglasitvi Centralnega stadiona za Bežigradom za spomenik državnega pomena odločilo, da se vsaj za eno leto ustavijo vsa predvidena (če so resnično sploh bila predvidena) obnovitvena in razširitvena dela.

Vsi posegi na stadionu so tako za eno leto prepovedani. Direktor di-

Centralni stadion za Bežigradom že dolga leta kaže zalostno podobo. Ministrstvo za kulturo ga je sedaj razglasilo za spomenik državnega pomena.

Misija nemogoče?

rektorata za kulturno dediščino na ministrstvu za kulturo Damjan Prelovšek je odločitev ministrstva pojasnil z besedami: "Ko je bil Plečnikov stadion zgrajen, je imela Ljubljana 100.000 prebivalcev, zdaj jih ima skoraj trikrat več. Takrat je bil stadion v predmestju. Osrednji mestni stadion nima v središču mesta kaj iskati." Zato je po njegovo odločitev ministrstva takšna, da stadion tudi v prihodnje ostaja takšen kot doslej, dovoljena bodo le manjša vzdrževalna in obnovitvena dela. "Za razglasitev stadiona za spomenik državnega pomena smo se odločili, ker je ljubljanski mestni svet predolgo čakal z ukrepi, stadion pa še naprej propada. Zdaj imamo leto dni časa, da skupaj z mest-

kulturo je v tem primeru resnično šlo le za zavarovanje kulturne dediščine in po njihovih besedah sprejeta odločitev nima političnih motivov.

Županja obzaluje

Županja je odločitev kulturnega ministrstva sprejela z obzalujevanjem. Po njeno naj državna razglasitev tega akta ne bi pomenila nič dobrega za stadion, ker se na njem ne bo smelo delati prav nič. Zato je občina državi že predlagala, naj ministrstvo objekt razglasi za trajni spomenik državnega pomena in ne le za začasnega. Mestna koalicija ocenjuje potezo ministrstva kot izrazito politično, ker bo imelo mesto sedaj eno leto zvezane roke, po preteku tega roka se bo volilna kampanja že

cije in pridobivanje potrebnih dovoljenj, so vodili precej nesposobni direktorji, ki niso znali pripraviti niti ustreznih poročil o delovanju družbe. Naj spomnimo, da sta jih imenovali prejšnja in sedanja županja.

Mestni svetnik Miha Jazbinšek se ne navdušuje nad ministrovo odločitvijo, saj pravi, da je "odziv ministra Simonitija seveda okoren in špekulativen. Enoletni predah glede trajnega zavarovanja je nedopusten, saj ima na mizi iniciativo, strokovne podlage in na mestnem svetu sprejet osnutek odloka o razglasitvi spomenika kot metodološko osnovo, ki dovoljuje dopolnilo 50 odstotkov kapacitet. Na plan mora priti z dokončnim stališčem takoj, sicer gre za predvolilno podstavek noge projektu stadiona v prid zamudam za leto in pol, ko naj bi prevzela oblast nova mestna koalicija". Še bolj jezen pa je očitno na županjo. "Županja se je predolgo igrala z ognjem, na vse parametre problema sem opozarjal od 31. avgusta 2004.

Na moje pobude ni odgovarjala kljub tožbi na odgovor. Še do preteklega petka je izzivala v medijih z izjavami, češ če bo spomenik zavarovala država, ne bo prišla skozi niti miška."

Rešitev so Stožice

Vsekakor Bežigrad ni več primeren prostor za graditev novega, sodobnega objekta. Dejstvo je, da bi nov stadion v Stožicah prometno pomembno razbremenil središče prestolnice. Tudi številke, ki krožijo v javnosti in so izraženo v prid obnovi sedanjega stadiona, so prenapihnjene. Če se ozremo po cenah primerljivih novih stadionov v Evropi, vidimo, da je cena za graditev novega stadiona v Stožicah izjemno visoka. Pri tem kot že ničlikokrat doslej igrajo pomembno vlogo pri odločitvi za stadion interesi različnih skupin, ki vidijo v obstoječem stanju možnosti za dober zaslužek. Do novega stadiona je torej očitno še zelo daleč.

Gregor Drnovšek

Direktor direktorata za kulturno dediščino Damjan Prelovšek meni, da mestni stadion ne sodi v središče mesta, ampak na njegovo obrobje.

Precejšna odgovornost za nastale zaplete, povezane z stadionom, nosi tudi Danica Simšič.

nimi oblastmi rešimo ta spomenik, ki je del Plečnikove dediščine in mora zato ostati ohranjen. Naslednji objekt na našem seznamu, za katerega mestna občina Ljubljana še vedno ni naredila nič, je Cukrarna." Bežigrajski stadion bo tako po manjših obnovitvenih delih ostal spomenik in prostor za rekreacijo, morebiti tudi igranje manjših tekem. Ministrstvu za

bližala vrhuncu, sedanja opozicija v mestnem svetu pa naj bi jo izkoristila za eno glavnih predvolilnih tem.

Pri tem si lahko postavimo vprašanje, zakaj je županja žalostna šele sedaj, ko se njen mandat skoraj izteka, medtem ko prej za usodo stadiona ni kazala prav velikega zanimanja. Družbo Stadion, d. o. o., ki naj bi skrbela za pripravo dokumenta-

GOOD VIBERATIONS

RADIO VELENJE

Naš čas, d.o.o. Kidričeva 2a, Velenje
tel. 03/ 897 50 03, fax. 03/ 5869 263

107.8 MHz

www.radiovelenje.com

V Mali galeriji Cankarjevega doma si lahko do 16. oktobra ogledate portrete znanih osebnosti, ki jih je v svoj objektiv ujel fotograf Božidar Dolenc.

Božidar Dolenc, rojen leta 1950 v Ljubljani, se s fotografijo ukvarja od leta 1978. Bil je član Foto-kino kluba Lek in Foto grupe ŠOLT ter eden od pobudnikov za nastanek fotografske revije Fotografija, med letoma 1997

Fotografije: Gregor Pohleven

V Mali galeriji Cankarjevega doma se predstavlja fotograf Božidar Dolenc.

Portreti skozi objektiv

in 1998 pa tudi njen glavni urednik. Doslej je pripravil 32 samostojnih in sodeloval na več kot sto skupinskih razstavah. Za fotografsko delo je prejel 25 nagrad in priznanj. V zgodovino slovenske fotografije se je zapisal že z deli, nastalimi v osemdesetih letih 20. stoletja. V fotografijah oziroma serijah, ki jih je tedaj razvijal, je mogoče videti izrazit naslon na standarde klasične dokumentarne foto-

grafije, kot se je razvila v 20. stoletju, ki pa jo je Dolenc na novo ovrednotil. Uspelo mu je sestaviti avtorski koncept, v katerega je vnesel tradicijo klasične fotografije in idejo, ki je vsebovala posebno vrednost in ni bila vedno neposredno povezana s fotografijo, pač pa je šlo za novo konstitucijo likovnega dela, ki je bilo fotografija predvsem zaradi tehnologije kot njenega materialnega nosilca. Portretom

se je Dolenc začel posvečati v devetdesetih letih, njegovo zanimanje zanje pa sega še desetletje nazaj. Med razstavljenimi deli je veliko portretov fotografskih kolegov, ki so nastali največkrat brez vednosti portretiranca.

Kritik Gorupič je v katalogu zapisal, da je imel Dolenc v trenutku fotografiranja do upodobljencev različne odnose. V nekaj primerih gre za portrete, za katere so posamezniki po-

zirali. Več je fotografij, ko so posamezniki sicer zaznali navzočnost fotografa, vendar se niso pustili motiti. Najzanimivejše fotografije pa so nastale tedaj, ko se je Dolenc tako rekoč izgubil v množici in portretiral zanimive like, saj je v njih največ neposrednosti, spontanosti in presenečenja, z njimi pa se avtor najbolj približuje dokumentarnim posnetkom iz svojih preteklih obdobji. **B. K.**

ODPELJITE ZA 1 SIT, PRVI OBROK ČEZ 6 MESECEV.*

Ali **1/2** takoj, 1/2 čez eno leto brez obresti.
EOM že od **0%***

NOVI SPORTAGE 2.0 CRDi 4x4* (1 SIT) + popust 500.000 SIT

Klima, servo, centr. zaklepanje, el. tonirana stekla, ABS z EBD, TCS, zračna blazina, strešni nosilci, 3 leta garancije,...

CERATO 1.5 CRDi *

1 SIT + popust 400.000 SIT

Klima naprava, zračne blazine, servo volan, ABS z EBD, električni paket, 3 leta garancije, darilo: CD - avtoradio, ...

SORENTO 2.5 CRDi *
4x4

1 SIT + popust 600.000 SIT

Klima naprava, servo volan, centr. zaklepanje, zračne blazine, el. tonirana stekla, ABS z EBD, TCS, BTCS, lita platišča, 3 leta garancije,...

CARNIVAL 2.9 CRDi *

1 SIT + popust 560.000 SIT

7 sedežev, avtom. klima naprava, servo volan, centr. zaklepanje, el. stekla in ogledala, pot. računalnik, ABS z EBD, zračne blazine, bočna drsna vrata,...

Novi K2500 2.5 TCi *

1 SIT + popust 240.000 SIT

2,5 TURBO DIESEL, 94 KM / nosilnost 1535 kg keson 311 x 163 x 35,5 cm / nizek prag natovarjanja Kategorija N1 - d. zavezanec z -20% vstopnega DDV.

KIA KIA MOTORS

The Power to Surprise

www.kia.si

080 2001

KMAG d.d., Leskoškova 2, Ljubljana, 01/58-43-402

1 SIT velja za vozila na zalogi do 31.10.2005 (Cerato, Sportage, Sorento, Carnival, K2500).

Izkoristite neverjetno ponudbo KIA KREDIT & LEASING s posebnim financiranjem. Pri nakupu plačate polov v višini 1 SIT z odloženim plačilom prvega obroka za 6 mesecev. KIA KREDIT & LEASING si pridržuje pravico do odobritve kredita ali leasinga na osnovi bonitete.

Že nekaj let potekajo obnovitvena dela objektov na Svetih Višarjah. Za obnovo so dobili lastniki pomemben delež denarja tudi iz programa za čezmejno sodelovanje Interreg.

Podatki kažejo, da je bil letošnji obisk slovenskih romarjev na Višarjah zelo spodbuden, tako da lahko tudi iz teh prihodkov obnavljajo objekte, ki so na tej višini še posebej izpostavljeni slabemu vremenu. Čas in vlaga počasi, toda vztrajno načenjata tudi zidovje sicer dobro vzdrževanega svetišča, ki stoletja sodi med najbolj priljubljene slovenske božje poti. Tukaj so lahko med drugim slišali prve ide-

Ogrožen križev pot

je o samostojni Sloveniji, kasneje pa so se tukaj zbirali tisti, ki niso smeli v "zamrznjeno" domovino.

V teh okoliščinah so vitalne integracijske energije strnjene slovenskih krajev v skupni kulturni prostor odtekale drugam, drugi pa so pohiteli z asimilacijo slovenskega prebivalstva onstran naše meje z Italijo in Avstrijo. Po drugi strani je z modro, širokogrudno odprtostjo slovenskih višarskih dušnih pastirjev to nekdanj skoraj le slovensko božjepotno svetišče postalo stičišče dežel ter narodov na tromeji, kar je danes vsem v prid, nam pa bi lahko bilo v ponos, če bi tudi drugi razmišljali tako.

Pred letošnjo zimo so današnji upravitelji na Višarjah pohiteli z gradbenimi obnovitvenimi deli in te dni tudi končali popravilo ometa na cerkveni fasadi in strehe. Ta je ponekod puščala in ogrožala poslikave v notranjosti. Nazadnje so se lotili še obnove notranjščine cerkve, posebno ometa.

Škodljiva obnova

Domačini in redni obiskovalci svetišča so v pogovorih z izvajalci pleskarskih del izvedeli, da je bilo tem naročeno, naj notranjost svetišča prepleskajo z restavracijsko barvo v belem tonu. To pomeni, da bi pod to barvo skrili umetniške po-

slikave križevega pota Toneta Kralja. Ne le da bi bila to huda izguba za vse redne romarje, ki so duhovno in čustveno vezani na tako rekoč križev pot slovenskih rojakov v Italiji, ampak bi bila to velika umetniška in zgodovinska škoda ter škoda za navzočnost slovenske identitete. Zato so takoj obvestili pristojne pri manjšinskih organizacijah.

Strokovni izvedenci so po ogledu ugotovili, da poslikave niso bile uničene in da ni razlogov za drugačno preslikavo, saj jih je Kralj leta 1960 restavriral, notranjost svetišča pa dopolnil kot celoto. Tako je ob freskah delno pobarval tudi stene v enotno rjavkasto barvo s svetlimi

navpičnimi črtami, ki imajo svoj religiozni pomen. Kolikor bi te prebarvali, bi spremenili celovitost Kraljeve umetniške zapuščine in religiozne sporočilnosti, so ugotovili.

Že pred leti, takoj po tistem, ko je videmska škofija odslovila slovenske frančiškane in svetišče prevzela v svoje roke, je z obhajilne mize izginil vezen prt z napisom Marija, pomagaj nam ti. Protesti slovenskih vernikov, domačinov in romarjev niso nič zalegli.

Tukajšnji ljudje se čutijo ogrožene in se bojijo, da bi se potrdilo kot resnično nenehno opozarjanje, da imajo prav tisti, ki pravijo, da je nekaterim v napoto vse, kar v tem Marijinem svetišču in na Svetih Višarjah diši po slovenski navzočnosti v Kanalski dolini in celo v njenih božjih hramih.

Spomnimo se besed starejšega trbiškega trgovca Prešerna ob letošnjem srečanju treh Slovenij: "Ne pozabite, da je Kanalska dolina del Slovenije!" S tem ni bilo mišljeno priključevanje teh krajev Sloveniji, ampak so bile to besede stiske in upravičenega strahu pred uničenjem vsakršnih sledov slovenstva. **M. M.**

Nekaterim očitno ni pogođu, da višarska romarska cerkev in z njo povezane prireditve pričajo o svojem slovenskem značaju.

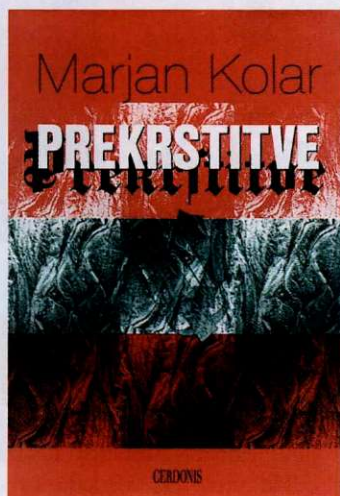

Prvotno predvidena obnovitvena dela v Marijini cerkvi na Višarjah bi ogrozila dragocene poslikave Toneta Kralja.

Prekrstitve

Cerdonis, Slovenj Gradec

Pisatelj s Koroškega **Marjan Kolar** v zadnjem času, potem ko 23 let ni izšla nobena njegova knjiga, spet objavlja. Leta 2003 je izšel njegov roman *Sve-to sivo življenje*, potem pa še *Prekrstitve*. Kolarjevo romanopisje je navezano predvsem na Koroško pokrajino in njene ljudi, na njene posebnosti, na socialne, gospodarske in kulturne značilnosti. V romanu *Prekrstitve* se vse navezane prvine Kolarjeve pripovedi moč-

no zgostijo in zaokrožijo v okvirno podobo globoko vznemirljive človeške skupnosti, zbegane od vojne napovedi in razdvojene z okupacijo. Roman zapisuje zgodbo pretekle negotovosti, zgodbo človeških preizkušenj v vojni in nepredvidljivega spreminjanja v času.

Toponomastica Piranese

Skupnost Italijanov Piran

Za območje obalnih mest je bilo več stoletij značilno sožitje romanskega in slovenskega življa, Italijanov in Slovencev, prvih v mestih (Piran, Izola, Koper), drugih na okoliškem podeželju. Potem ko v zadnjih letih za raziskovanje naše obmorske zgodovine in objavljanje raziskav z gledno skrbjo Znanstvenoraziskovalno središče iz Kopra, ki ga uspešno vodi zgodovinar dr. Dar-ko Darovec – izšlo je že več deset zgodovinskih monografij in vrsta revij (*Annales*), z objavljenimi (ne le zgodovinskimi) prispevki –, tudi italijanska narodnostna manjšina skrbi za občasne objave del, ki so namenjena preteklosti teh krajev. Tako je Skupnost Itali-

janov Giuseppe Tartini iz Pirana izdala knjigo *Toponomastica Piranese*, v kateri devet avtorjev prikazuje stare zemljevide piranskega območja, predvsem pa zemljepisna imena oziroma krajevno imenoslovje, kar je za vsakega ljubitelja zgodovine vedno zanimiva tema.

Smrt v bunkerju

Slovenska matica

V nadvse zanimivi knjigi *Smrt v bunkerju* sledimo zgodbi pravnikar dr. Gerharda Basta, čigar truplo so leta 1947 odkrili v nekem bunkerju na avstrijsko—italijanski meji. Zgodba, ki se konča v tirolskih gorah, se začne mnogo prej v Sloveniji. Mladeniški nacionalist, športnik, ljubitelj smučanja in veselih srečanj v planinskih kočah se je pridružil nacistom in postal izvrševalec nacističnih načel o ureditvi sveta. S pravniško natančnostjo in športno voljo je uresničeval

Martin Pollack

SMRT V BUNKERJU

Poročilo o mojem očetu

naloge in postal vojni zločinec. Mrtvec, ki so ga po vojni našli v bunkerju, je bil oče pisatelja knjige **Martina Pollacka**. Ta je z raziskavo očetovega življenja ustvaril edinstveno, poučno, zelo pretresljivo in tudi katarzično zgodbo, ki je zelo prepletena z našo zgodovino v prvi polovici 20. stoletja.

Plutarhove ženske

ISH

Institutum Studiorum Humanitatis — Fakulteta za podiplomski humanistični študij iz Ljubljane je izdala zbornik *Plutarhove ženske*, ki ga je uredila Maja Suncič. Urednica uvo-

doma piše o Plutarhovem odnosu do žensk. V prvem poglavju *Plutarhove ženske* so objavljena tri Plutarhova besedila in tri študije Maje Suncič: *Plutarhova fantazma idealne zakonske zveze*, *Tolažba za Plutarha* in *Anatomija ženskega junaštva ali eros do aresa*. V drugem delu *Kontekstualizacija Plutarhovitih žensk od antike do sodobnosti* so objavljene tri študije: *Plutarh in njegov ustvarjalni opus* (Matej Hriberšek), *Zakonska zveza v antiki: kratek pregled* (Svetlana Slapšak) in *Zakonska zveza kot ženska želja za vse čase: medijska konstrukcija sodobne neveste* (Jerca Legan).

Balkan je utrujen

Založba Lipa, Koper

Andrej Miklavčič (gospodarstvenik in politik) je v knjigi *Balkan je utrujen* napisal spomine, ali kot jih je označil, izbrane prigode iz socialističnih časov. Opisal je vrsto dogodkov iz desetletij po drugi svetovni vojni: osvoboditev Primorske izpod Italije s tržaško krizo, informbiro (skozi uradno uveljavljeni mit, ki pa je kar daleč od še vedno zakritega resničnega dogajanja), uvedbo delavskega upravljanja v tovarne in samoupravljanja v vse pore družbenega življenja, monolitnost (starih) partijskih kadrov v odporu proti družbenim (političnim) spremembam, "elitizmu" in "tehnobirokratizmu", okostenelost partije v zavračanju Kavčičevega poskusa sprememb v gospodarstvu in družbi in nazadnje še izbruh nacionalizmov v Jugoslaviji. Avtor se je trudil polpretekliko zgodovino napisati čim bolj verno, kar mu je ponekod uspelo dobro, ponekod pa ne najbolje.

Naravoslovje 7

Tehniška založba Slovenije

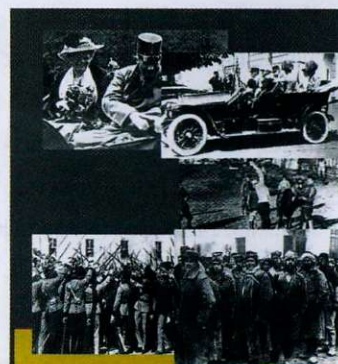
Naravoslovne veje znanosti (bio-

logija, fizika in kemija) se intenzivno prepletajo in dopolnjujejo v okviru treh ekosistemov: morja, celinskih voda in gozda. Učbenik za naravoslovje v 7. razredu devetletke spodbuja učence k lastnemu iskanju, preučevanju in razmišljanju ter oblikovanju odgovornega odnosa do življenjskega okolja. Poglejmo podpoglavja tretjega poglavja, ki je namenjeno gozdu: Slovenija, z gozdovi bogata dežela; brez dreves ni gozda; gozd je kot večnadstropna hiša; gozdni rob – vrata gozda; krošnje – tovarna hrane in odlično skrivališče; življenje v krošnjah; debla – več kot le povezava med krošnjami in gozdnimi tlemi; podrast – preproga na gozdnih tleh; v gozdnih tleh je veliko življenja; veliki gozdni prebivalci imajo v gozdu pomembno vlogo; gozd je pozimi prav tako zanimiv; ljudje smo povezani z gozdom. Razlage v učbeniku izhajajo iz vsakdanjega okolja, saj je poudarek na osebnem doživljanju ter neposrednem spoznavanju in razumevanju tako žive kot nežive narave.

Zločin v Sarajevu

Založba Karantanija

V zbirki *Sledi* sta izšli v eni knjigi dve zgodovinski pripovedi. Pod na-

ZLOČIN V SARAJEVU HABSBURGOVCI

slovom *Zločin v Sarajevu* sledimo prikazu tragične smrti prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegove žene vojvodinje Hohenberg. Druga, *Habsburgovci*, nosi sicer nekoliko čuden podnaslov *Žalostne slike iz naše preteklosti*, odstira pa pogled v zgodovino rodbine, ki je več kot petsto let obvladovala slovensko ozemlje.

Tuštanj

Gradovi na Moravškem

Na območju Moravske doline je stalo enajst gradov. Tri so med vojno požgali partizani, s čimer so Moravški prizadejali veliko škodo. Danes stoji le še eden med njimi, ki se je zaradi "zvez" izmaknil uničenju. Zdaj je Leon Lavrič, domačin iz Moravč, moravskim gradovom postavil lep spomenik z razkošno monografijo *Odsev blišča moravških gradov*.

Limberk

Kot najstarejši velja grad Limberk ali Lilienberg, ki je stal na Limbarski gori. Obstaja vir iz leta 1156, v katerem nastopa kot priča v neki zadevi Vitigo Lilienberg. Grad Limberk ali Limbar je stal severovzhodno od znamenite romarske cerkve sv. Valentina. Ustno izročilo pravi, da so ga porušili Turki, morda uporni kmetje ali celo potres leta 1511. Sredi 16. stoletja so Limbarski po moški strani izumrli, po ženski pa se je rod nadaljeval na gradu Belnek v okviru Ložkih (Laaser). Tudi njim usoda ni bila naklonjena, saj je zadnji, Danijel

Laaser, padel v boju s kmečkimi uporniki pri Krškem leta 1573.

Koprivnik

Na Koprivniku so skromni ostanke gradu Rabensberg. Tudi Rabensberški so prvotni grad na težko dostopnem terenu kmalu zamenjali za udobnejše prebivališče na Krumperku.

Rožek

Grad Rožek se prvič omenja leta 1365, ko je tam gospodaril Konrad Gall. Rožeški so postavili grad na strmini, kjer je bil skrit sredi hribov in gozdov, med vasjo Vinje in hribom Sv. Mohorja. Razvaline še kažejo to srednjeveško trdnjavo na težko dostopnem

in naravno zavarovanem hribu, obdano z obzidjem in obrambnimi stolpi. Rožeški so bili pomembna srednjeveška družina, saj jih pred tem srečamo na Gamberku (Gallenberg), v Kamniku pa tudi v Moravčah. Kmalu je tudi grad Rožek postal premajhen za številno družino, tako da se je od tod razvilo več rodbinskih vej: podpeška (Gallenstein), motniška in knezijska, slovenjgraska, pukštanjaska, libeška ...

Moravče

Rožeški so leta 1550 pozidali grad Češnjice, v Moravčah pa so prezidali prvotni dvor v dvorec. V Moravčah se Galli prvič omenjajo v začetku 14. stoletja. V 15. stoletju so bili last-

niki plemeniti Moräutschi, vazal celjskih grofov, ki so se kasneje rodbinsko povezali z belneškimi, dvor pa je prešel v last Erazma Laaserja. V 16. stoletju so lastništvo pridobili Galli, v 17. stoletju so ga priženili Barbi, za njimi pa Karel Valvasor. Grad naj bi bil pogorel ob požaru leta 1801.

Križate in Kandršče

Ob stari deželni cesti proti Zagorju stojita dvorca Križate in Kandršče. Križate so bile preurejene v stanovanjski objekt in so znane po najmogočnejši lipi v Moravški dolini z obsegom 6,5 metra. Tudi dvorec Kandršče je doživel nekaj prezidav, z zadnjo pa je dobil povsem nov pomen.

Tuštanj

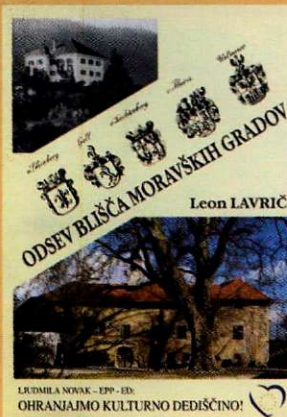
Najbolje ohranjeni grad na Moravškem je Tuštanj. Svojo 500-letnico je doživel skoraj zapuščen, v vztrajno obnovo pa dobiva lepo grajsko podobo. Po heraldični plošči nad vhodom je bil grad pozidan leta 1490, v letih 1667—1671 pa ga je baron Franc Bernard pl. Lichtenberg temeljito prezidal in prenovil. Nastala je enonadstropna štiriraktna grajska stavba, ki je v notranjščini ob štirikotnem dvorišču dobila značilne zidane ar-

Dvorec Belnek pred partizanskim uničenjem med vojno

Odsev blišča moravških gradov

Leon Lavrič iz Moravč je v samoza-ložbi izdal zajetno knjigo *Odsev blišča moravških gradov*, v kateri prika-zuje gradove v občini Moravče, in to od srednjeveških, že zdavnaj porušeni-h, tistih, ki so jih med vojno požgali in uni-čili partizani, do redkih, ki še kljubujejo novim časom. Pravzaprav vsebinsko zelo bogata Lavričeva knjiga pripoveduje zelo žalostno zgodbo, da je od desetih gradov na Moravškem ostal v "prvotni obliki" le še eden – grad Tuštanj, ki je v zasebnih rokah družine Pirnat. Dru-ge, ki so stali še na pragu druge svetov-
ne vojne, pa so med vojno uničili partizani ali so bili uničeni oziroma močno spremenjeni v stanovanjske objekte po vojni. In zakaj se je partizanskemu požigu izognil Tuštanj? Zato, ker je bil član družine Pirnat, ki-
par Nikolaj Pirnat pri partizanih, kjer je igral pomemb-

vedati o partizanskem medvojnem pustošenju gradov. Izid knjige je podprla in verjetno tudi omogočila (vsaj v tako razkošni obliki) Ljudmila Novak, domačinka, prejšnja županja Moravč, zdaj evropsoslanka, ki je prispevala pokroviteljska sredstva evropske ljudske stranke.

no vlogo kot ustvarjalec propagandnih slik. Lavrič je v besedi in s pomočjo bogatega slikovnega gradiva zelo izčrpno prikazal vseh enajst moravških gradov in dvorcev (Belnek, Češnjice, Kandrše, Križate, Koprivnik, Limberk, Moravče, Rožek, Tuštanj ter grad in dvorec Zalog). V zadnjem delu knjige je objavil še bogato gradivo o družini Gallov na Kranjskem; knjiga vsebuje tudi opombe ter obsežen seznam virov in literature. Gotovo bo pravi posladek za vse ljubitelje gradov. Je tudi prva na Slovenskem, ki se ne izogiba nekaj več po-

vedati o partizanskem medvojnem pustošenju gradov. Izid knjige je podprla in verjetno tudi omogočila (vsaj v tako razkošni obliki) Ljudmila Novak, domačinka, prejšnja županja Moravč, zdaj evropsoslanka, ki je prispevala pokroviteljska sredstva evropske ljudske stranke.

kadne hodnike s križnorebrastimi oboki. V posesti Lichtenbergov je ostal do leta 1800, ko ga je kupil Ignac Škarja. Njegova vnukinja Maksimilijana se je poročila z grajskim vrtnarjem Luko Pirnatom in v lasti rodbine Pirnat je grad ostal do danes. V grajski notranjščini hranijo nekaj stare opreme: klasicistične in empirske peči, bidermajersko pohištvo, zanimive stare portrete in umetniške slike, grajski arhiv s starimi urbarji, knjigami in listinami, droben inventar ... Ob gradu stoji baročna kapela sv. Janeza Nepomuka, ki jo je poslikal Franc Jelovšek, glavno oltarno sliko pa sto let kasneje Leopold Layer. Grad je s poročno dvorano že nekaj let tudi protokolarni objekt občine Moravče.

Češnjice

V Češnjicah je rod Gallov ostal le okrog 60 let, nato pa so ga prodali Hasiberjem. Za njimi so se lastniki pogosto menjali. Leta 1938 je graščino odkupila občina Moravče in v njem uredila dom za onemogle in brezdomce. Graščino so 1. maja 1943 požgali partizani. Zvečer pred 1. majem so borci Zasavskega odreda, terenski "delavci", aktivisti in "mladina" kurlili kresove na Tovorovem gradu, Gramcah, Limbarski gori, nad Dešnom, na Sv. Miklavžu, Murovici in na Pogledu. Vodstvo bataljona je na češnjiški grad poslalo Jovana, ki "se je večše približal gradu, znesel na kup vse pohištvo in ga zažgal. Rdeči zublji so objeli grad in razsvetlili dolino," je v petdesetih letih zapisal vneseni revolucionar. Po vojni, v "novih časih", so domačini zidovje podrli in kame-nje uporabili za gradbeni material.

Belnek

Za grad Belnek so pomembni Valvasorji. Okrog leta 1669 je Karel Valvasor, polbrat slavnega polihistorja Janeza Vajkarda Valvasorja, grad prezidal in prenovil. Okrog leta 1800 je na Belneku otroška leta preživel Friderik Baraga, kasnejši misijonar v Ameriki, čigar oče je bil tu oskrbnik, za njim pa njegov stric lastnik gradu. Dvorec so požgali partizani v noči na 15. julij 1943.

Zalog

Če gremo z Belneka ob potoku Drtiščica navzdol, pridemo do vasi

Zalog, kjer je na griču stal mogočen dvorec. Leta 1570 ga je prezidal Jošt Jožef Thurn, znan kot bojevnik proti upornim kmečkim vojskam. Po baročni prezidavi je bil eden najlepših daleč naokrog. Vhod na baročno stopnišče sta krasila atlanta, na stebriščni ograji so stale cvetlične košarice, v zidnih vdolbinah ob stopnicah pa so bili potavljeni kipi iz moravskega peščenjaka. Na vrhu stopnišča sta dva ženska kipa (kariatidi) držala stropni obok. V gradu je bila znamenita gosposka soba v celoti poslikana s freskami Franca Jelovška iz njegovega začetnega slikarskega obdobja. Na dvorišču je stala zelo lepa kapela sv. Jožefa, ki je imela stene okrašene z bogatimi štukaturami in drugim baročnim okrasjem.

Po letu 1914 je bil lastnik posestva Zalog kmet Bregar. Med vojno so se trije Bregarjevi sinovi pridružili partizanom. 14. julija 1943 je, kot je po pričevanjih zapisal domžalski zgodovinar Stane Stražar, k Pstoškim prišel Ciril Bregar-Graščinski in gospodarju Mavriciju Okornu rekel, naj mu da steklenico žganja, in dodal, da gre skupaj z drugimi partizani požgat domači grad, da se vanj ne bi naselili Nemci. Okorn mu je rekel: "Ciril, nikar, ali ne veš, da je to tvoj dom. Če že hočete nekaj narediti, je dovolj, če snamete vrata in drugo leseno opremo zmečete na dvorišče in zažgete." Ciril ga zavrne: "Komanda je komanda! Nemci nam bodo po vojni naredili še lepši dom," in vzel zelenko žganja in odšel. Kmalu potem ko je grad zago-

rel, pa se je že malo okajen vrnil še po liter žganja; dejal je, da so v grad nosili slamo in zakurili, in se pohvalil: "Hudičevo dobro smo naredili."

Po vojni so požgani grad sicer pokrili s zasilno streho, vendar jo je visok sneg leta 1952 podrli. Začelo se je odvažanje kamena na vse strani, dokler ostankov zidov niso zravnali, prekrili z zemljo in jih je prerasla trava. Na gradu je zgorelo neprecenljivo bogastvo. Ohranile so se številne fotografije notranjosti gradu, na primer Jelovškovih fresk, ki so objavljene v Lavričevi knjigi o moravških gradovih.

Požig kapele

V okviru zaloškega gradu je bila tudi grajska kapela sv. Jožefa, ki je imela v bogato profiliranem oltarju zelo lepo in dragoceno sliko sv. Jožefa in sv. Antona z Marijo in detetom. Marca 1945 so domobranci iz Št. Vida pri Lukovici v kapelinem stolpu odkrili komunistično tiskarno z veliko tiskovin, papirja in z razmnoževalnikom. Vse so zmetali dol in zunaj na prostem zažgali. Partizani so nato zvonik kapele zažgali in razbobnali, da so to storili domobranci. Desetletja po vojni je veljalo tako, v Argentini pa je leta 1979 izšla zajetna (590 strani) knjiga *Revolucija okoli Limbarske gore*, v kateri je natančno opisano, kako so domobranci odkrili tiskarno in kdo in zakaj jo je požgal. V Lavričevi knjigi o moravških gradovih je to prvič opisano tudi v Sloveniji oziroma v Moravcah. Leta 2004, 60 let po požigu. 60 let je na Moravškem torej prevladovala ena resnica – tako kot o marsičem. **V. M.**

Krščanska kulturna zveza iz Celovca je zbornikom, ki so namenjeni znanim osebnostim Koroške (Milka Hartman, Lovro Kaselj, Tomaž Holmar), dodala zbornik o glasbeniku in zborovodji Antonu Nageletu (1911–1992).

Podnaslov knjige *Živeti hočemo!* označuje Nageletov kredo, saj se je rodil, odraščal in tudi kasneje živel v zavedni slovenski družini in v okolju, ki je bilo v obdobju njegovega življenja – od prve svetovne vojne do osemdesetih let 20. stoletja – podvrženo različnim pritiskom nemškega nacionalizma. Stiske so bile hude še v desetletjih po drugi svetovni vojni, ko je bil prisiljen celo prepovedovati objavljane in izvajanje svojih pesmi, saj se je nadejal kakšne spodobne službe, ki pa je ni in ni bilo. Tudi zato je bil pogosto zelo zagrenjen in posledično preobčutljiv. Toda ustvaril je vrhunce slo-

Anton Nagele

Karla Destovnika Kajuha, in koroških avtorjev Valentina Polanška, Milke Hartman, Lovra Kaslja ali Antona Kuchlinga.

V najtežjem času druge svetovne vojne je ustvaril pozneje večkrat izvajano samosvojo kantato *Miklova Zala*, ki kar ni hotela postati opera, a je kljub temu velika pesem narodove volje do življenja. Posebne učinke je skladatelj pri tej kompoziciji dosegel s številnimi dinamičnimi postopki, med drugim z glasovnimi prepletanji in menjavami zborov, ki se v zadnjem delu kantate vzpno v magistralno idejo "živeti hočemo". Kantato za zbor, soliste in klavir so prvič izvajali 30. oktobra 1955 pri "Kornarju" na Brdu ob Baškem jezeru. Peli so združeni zbori zgornjega Roža pod vodstvom Mateja Nageleta, skladateljevega brata, ki je nastopajoče spremljal na klavirju. Libreto (besedilo) je napisal župnik Tomaž Holmar. S to kantato so potem gostovali v različnih krajih Roža pa tudi v Gorici in Trstu.

Živeti hočemo!

venskih pesmi na Koroškem, in če bi mu bile okoliščine bolj naklonjene, bi ustvaril še veliko več, saj je imel za to talent in izobrazbo.

Brez kariere

Knjiga o Antonu Nageletu je razdeljena na dva dela s številnimi podglavji. V prvem delu je urednica oziroma avtorica zbornika Jasna Nemeč Novak zbrala veliko gradiva o glasbenikovi življenjski poti. Sledimo njegovim otroškim letom in mladosti, šolanju na dunajski Akademiji za glasbo in upodabljačo umetnost in začetni poklicni poti v čedalje bolj politično (nacionalistično) zaostrenih razmerah v tridesetih letih. V drugem delu je prikazan povojni del Nageletovih prizadevanj, ki so po različnih poskusih ter neuspehih in razočaranjih ostala v rodnem Št. Jakobu v Rožu, kjer se je leta 1911 rodil in leta 1992 tudi umrl. Tam je vodil pevski zbor

in čudovito orglal v domači cerkvi, dokler kraj ni leta 1972 doživel katastrofe, ko je cerkev zajel požar, pri čemer je skoraj v celoti zgorela – v njej pa tudi "Nageletove" orgle.

Kantata Miklova Zala

Vase zaprti, plašni, zagrenjeni,

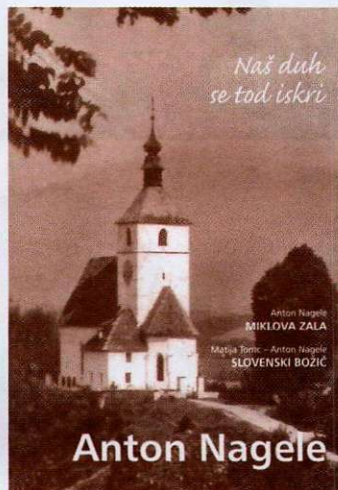
bolehni Nagele je deloval predvsem kot pevovodja raznih koroških zborov, bil pa je tudi glasbeni pedagog in harmonizator ljudskih pesmi. Poleg tega je uglasbil besedila raznih slovenskih pesnikov, med njimi Silvina Sardenka, Antona Vodnika, Srečka Kosovela,

Drugo pomembno Nageletovo delo je instrumentalizacija *Slovenskega božiča* skladatelja Matije Tomca, ki jo je 25. decembra 1959 prenašal v slovenskem programu tudi celovski radio ORF. V posebni publikaciji pod naslovom *Naš duh se tod iskri* je letos KKZ izdala partituri obeh kompozicij (še pred tem so izdali druga dela iz Nageletovega glasbenega opusa: leta 2001 pod naslovom *Iz srca mi vre lepa pesem* duhovne pesmi, leta 2002 samospeve *V tujini doma*, leta 2003 pod naslovom *Srce zdaj s srcem govori* posvetne pesmi; že leta 1988 pa je Mirko Cuderman uredil in v zbirki z naslovom *Zbori* objavil nekaj Nageletovih izvirmih pesmi).

Nužej Tolmajer, gonilna sila Krščanske kulturne zveze, je omenil trenutek s srečanja z Nageletom, ki značilno govori o njegovi stiski: "Ko sem Nageleta ob pripravljanju

Anton Nagele v času študija

zbirke *Zbori* večkrat obiskal, mi je očitaje omenjal, da bi Krščanska kulturna zveza na svojih osrednjih koncertih *Koroška poje* lahko izvajala kantato *Živeti hočemo / Miklovo Zalo*, češ da ta izpove vse, kako naj koroški Slovenci preživimo." Isto željo je Nagele izrazil tudi izjemno zagnanemu glasbeniku Lajku Milisavljeviču, ki jo je sporočil KKZ in hkrati sprožil idejo o orkestrski spremljavi, ki naj bi jo pripravil skladatelj Radovan Gobec. Nagele se je s tem strinjal. Tako je leta 1990 prišlo do krstne izvedbe *Pesmi o Miklovi Zali* na osrednji prireditvi *Koroška poje* v Domu glasbe v Celovcu in do ponovitev v Beljaku, Trstu, Gorici, Ljubljani in Mariboru. Tako je Nagele vsaj pred koncem življenja doživel rahlo zadoščenje za vse rane, ki jih je bil deležen na svoji trnovi glasbeni poti. Leta 1983 mu je KKZ podelila Janežičevo priznanje, leta 1988, ob izidu zbirke *Zbori*, pa je bil deležen še cerkvenega priznanja za 30 let sodelovanja.

Talent in okolje

V zborniku so objavljeni tudi javnosti doslej neznani Nageletovi literarni poskusi, ki so jih odkrili v njegovi zapuščini. Že obseg knjige, 670 strani, kaže, da je urednica Nageletovo življenjsko in ustvarjalno podobo postavila v širši kontekst družbenega in kulturnega dogajanja na Koroškem od leta 1918 do devetdesetih let 20. stoletja. Prepletanje Nageletove življenjske poti tudi z bogatim fotografskim gradivom in različnimi

Družina Nagele leta 1930, ko so nacionalistični nestrpnosti na njihovo hišo napisali psovko za Slovence "Čuš"

dokumenti in opisi delovanja številnih akterjev kulturnega, političnega in verskega življenja daje zborniku veliko vrednost. Pregled Nageletovega opusa je prispeval Egi Gašperšič.

Urednica zbornika Jasna Nemeč Novak, ki je na slovenski televiziji pripravljala mladinske glasbene oddaje in oddaje o ljubiteljskih dejavnostih, je že pred desetletji "po službeni dolžnosti" spoznala slovensko glasbeno življenje na Koroškem. Takrat se je seznanila tudi z delom Antona Nageleta. V uvodni besedi je zapisala, da se ji je "Nageletova zgodba /.../ zazedla posebna prav zaradi svoje človeške krhkosti". Zbornik ni le dokumentacija razvejenega glasbenikove-

ga kulturnega dela, temveč tudi psihogram izjemno senzibilnega človeka, ki je vztrajal v svoji stiski in hotel živeti "kljub obupu v duši" med domačimi koroškimi Slovenci – sredi zasebnih travm in političnih in družbenih pritiskov prejšnjega stoletja. Posledično se niti poročil ni. Urednica je v uvodni besedi navedla zelo primerne in tudi danes aktualne besede, ki jih je leta 1962 zapisala Marja Borštnik: "Dokler je življenje posameznika sredstvo, ki z njim dokazujemo zakopanost naših talentov in nebogljeno fragmentarnost tiste-

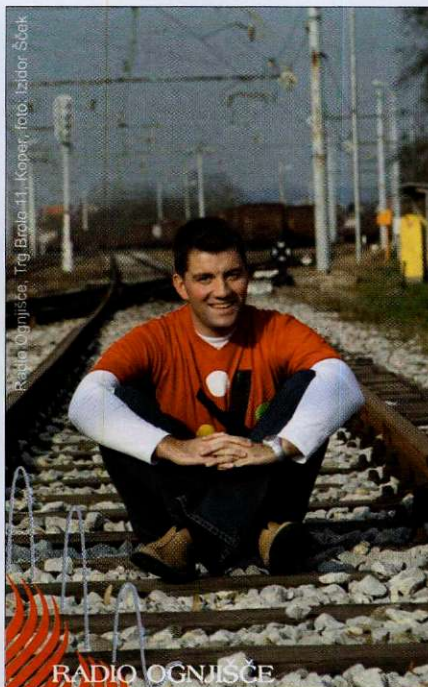
ga, kar se je včasih po golem naključju rešilo v javnosti, toliko časa je naša dolžnost, da kažemo ne samo, kaj imamo, marveč tudi, kaj bi pri manjši zadržanosti in večji osveščenosti odločujočih lahko še imeli. Za vsak pogubljeni talent je soodgovorno tudi njegovo okolje." V. M.

Anton Nagele s sestro Zorko v domačem Št. Jakobu

Šentjakobska cerkev pred požarom leta 1972 ...

... in po požaru po obnovi

**ŠESTI
GONG
POPULARNOSTI**
za naj radijca

je šel tudi
letos v roke
JURETU SEŠKU
z Radia Ognjišče.

Jure, čestitamo!

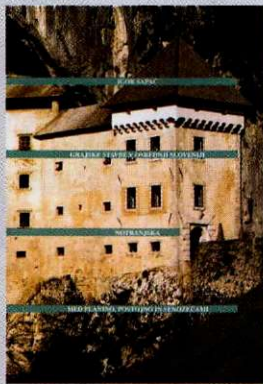
Tvoji sodelavci.

Radio Krka
106.6 MHz

Gradovi med Planino, Postojno in Senožečami

Založba Viharnik je izdala že sedemnajsto knjigo iz zbirke *Grajske stavbe*.

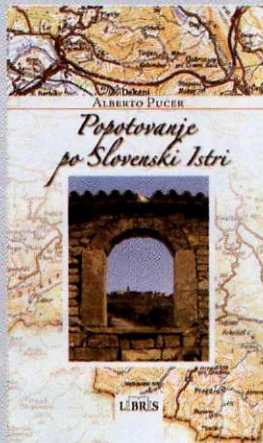
Prejšnje je napisal Ivan Stopar, zdaj ga je nasledil mladi Igor Sapač. To je prva knjiga prikaza notranjskih gradov in dvorcev, zajema pa območje okoli osrednjega dela poti med Ljubljano in primorskimi mesti, ki je bila pomembna že v antiki, še pomembnejša pa je postala konec 13. stoletja. Med Planino, Postojno in Senožečami grajske stavbe sicer niso posejane tako na gosto kakor ponekod na Štajerskem ali Dolenjskem, je pa skozi čas na tem območju nastalo nekaj stavb, ki se uvrščajo med naše najzanimivejše. Ob pomembni trgovski poti je že zgodaj nastalo nekaj velikih srednjeveških gradov: Stari Hošperk in Mali grad pri Planini, Postojna, Jama in Senožeče. Podrobneje je predstavljen okrogli stolp Malega gradu pri Planini kot zanimiv ostanek nekdanjega gradu. Posebna redkost so v knjigi prvič objavljeni načrti gradu Postojna iz 17. stoletja. Pomemben del knjige je poglavje o grajskih stavbah v Senožečah – od starega srednjeveškega gradu do prav tako razrušenega dvorca znamenite družine Porcia. Osrednje mesto zavzemata obširna prikaza dveh najznamenitejših gradov, dvorca Hošperk (Haasberg pri Planini), ki so ga aprila 1944 požgali partizani, s čimer so povzročili škodo, ki je še vedno ni nihče ovrednotil, in znamenitega gradu Jama (Predjama). Avtor Igor Sapač je knjigo bogato ilustriral z dokumentarnimi slikami, fotografijami in z lastnimi arhitekturnimi skicami.

Popotovanje po Slovenski Istri

Založba Libris iz Kopra je izdala bogato ilustriran priročnik *Popotovanje po Slovenski Istri*.

Slovenska Istra, dežela, ki meji z Italijo na severu, s Hrvaško na jugu, leži pod Kraškimi robom in se spušta proti morju. Zanimiva, mikavna in vredna ogleda je v vseh letnih časih, čeprav večina Slovencev pozna le obmorske kraje. Oblikujejo jo griči in doline, rečice in potoki, krasijo jo oljke, vinska trta, razno sadno drevje, rastlinje, gozdovi, ob morju soline, kot seveda tudi vasi in zaselki z značilno arhitekturo in mnogi kulturni spomeniki. Veliko od naštetega se precej razlikuje od podobnega po ostali Sloveniji. Čeprav zgleda homogena, je dokaj raznolika: deli se na Kraški rob in Bržanijo, Šavrinsko gričevje in obmorski pas. V knjigi so zajete tudi nekatere vasice nad Kraškim robom, ki so od nekdanjih sestavnih del Slovenske Istre. Teško bi našli deželo s tako svojevrstno naravo, blagim podnebjem ter z bogato in razgibano zgodovino, na katero so vplivala različna plemena in narodi. Avtor Alberto Pucer, domačin in dober poznavalec Istre, je pripravil izvrsten vodnik, ki ga poleg dobrega oziroma zelo informativnega besedila, napisanega skoraj na enciklopedijski način, bogatijo mnoge fotografije. Knjiga je prava paša za oči in kar vabi, da se skupaj z njo podamo na popotovanje in spoznavanje naše Istre.

Ormož v stoletjih mestne avtonomije

Založba ZRC in Zgodovinski arhiv s Ptujja sta izdala knjigo *Ormož v stoletjih mestne avtonomije*.

V knjigi zgodovinar Boris Golec (r. 1967, doktoriral leta 2000 s temo *Družba v mestih in trgih Dolenjske in Notranjske od poznega srednjega veka do srede 18. stoletja*, od leta 2001 zaposlen na zgodovinskem inštitutu ZRC SAZU) kvantificira in išče razloge za posestno, demografsko, poklicno in etnično-jezikovno strukturo najvzhodnejšega slovenskega zgodovinskega mesta ob Dravi tik ob meji s Hrvaško v obdobju 1331–1849. Kot najpomembnejši vir je uporabil popis celotne odrasle populacije Ormoža iz leta 1742, ki ga v izvirniku hrani Zgodovinski arhiv Ptuj. Pomemben je tako v slovenskem kakor širšem prostoru, saj je dragocen zato, ker skoraj za vse osebe navaja tudi krajevni izvor. Ta predstavlja referenco metodam analiziranja osebnih imen in priimkov – pri tovrstnih raziskavah pa je to temelj za ugotavljanje etnično-jezikovne strukture mestnih populacij. Ormož, še sredi 18. stoletja najbolj slovensko mesto med sedmimi mesti Spodnje Štajerske (med njimi Maribor, Ptuj, Celje, Rogatec, Slovenska Bistrica), je od zadnje tretjine tega stoletja doživel občutne spremembe: pritek nosilcev specializiranih obrti in predstavnikov trgovskega stanu iz nemškega jezikovnega prostora, podprt s splošnimi trendi, kar je na široko odprlo vrata jezikovni in v 19. stoletju tudi nacionalnopolitični germanizaciji mestnega življenja.

Priročnik za samozdravljenje

Tehniška založba Slovenije je izdala obsežen priročnik o samozdravljenju.

Priročnik za samozdravljenje nas uvaja v najbolj znane metode zdravljenja, pojasnjuje vzroke in simptome številnih bolezni in težav ter izčrpno opisuje metode samozdravljenja s pomočjo uveljavljenih zdravil, terapij in domačih sredstev. V prvem delu je predstavljenih sedem različnih zdravilnih metod: uradna šolska medicina, homeopatija, fitoterapija, tradicionalna kitajska medicina, zdravljenje po metodi duhovnika Kneippa, aromaterapija in indijska ajurvedska medicina. Izčrpno se lahko seznanimo o zgodovinskem razvoju teh načinov zdravljenja in o metodah, ki so primerne za samopomoč. V drugem delu priročnika so predstavljeni številni nasveti in predlogi iz sedmih različnih metod zdravljenja za uporabo pri najpogostejših težavah in boleznih. Bolezni in težave so razdeljene po posameznih delih telesa. Vključena so tudi priporočila in nasveti, kako opremiti domačo lekarno z zdravili iz proste prodaje. Najbolje je seveda, da sploh ne zbolimo. Zato knjiga vsebuje veliko predlogov in nasvetov za krepitev imunskega sistema, priporočil za zdrav spanec in nasvete za zdravo, uravnoteženo prehrano, vse v skladu: bolje preprečevati kot zdraviti. Dodatni nasveti in napotki za otroke in prvo pomoč ter nasveti, kako preprečimo, da bi se težave ponovile, uvrščajo to knjigo med boljše tovrstne priročnike.

V. M.

Regionalna Televizija posebnega pomena
izija posebnega pomena

Meljska cesta 34, 2000 Mb

Informacije za katerimi stojimo!

Marketing: 02/ 234 55 81

www.rts-tv.com

RADIO JE UHO, S KATERIM SLIŠIMO SVET!

ŠTAJERSKI VAL

VEČ KOT 50 LET PRIJATELJSKE BLIŽINE

www.radiodur.si

Nismo največji, nismo najboljši, nismo najlepši
in nismo najbolj trapasti.

01 / 520 5000

**Kurilno olje je
lahko cenejše!**

*RAVNO
PRAV*

HLADNO

TOPLO

PETROL

Skupaj s podjetji Viessmann, Seltron in Klima Petek vam ponujamo udobje toplote in prijetnega hladu skozi vse leto. Z nakupom njihovih izdelkov si zagotovite popuste ob nakupu kurilnega olja. Več informacij na www.petrol.si.

KURILNO OLJE
EVROPSKE KAKOVOSTI

080 22 66

Skrivnostni svet

THE CAVE

Nastanek filma Jamski stvor so med drugim spodbudili romunski znanstveniki, ki so v kraju Movila odkrili nenavadna bitja, ki so zmožna preživeti brez svetlobe in hrane s površja zemlje!

Znanstveniki v romunskem gozdu odkrijejo starodavni samostan, pod katerim leži skrivnostna votlina z jezerom, ki je bilo že dolga tisočletja odrezano od preostalega sveta. Toda skupina potapljačev med raziskovanjem podzemnega sveta ne odkrije samo novega ekosistema, temveč povsem neznano živalsko vrsto, ki ni niti

najmanj navdušena nad prišleki. Andrew Mason razlaga, da je film sicer izmišljen, da pa so se ustvarjalci nadvse trudili, da bi bil tehnično kar najbolj verodostojen: "Kot svetovalce smo najeli najboljše jamske potapljače na svetu. Izkoristili smo njihove izkušnje in v scenarij vnesli različne nesreče in prigode, ki se navezujejo na stvari, ki so se resnično pripetile ljudem, ki se potapljajo pod zemljo. Jama je neverjetno grozeče območje. Vsako leto umre eden od štirinajstih potapljačev. Zato se morate že samo med procesom gibanja soočati s tako stopnjo nevarnos-

Režija:	Bruce Hunt
Scenarij:	Michael Steinberg, Tegan Wes
Produkcija:	Tom Rosenberg, Gary Lucchesi, Andrew Mason
Igrajo:	Cole Hauser, Morris Chestnut, Eddie Cibrian, Daniel Dae Kim, Rick Ravanello, Marcel Lures, Lena Headey, Piper Perabo
Premiera:	6. 10. 2005
Distribucija:	Continental Film

ti. Pred kratkim je bila v Mehiki v jamah ujeta skupina potapljačev."

Življenje pod zemljo

Jamski stvor je morda na videz res samo plod scenaristove domiš-

ljije, a nove mikroekološke sisteme, ki se razvijajo v globokih jamah, so res odkrili v Romuniji. Eno najslavnejših je odkritje v jamah Movila. Znani speleolog in romunski urednik revije National Geographic

Sky High: Šola za junake

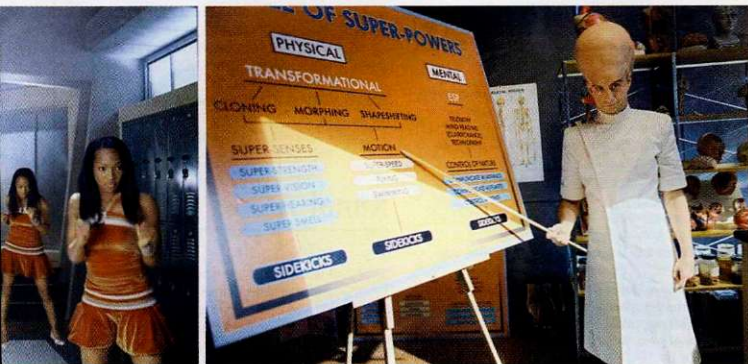
V svetu, kjer so superjunaki nekaj povsem vsakdanjega, skuša mladi Will najti ravnotežje med običajnim otroštvom in velikim pričakovanjem staršev in okolice.

Will je sin največjega superjunaka in obiskuje gimnazijo za otroke z nadnaravnimi sposobnostmi, a ker ne premore kakšnih posebnih moči, mu preostane le stranska vloga pomočnika. Toda ko začnejo zlobne sile ogroziti njegovo družino, mora Will

pozabiti na najstniške težave in začeti zaupati v svoje sposobnosti.

Vse se začne na skrivni šoli v oblakih Sky High, prvi in edini gimnaziji za učence z nadnaravnimi močmi. Mečejo ognjene krogle, se učijo o hudobnežih in se namesto na fra-

jerje in piflarje delijo na junake in pomočnike. V letošnji generaciji so eni najboljših, najbistrejših in najbolj nadarjenih najstnikov pod soncem. Eden od njih je tudi Will Branik. Če si sin največjih superjunakov na svetu, Poveljnika in Burje, vsi pričau-

dr. Christi Lascu, ki je bil pri Jamskem stvoru svetovalec, je bil navzoč pri movilskem odkritju. Dejal je: "Movilske jame spominjajo na zgodbo Jamskega stvora. Zgodilo se je konec osemdesetih, ko je vlada hotela zgraditi velikansko elektrarno v bližini Črnega morja. V eni od jam je bil zveplen termalni vrelec z nenavadnimi nevretenčarji. V njem je bilo na stotine novih bitij in znanstve-

niki so jih kar 35 označili kot novo vrsto. Ta bitja so živela samo v jamah. Če bi jedrska vojna uničila planet in bi vse življenje na površju izginilo, bi ekosistem v Movilskih jamah preživel, ker ni odvisen od sončne energije in hrane s površja."

Movilsko odkritje je bilo resnično veliko, saj gre za prvi podzemni ekosistem na svetu, ki temelji na kemiosintezi. Med novo vrsto živali je bila tudi 10 centimetrov dolga stonoga s strupenim ugrizom. V Jugoslaviji so odkrili dvoživke, dolge več kot 20 centimetrov. Nihče pa še ni odkril tako velikanske pošasti, kakršno je naše bitje v Jamskem stvoru, a kdo ve? Teoretično ni omejitev glede velikosti živali, ki živijo tam spodaj. Velikanska bitja, ki živijo od kemiosinteze, že obstajajo, torej zakaj ne?

kujejo, da boš nadaljeval družinsko tradicijo. Edina težava je, da Will nima prav nobenih supermoči, in kar je najhuje, dodelijo ga k pomočnikom namesto k junakom. Življenje mu dodatno grenijo nadležni učitelj telovadbe, starši s svojimi (pre)velikimi pričakovanji in ljubezenske težave. Ko hudobnež ogrozi njegovo družino, prijatelje in Sky High, mora Will uporabiti svoje pravkar

odkrite moči in dokazati, da je junak. V filmu Sky High: Šola za junake se prepletata vsakdanjik običajnih najstnikov in neverjetni svet superjunakov. Disneyjeva akcijska družinska komedija s pomočjo najstniške drame, stripovskih pustolovčin, osupljivih posebnih učinkov in obetavnih mladih igralcev ustvari vznemirljivo zabavo za vso družino. **Monika Maljevič**

SKY HIGH

Režija: Mike Mitchell
Scenarij: Paul Hernandez, Bob Schooley, Mark McCorkle, Jonathan Aibel, Glenn Berger, Matt Lopez
Produkcija: Andrew Gunn
Igrajo: Kelly Preston, Lynda Carter, Michael Angarano, Danielle Panabaker, Mary Elizabeth Winstead, Bruce Campbell, Dave Foley, Steven Strait, Kurt Russell
Premiera: 6. 10. 2005
Distribucija: Cenex

na kratko

Film **Oliverja Stonea**, posvečenega 11. septembru, bodo v Združenih državah začeli predvajati 11. avgusta 2006, torej mesec dni pred peto obletnico atentatov. Direktor distribucije Paramounta Wayne Lewellen je dejal, da morajo film, ki še nima naslova, predvajati pred 11. septembrom. Stoneov celovečerni film, v katerem glavno vlogo igra Nicholas Cage, bo dramatična pripoved o dveh policistih, ujetih v stolpih Svetovnega trgovskega centra (WTC) v New Yorku. O atentatih, v katerih je umrlo skoraj 3.000 ljudi, ta čas snemajo še dva umetniška filma, kar pomeni tudi konec tabuja, ki ga je v zvezi s to občutljivo temo, še zelo živo v kolektivni zavesti, štiri leta narekoval Hollywood.

Valizanska igralka, dobitnica oskarja **Catherine Zeta-Jones** bo igrala v hollywoodski priredbi nemške romantične komedije iz leta 2001 z naslovom *Bella Martha*. Film, ki ga je v izvorniku režirala Sandra Nettlebeck, pripoveduje o tem, kako se avtoritarni šefinji kuhinje v restavraciji – v izvorniku jo je upodobila Martina Gedeck – preobrne življenje, ko postane skrbnica svoje nečakinje, osemletne sirote, in ko se nov italijanski kuhar vseli v njeno stanovanje. Remake bodo z režiserjem Scottom Hicksom začeli snemati predvidoma januarja prihodnje leto. Izvornik z angleškim naslovom *Mostly Martha* so v ameriških kinih vrteli poleti 2002 in je doživel dobre kritike, v kinematografske blagajne pa prinesel več kot štiri milijone dolarjev.

Ameriški igralec **Harrison Ford** bo nastopil v filmu o umoru ameriškega predsednika Abrahama Lincolna leta 1865. V tem filmu z naslovom *Manhunt* (Lov na človeka) bo Ford igral polkovnika Evertona Congerja, vodjo skupine, ki je ob koncu secesijske vojne po dvanajstih dneh preiskav našla predsednikovega morilca Johna Wilkesa Bootha. Harrison Ford je v zadnjih tridesetih letih igral v več nadvse uspešnih ameriških filmih, med drugim v prvih treh nadaljevanjih *Vojne zvezd* in nizu treh filmov o Indiani Jonesu, četrti pa je napovedan za leto 2006.

Osemintridesetletna avstralska igralka **Nicole Kidman**, ki je bila leta 2003 za vlogo v filmu *Ure do večnosti* nagrajena z oskarjem, že snema nov film. Tako bo igrala glavno vlogo v komediji o štirih Američankah, ki potujejo v Monte Carlo in si želijo spoznati premožne može. Film, katerega producentka je prav tako Kidmanova, bodo snemali po romanu *Lovci na glave*. Dekleta bodo naletela na sebi podobne dzen-telmene oziroma štiri žigole, ki se predstavljajo kot premožni samski moški v upanju, da bodo "ulovili" zares premožne neveste.

EVJ
 ELEKTROPROM d.o.o.
 Loke 22
 1412 KISOVEC
 tel.: 03 56 57 150
 fax: 03 56 71 488

www.elektroprom.si

- ♦ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ♦ bar sedmica
- ♦ lokalna televizija ETV
- ♦ trgovina EVJ Center
- ♦ elektroinstalacije
- ♦ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ♦ kabelsko komunikacijski sistemi
- ♦ grafitne ščetke
- ♦ tiskana vezja
- ♦ delovni stroji in nizke gradnje

PETEK,

7.10.2005

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	POROČILA (VPS 07.00)
7.05	DOBRO JUTRO
8.00	POROČILA
8.05	DOBRO JUTRO
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	EBU FILM: IGRA, KRATKI IGRANI FILM
9.20	RISANKA
9.30	ENAJSTA ŠOLA, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE
10.05	PRISLUHNI MO TÍŠINI
10.35	Z VAMI
11.25	DRUGA GENEZA, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 5/7
12.15	OSMI DAN
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	OBZORJA DUHA
13.45	DUHOVNI UTRIP
14.00	ČRNO NA BELEM - 25 LET NOVE REVIEJE, DOKUMENTAREC
15.00	POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.05)
15.40	PALČEK DAVID, RISANA NANIZANKA, 1/25 (VPS 15.40)
16.00	IZ POPOTNE TORBE: NEVSAKDANJI LOV (VPS 16.05)
16.25	SPREMEMBA NAČRTA, DANSKA NANIZANKA, 4/6 (VPS 16.25)
17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.45	SKRITI SVET NAGOV, NEMŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 17.30)
18.30	ŽREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
18.40	LUKA IN LUČKA, RISANKA (VPS 18.40)
18.45	CELESTIN, RISANKA
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	NAJŠIBKEŠI ČLEN, KVIZ (VPS 20.00)
20.50	SLACNJE, NOVOZELANDSKA NADALJEVANKA, 15/20 (VPS 20.55)
21.35	100 LET SLOVENSKEGA FILMA: VIKEND, KRATKI FILM, PONOVI (VPS 21.35)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	POLNOČNI KLUB (VPS 22.50)
0.05	TURISTIKA, PONOVI
0.25	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PON.
1.20	ZDAJI, ODDAJA ZA RAZGIBANO ŽIVLJENJE, PON.
1.45	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.45)
2.10	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
8.30	TV PRODAJA
9.00	ZABAVNI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	OTROŠKI INFOKANAL
12.30	GLASNIK, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 12.30)
13.00	TEDENSKI IZBOR
13.00	OČE ZA ZALJUBIT, NEMŠKI FILM
14.25	ŠTAFETA MLADOSTI
15.10	ŠPORT ŠPAS
15.45	NIKOLI OB DESETH: YUHUBANDA, PON. (VPS 16.45)
16.45	ZDAJI, ODDAJA ZA RAZGIBANO ŽIVLJENJE (VPS 16.45)
17.20	MOSTOVI - HIDAK, PONOVI
17.50	DAVI, IZBOR IZ JUTRANJEGA PROGRAMA (VPS 17.50)
19.00	ČAROVNICE, NEMŠKA DOKUMENTARNA NADALJEVANKA, 2/3, PONOVI (VPS 19.00)
20.00	RESNICA O DA VINCIJEVI ŠIFRI, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/2 (VPS 20.00)
20.55	ALPE-DONAVA-JADRAN - ALLIANZ ARENA, NAJSODOBNEJŠI NOGOMETNI STADION V EVROPI (VPS 20.55)
21.25	CITY FOLK, LJUDJE EVROPSKIH MEST: LJUBLJANA (VPS 21.25)
21.55	SOUTH PARK, AMERIŠKA RISANA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 10/14 (VPS 21.55)
22.25	DOGMA, AMERIŠKI FILM (VPS 22.25)
0.20	POLICIST IZ BUENOS AIRESA, ARGENTINSKI FILM, PONOVI (VPS 00.20)
2.00	INFOKANAL

Kanal A

8.30	TV prodaja
8.35	Izganjalca vampirjev, 7. sezona, ponovitev 7. dela ameriške nanizanke
9.25	VIP, 2. sezona, ponovitev 2. dela am. nanizanke
10.15	E+, ponovitev
12.05	TV prodaja
12.35	Izganjalca vampirjev, 7. sezona, 8. del am. nan.
13.25	Mladi in nemirni, 4. sezona, 249. del am. nad.
14.15	Vsi moji otroci, 2. sezona, 144. del am. nad.
15.05	TV prodaja
15.35	VIP, 2. sezona, 3. del ameriške nanizanke
16.30	Jimova družina, 2. sezona, 25. del ameriške humoristične nanizanke
17.00	Raymonda imajo vsi radi, 5. sezona, 3. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Caroline v velemestu, 4. sezona, 9. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
18.10	E- Z Adijem po Sloveniji
18.50	E+ Prepovedan položaj
19.10	E+ Večerja z zvezdo
19.45	E+ Torbica
20.00	Komedija: Policijska akademija 3, ameriški film
21.35	Žene nogometašev, 4. sezona, 1. del am. nad.
23.00	Moske zadeve, 5. sezona, 6. del ameriške nanizanke
23.55	Ruby Wax, pogovorna oddaja
0.35	E+, ponovitev

Pop TV

6.50	24UR, ponovitev
7.50	Materina pot, ponovitev 37. dela mehiške nad.
8.45	Vila Marija, ponovitev 28. dela hrvaške nad.
9.35	TV prodaja
10.05	Proti vetru, ponovitev 34. dela mehiške nad.
11.00	Prerojena ljubezen, pon. 16. dela venezuelske nad.
11.55	Trenja, ponovitev
13.40	TV prodaja, pogovorna oddaja
15.00	Prerojena ljubezen, 17. del venezuelske nad.
16.00	Proti vetru, 35. del mehiške nadaljevanke
17.00	Vila Marija, 29. del hrvaške nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Materina pot, 38. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Vzemi ali pusti
20.40	BAR
21.10	Akcija: Gladiator, ameriški film
23.50	Teksaski moz postav, 7. sezona, 5. del am. nan.
0.45	XXL premiere
0.50	24UR, ponovitev
1.50	Nočna panorama

Prva TV

06.15	The Best Off
06.30	TV prodaja
07.00	Mali mečevalci, risana serija
07.25	Tri v vrsto
07.40	Spomin
08.00	TV prodaja
08.30	Tri v vrsto
08.45	Spomin
09.00	Mali mečevalci, risana serija
09.25	TV prodaja
10.00	Prva prebere prva
10.05	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, 532. del
10.50	Črna kronika, 54. del
11.25	Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.15	TV prodaja
12.30	Tri v vrsto
12.40	Spomin
12.55	TV prodaja
13.30	Ob podelitvi nagrad Emmy 2005 (ponovitev)
14.15	Alo, alo, 29. del angleške serije
14.45	Črni gad, 18. del angleške serije
15.15	Gospod Bean, 29. del angleške serije
15.45	Skozi ključavnico
16.35	TV prodaja
17.10	Mali mečevalci, risana serija
17.35	Sto izlozb, sto strasti, 533. del ital. telenovele
18.00	Življenje ob jezeru, 55. del
18.25	Črna kronika, 55. del
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Mularija, 3. del srbske serije
20.55	Kraljevska družina, razvedrilna oddaja
21.50	Resnične zgodbe n v iskanju pravice, ameriška serija
22.40	Okrožje Columbia, III/1. del ameriške nanizanke
23.30	Marlenna & Salome, pogovorna oddaja
00.30	Mularija, 3. del srbske serije
01.25	Kraljevska družina, razvedrilna oddaja
02.15	Resnične zgodbe n v iskanju pravice, ameriška serija
03.05	Okrožje Columbia, II/23. del ameriške nan.
03.55	Marlenna & Salome, pogovorna oddaja

TevePika

08.30	TV prodaja
9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
09.30	V harmoniji z naravo, pon
10.00	ŠKL, pon
11.00	Aruna, dr. alternativne medicine, 2 del., pon
11.30	Drom pot, pon
12.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, praktikum intuicije, pon
12.30	Glasbeni mozaik
17.00	Sijaj, pon
17.30	Do zdravja tudi tako, gost: Maxmedico, pon
18.00	Do zdravja malo drugače, prvič
19.00	Čincove ideje, pon
20.00	Predah v gibanju, gostja: Alenka Vidrih, prvič
20.45	Toftalka, prvič
21.00	Štiri tačke, oddaja o hišnih ljubljencih, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Avto sok, pon
23.00	Trenja, POP TV
00.30	TV prodaja
01.00	Glasbeni mozaik

SOBOTA,

8.10.2005

Slovenija 1

6.25	TEDENSKI IZBOR
6.25	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	IZ POPOTNE TORBE: NEVSAKDANJI LOV
7.20	ALI ME POZNAŠ: JAZ SEM VRTNICA, POUČNO RAZVEDRILNA ODDAJA
7.30	KNJIŽNI KVIZ: O COPRNICAH IN POVODNIH MOZEH, ZAKljučNA PRIREDITEV SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA KVIZA 2005
8.20	KINO KEKEC: DVOJČICI, NEM. FILM (VPS 08.20)
9.55	TEDENSKI IZBOR
9.55	NAJŠIBKEŠI ČLEN, KVIZ
10.45	POLNOČNI KLUB
12.00	TEDENSKI IZBOR
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.10	TURISTIKA, PONOVI
13.30	POMAGAJMO SI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 13.30)
14.00	TEDENSKI IZBOR
14.00	CELICA, DOKUMENTARNI FELJTON (VPS 14.00)
14.25	MALI MENIH, NEMŠKA NADALJEVANKA, 15., ZADNJI DEL
15.15	RADICAL HAIRDRESSING, FRANCOŠKI FILM (VPS 15.15)
17.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.15	OZARE (VPS 17.15)
17.25	SOŽITJA, SVETOVALNA ODDAJA TV MARIBOR (VPS 17.25)
18.40	PRIHAJA NODI, RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	UTRIP
19.40	VREME
19.45	ŠPORT
20.00	VEDRANA GRISOGONO NEMES: BLISK, TV NADALJEVANKA - 3. DEL: MOTIVATOR, 3/15 (VPS 20.00)
20.35	HRI-BAR (VPS 20.35)
21.35	PRVI IN DRUGI (VPS 21.35)
22.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.30	BRIGADA, RUSKA NADALJEVANKA, 14/15 (VPS 22.30)
23.25	PREDSTAVA, ANGLEŠKI FILM (VPS 23.25)
0.55	DNEVNIK, VREME, ŠPORT, PONOVI
1.35	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.35)
2.00	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.00	TV PRODAJA
9.30	INFOKANAL
11.20	TV PRODAJA
11.55	SKOZI ČAS
12.05	TEDENSKI IZBOR
12.05	CITY FOLK, LJUDJE EVROPSKIH MEST: LJUBLJANA
12.30	ZDAJI, ODDAJA ZA RAZGIBANO ŽIVLJENJE
12.55	LENT 2005: PARNI VALJAK, ODDAJA TV MARIBOR, PONOVI (VPS 13.00)
14.35	SP V RITMIČNI GIMNASTIKI, POSNETEK IZ BAKUJA (VPS 14.10)
17.05	CELJE: LIGA PRVAKOV V ROKOMETU, CELJE PIVOVARNA LAŠKO - SAEVEHOF, PRENOS (VPS 17.10)

19.00	SP V RITMIČNI GIMNASTIKI, POSNETEK IZ BAKUJA
20.00	PALERMO: KVALIFIKACIJE ZA SP V NOGOMETU
20.00	ITALIJA - SLOVENIJA, PRENOS (VPS 20.00)
23.05	NIKOLI OB DESETH: NUDE, GLASBENA ODDAJA (VPS 00.20)
0.05	SAGA O FORŠTYH, ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 10., ZADNJI DEL, PONOVI (VPS 23.05)
1.25	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.45	Vsi moji otroci, 2. sezona, ponovitev 140. dela ameriške nadaljevanke
10.35	Vsi moji otroci, 2. sezona, ponovitev 141. dela ameriške nadaljevanke
11.25	Vsi moji otroci, 2. sezona, ponovitev 142. dela ameriške nadaljevanke
12.15	Vsi moji otroci, 2. sezona, ponovitev 143. dela ameriške nadaljevanke
13.05	Vsi moji otroci, 2. sezona, ponovitev 144. dela ameriške nadaljevanke
13.55	Dannyjeve zvezde
14.55	Johnny Cunani, ameriški film
16.35	Umor, je napisala, 4. sezona, ameriška nan.
17.30	Ti nemogoči policisti, 4. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
18.40	E+ Nekoč in danes
18.50	E+ Metalurgija
19.05	E+ Silikonska dolina
19.15	E+ Čez mejo
19.30	E+ Alternativa
20.00	Družinski film: Škratje, angleško-ameriški film
21.35	Las Vegas, 2. sezona, 2. del ameriške nanizanke
22.30	Kruta resničnost, ameriški film
0.15	Ekstra magazin, ponovitev

Pop TV

5.55	Formula 1, prenos treninga
7.00	TV prodaja
7.30	Ringa-Raja:
7.30	Najlepše pravilice bratov Grimm: Obuti meček, sinhr. risani film
8.10	Naš mali svet, sinhronizirana risana serija
8.20	Brata Koalček, sinhronizirana risana serija
8.30	Drobički, sinhronizirana risana serija
8.40	Pepelka, sinhronizirani risani film
9.30	Bučke, sinhronizirana risana serija
9.50	Harold in vijolična voščena, sinhronizirana risana serija
10.20	Art Attack, otroška zabavno-izobraževalna serija
10.50	Čarobna angleščina, otroška zabavno-izobraževalna serija
11.00	Najlepše pravilice bratov Grimm, sinhronizirani risani film
11.30	Šolska košarkarska liga
12.30	Na deželi je lepo, 1. sezona, 20. del avstralske nanizanke
13.25	Naša sodnica, 3. sezona, 6. del ameriške nan.
14.20	Providence, 4. sezona, 1. del ameriške nan.
15.15	Narejeni za ubijanje, dokumentarna serija
16.15	Pustolovščine v divjini, dokumentarna serija
17.15	24UR - vreme
17.20	Očetovo popotovanje, ameriški film
19.00	24UR
20.00	Vzemi ali pusti
20.40	BAR, v živo
21.40	Sobotni filmski hit: Razkrižje, ameriški film
0.00	Alias, 3. sezona, 3. del ameriške nanizanke
0.55	Starec z zgodbami, ameriški film
3.05	24UR, ponovitev
4.05	Nočna panorama

Prva TV

07.30	Mali mečevalci, risana serija
08.20	TV prodaja
09.00	Digimoni, risana serija
09.25	TV prodaja
09.55	Digimoni, risana serija
10.20	TV prodaja
10.50	Življenje ob jezeru, 51. del
11.15	Življenje ob jezeru, 52. del
11.40	Življenje ob jezeru, 53. del
12.05	Življenje ob jezeru, 54. del
12.30	Življenje ob jezeru, 55. del
12.55	TV prodaja
13.15	Ena na ena, ponovitev
14.05	Prestižno, ekskluzivno, ponovitev
14.40	Pravki med silaki, reportaža
15.05	Adijo pamet, kontaktna oddaja
16.10	Lisice, 8. del srbske serije
17.05	Ljubzenske prevare, 20. del

17.50	Kraljevska družina, razvedrila oddaja
18.35	Dobro je biti ..., razvedrila oddaja
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
20.00	Kontrolorja poletov, ameriška komedija (1999)
22.00	Vraževernost, angleško, nizozemski thriller (2001)
23.40	Reporter X
00.10	Kontrolorja poletov, ameriška komedija (1999)
02.10	Vraževernost, angleško, nizozemski thriller (2001)
03.50	Reporter X

TevePika

09.00	Tv Prodaja
09.25	Četrtekove zgodbe, poletna Jelka, pon
09.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Suzana Landriped, pon
10.00	Drom pot, pon
10.30	Toftalka, pon
10.45	Spoznajte jo rastlino, prvič
11.00	Vodilj pod podjetništvu
11.15	Predah v gibanju, gostja: Alenka Vidrih, pon
12.00	Klepet z jasnovidko Maručo, pon
12.30	Glasični mozaik
15.45	Narodno zabavni koncert, Kranj, 5. del
16.00	Zadnja beseda, kontaktna oddaja o temi dneva, pon
16.30	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, pon
17.00	Kulturne drobtinice, festivalna jesen, pon
17.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, praktikum intuicije, pon
18.00	Avto šok, pon
18.30	V harmoniji z naravo, pon
19.00	Do zdravja malo drugače, pon
20.00	A to je to, poučno in zabavna oddaja z Rezo, prvič
20.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Andragoški center Slovenije, pon
21.00	Modro, oddaja o navtiki, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Rojstvo prestolnice, 1. del, prvič
23.00	Živet zdravo, pon
23.30	Ekstra Magazin
00.30	Tv Prodaja
01.00	Glasični mozaik

NEDELJA,

9.10.2005

Slovenija 1

7.30	ŽIV ŽAV: PALČEK DAVID, RISANA NANIZANKA, 2/25; ŽAMETEK, 1/13; PIKA NOGAVIČKA, 1/16 (VPS 07.30)
9.55	ŠPORT ŠPAS (VPS 09.55)
10.25	IZVIR(N), ODDAJA O LJUBITELJSKI KULTURI (VPS 10.25)
10.55	DEŽELE, KJER SO DOMA LEGENDE, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 10/13 (VPS 10.55)
11.20	OZARE, PONOVIČEV
11.25	OBZORJA DUHA (VPS 11.25)
12.00	LJUĐJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 12.00)
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	PRI JOZOVČU Z NATALIJO (VPS 13.15)
14.15	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 14.15)
14.20	POLDNEVNIK
14.25	ČLOVEŠKI FAKTOR
14.30	NEDELJSKO OKO
14.40	PET MINUT SLAVE
14.45	TRIKI DERRENA BROWNA
15.45	PREDMET POZELENJA
16.00	ODPRTO
16.05	ŽIVE LEGENDE
16.15	ŠPORT & ŠPORT NA DANAŠNJI DAN
16.25	OSMI POTNIK
16.35	LORELLA
17.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.15	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 17.15)
17.15	GLASBENI DVOBOJ
17.30	PANIKA, IGRANA REPORTAŽA
17.40	VABILO ZA DVA
18.00	VROČE
18.05	DRUŽABNA KRONIKA
18.25	ŽREBANJE LOTA (VPS 18.25)
18.40	HOPLA, RISANKA (VPS 18.40)
18.45	ČARLI IN MIMO, RISANKA
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	ZRCALO TEDNA
19.40	VREME
19.45	ŠPORT
20.00	SPET DOMA (VPS 20.00)
21.35	Š - ŠPORTNA ODDAJA (VPS 21.35)
22.00	VEČERNI GOST (VPS 22.00)
22.55	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.55)
23.15	PRAZNIČNI DAN, FRANCOŠKI FILM (VPS 23.15)

0.20	DNEVNIK, VREME, ŠPORT, PONOVIČEV
1.00	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.00)
1.30	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
8.00	TV PRODAJA
8.30	INFOKANAL
10.25	TV PRODAJA
11.00	SKOZI ČAS
11.10	TEDENSKI IZBOR
11.10	HRI-BAR
12.10	NAŠA PESEM 2005: MEPZ SV. NIKOLAJ, LITJIA; MEPZ HRAST, DOBERDOB, ITALIJA, 2/3
12.30	MLADI VIRTUOZI: MATEJ VOVK (VPS 12.30)
13.00	MATURA 2005: ZLATI MATURANTI POKLICNE MATURE, 1. DEL, PONOVIČEV
13.30	KVALIFIKACIJE ZA SP V NOGOMETU, ITALIJA - SLOVENIJA, POSNETEK IZ PALERMA (VPS 13.00)
15.30	SP V RITMIČNI GIMNASTIKI, POSNETEK IZ BAKUJA (VPS 15.30)
16.40	VELENJE: LIGA PRAVKOV V ROKOMETU (M), GORENJE - HAFNARFJOEDUR, PRENOS (VPS 16.40)
18.30	MAGAZIN LIGE PRAVKOV V NOGOMETU (VPS 18.30)
20.00	DEŽELE SVETA, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/13 (VPS 20.00)
20.55	OTROK V KOTU, AVS. NAD., 2/3 (VPS 20.55)
21.50	IMPROMTU, ODDAJA O UMETNOSTI GLASBE IN PLESA SAMOSPEVI ALOJZA SREBOTNJAKA, POJE TENORIST JURIJ REJA (VPS 21.50)
22.05	DANCEWEB, DOKUMENTARNA ODDAJA O DELAVNICAH SODOBNEGA PLESA NA DUNAJU (VPS 22.05)
22.55	NEIZTROHNJENO SRCE, TV PLES TANJE SKOK (VPS 22.55)
23.05	LIGA PRAVKOV V ROKOMETU (M), GORENJE - HAFNARFJOEDUR, POSNETEK IZ VELENJA
0.25	INFOKANAL

Kanal A

9.15	Tv prodaja
9.45	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 245. dela ameriške nadaljevanke
10.35	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 246. dela ameriške nadaljevanke
11.25	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 247. dela ameriške nadaljevanke
12.15	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 248. dela ameriške nadaljevanke
13.05	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 249. dela ameriške nadaljevanke
13.55	Dannyjeve zvezde
14.55	Asi na kolesih, ameriški film
16.35	Umor, je napisala, 4. sezona, ameriška nanizanka
17.30	Ti nemogoči policisti, 5. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Tv kriminalka: Atomski vlak, ameriški film
22.15	Tih zločin, 3. sezona, 2. del ameriške nanizanke
23.10	Navigator
23.40	Koliko je krivcev?, ameriški film
1.15	Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

6.30	Formula 1, prenos dirke za VN Japonske
9.00	Tv prodaja
9.30	Ringa-Raja:
9.30	Rudijevo moštvo, sinhronizirana risana serija
9.55	Vodovnikova vesina, risana serija
10.20	Art Attack, otroška zabavno-izobraževalna serija
10.50	Čarobna angleščina, otroška zabavno-izobraževalna serija
11.00	Tom in Jerry, risana serija
11.10	Dogodivščine Jackieja Chana, risana serija
11.40	Tom in Jerry, risana serija
11.50	Šolska košarkarska liga
12.50	Na deželi je lepo, 1. sezona, 21. del avs. nan.
13.45	Naša sodnica, 3. sezona, 7. del ameriške nanizanke
14.40	Teža družine, ameriški film
16.25	Mary Higgins Clark: Moja si, kanadski film
18.15	24UR - vreme
18.20	Italijanske dobrote, kuharska serija
19.00	24UR
20.00	Nedeljski filmski hit: Mafijski blues, ameriški film
21.45	Športna scena
22.30	Polica pod nadzorom, ameriški film
0.35	24UR, ponovitev
1.35	Nočna panorama

Prva TV

07.15	Mali mečevalci, risana serija
08.30	Tv prodaja
09.30	Otroško nedeljsko dopoldne, kontaktna oddaja
11.25	Tv prodaja
11.50	Skozi ključavnico, ponovitev
12.40	Alo, alo, 29. del angleške serije
12.10	Črni gad, 18. del angleške serije
13.40	Gospod Bean, 29. del angleške serije
14.30	Adijo pamet, kontaktna oddaja
14.40	Tv prodaja
16.10	Kako preživeti, 5. del ameriške serije
17.00	Kontrolorja poletov, ameriška komedija (1999)
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
20.00	Nori Placid Lake, avstralska komedija (2003)
21.40	Znani in zanimivi, razvedrila oddaja
22.30	Marlenna & Salome, ponovitev
23.30	Kako preživeti, 5. del ameriške serije
00.20	Dobro je biti ..., razvedrila oddaja
00.50	Nori Placid Lake, avstralska komedija (2003)
02.30	Znani in zanimivi, razvedrila oddaja
03.20	Marlenna, ponovitev
04.20	Kako preživeti, 5. del ameriške serije
05.10	Dobro je biti ..., razvedrila oddaja

TevePika

10.00	Spoznajte jo rastlino, pon
10.15	Četrtekove zgodbe, poletna Jelka, pon
10.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Andragoški center Slovenije, pon
11.00	Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja o kmetijstvu
12.00	Modro, oddaja o navtiki, pon
12.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
13.00	V harmoniji z naravo, pon
13.30	A to je to, poučno in zabavna oddaja z Rezo, prvič
14.00	Zadnja beseda, kontaktna oddaja o temi dneva, pon
14.30	Tv Prodaja
15.00	Glasični mozaik
16.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
17.00	Kulturne drobtinice, Kras v pesniški obliki in podobi, prvič
17.30	Rojstvo prestolnice, 1. del, pon
18.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, praktikum intuicije, pon
18.30	Štiri tačke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon
19.00	Rokomet Slovan:Cimos, pon
19.30	Vodilj pod podjetništvu
19.45	Spoznajte jo rastlino, pon
20.00	Slovenska glasbena lestvica
21.00	Predstavitev tradicionalnih obriti na goriskem, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Rojstvo prestolnice, 1. del, pon
23.00	Avto šok, pon
23.30	Hiron, svetovanje dr. Emilia Kušca, pon
00.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Suzana Landriped, pon
00.30	Tv Družba z Mariom, pon
01.30	Tv Prodaja
02.00	Glasični mozaik

PONEDELJEK,

10.10.2005

Slovenija 1

6.25	TEDENSKI IZBOR
6.25	UTRIP
6.40	ZRCALO TEDNA
7.00	POROČILA (VPS 07.00)
7.05	DOBRO JUTRO
8.00	POROČILA
8.05	DOBRO JUTRO
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	IZ POTOPNE TORBE: NEVSAKDANJI LOV
9.25	RISANKA
9.30	SPREMEMBA NAČRTA, DANSKA NANIZANKA, 4/6
10.05	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, PONOVIČEV
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA
14.30	PRVI IN DRUGI
15.00	POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05	DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.10)
15.45	BINE - ČUVAJ PARKA, RISANA NANIZANKA, 2/4 (VPS 15.45)
16.10	RADOVEDNI TAČEK: LOVEC (VPS 16.10)
16.25	RISANKA
16.35	AJKEC PRI RESTAVRATORJIH: AJKEC IN PRAVA FRESKA, POUČNO-RAZVEDRILNA ODDAJA, 5/10, PONOVIČEV (VPS 16.35)

17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.30	DRUGA GENEZA, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 6/7 (VPS 17.30)
18.25	ŽREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.25)
18.40	CVETKA IN ZVONČEK, RISANKA (VPS 18.40)
18.45	OČI IN SINE, RISANKA
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	DOC MARTIN, ANGLEŠKA NAD. 1/6 (VPS 20.00)
21.00	IZZIVI (VPS 21.00)
21.25	UMETNI RAJ (VPS 21.25)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	DEDIŠČINA EVROPE: LENIN: THE TRAIN - QUEL TRENO PER PIETROGRADO, ITALIJANSKA NADALJEVANKA, 2. ZADNJI DEL (VPS 22.50)
0.35	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PON.
1.30	UMETNI RAJ, PONOVIČEV
1.55	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.55)
2.25	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.00	ZABAVNI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	OTROŠKI INFOKANAL
12.20	TV PRODAJA
12.55	TEDENSKI IZBOR
12.55	ALPE-DONAVA-JADRAN - ALLIANZ ARENA, NAJSODOBNEJŠI NOGOMETNI STADION V EVROPI
13.25	Š - ŠPORTNA ODDAJA
13.45	DANCEWEB, DOKUMENTARNA ODDAJA O DELAVNICAH SODOBNEGA PLESA NA DUNAJU
13.45	IMPROMTU, ODDAJA O UMETNOSTI GLASBE IN PLESA SAMOSPEVI ALOJZA SREBOTNJAKA, POJE TENORIST JURIJ REJA
14.50	NEIZTROHNJENO SRCE, TV PLES TANJE SKOK
15.10	DEŽELE SVETA, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/13
15.55	TURISTIKA
16.20	DAVI, IZBOR IZ JUTRANJEGA PROGRAMA (VPS 16.20)
17.25	SMRT V SVETEM REDU, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 2. ZADNJI DEL, PON. (VPS 17.25)
19.05	NAŠE SKRIVNO ŽIVLJENJE, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 2/22, PONOVIČEV (VPS 19.05)
20.00	OSEBNO (VPS 20.00)
20.30	RESNIČNA RESNIČNOST (VPS 20.30)
21.00	STUDIO CITY (VPS 21.00)
22.00	ARITMIJA, GLASBENA ODDAJA (VPS 22.00)
22.30	ŠTUDENTSKA (VPS 22.30)
23.00	BRANE RONČEL IZZA ODRA (VPS 23.00)
0.30	INFOKANAL

Kanal A

8.30	Tv prodaja
8.35	Izganjalca vampirjev, 7. sezona, ponovitev 8. dela ameriške nanizanke
9.25	VIP, 2. sezona, ponovitev 3. dela ameriške nanizanke
10.15	E+, ponovitev
12.05	Tv prodaja
12.35	Izganjalca vampirjev, 7. sezona, 9. del ameriške nanizanke
13.25	Mladi in nemirni, 4. sezona, 250. del ameriške nadaljevanke
14.15	Vsi moji otroci, 2. sezona, 145. del ameriške nadaljevanke
15.05	Tv prodaja
15.35	VIP, 2. sezona, 4. del ameriške nanizanke
16.30	Jimova družina, 2. sezona, 26. del ameriške humoristične nanizanke
17.00	Raymonda imajo vsi radi, 5. sezona, 4. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Caroline v velemestu, 4. sezona, 10. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
18.10	E+ (St)resno
18.45	E+rhiv
19.10	E+ Grafrobot
19.45	E+ Manipulacija
20.00	Filmski ciklus in Jean Claude Van Damme: Varuh časa, ameriški film
21.45	Zvezdna vrata, 5. sezona, 16. del ameriške nanizanke
22.40	Mladi zdravniki, 3. sezona, 19. del ameriške humoristične nanizanke
23.10	Seinfeld, 7. sezona, 6. del ameriške humoristične nanizanke
23.40	Samo bedaki in konji, 4. sezona, 6. del angleške humoristične nanizanke
0.20	E+, ponovitev

Pop TV

6.50	24UR, ponovitev
7.50	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.40	Materina pot, ponovitev 38. dela mehiške nad.
9.35	Proti vetru, ponovitev 35. dela mehiške nad.
10.25	TV prodaja
10.55	Vila Marija, ponovitev 29. dela hrvaške nad.
11.50	Prerajena ljubezen, pon. 17. dela venezuelske nad.
12.45	Športna scena, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Prerajena ljubezen, 18. del venezuelske nad.
16.00	Vila Marija, 30. del hrvaške nadaljevanke
17.00	Proti vetru, 36. del mehiške nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Materina pot, 39. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Naša mala klinika, 3. sezona, 5. del slovenske nan.
20.55	Razočarane gospodinjice, 1. sezona, 5. del ameriške nanizanke
21.45	BAR
22.15	Skrivnostni otok, 1. sezona, 5. del ameriške nan.
23.10	XXL premiere
23.15	Na kraju zločina, 2. sezona, 16. del ameriške nan.
0.10	Osebnostno maščevanje, ameriški film
1.50	24UR, ponovitev
2.50	Nočna panorama

Prva TV

06.15	The Best Off
06.30	TV prodaja
07.00	Mali mečevalci, risana serija
07.25	Tri v vrsto
07.40	Spomin
08.00	TV prodaja
08.30	Mala sola
08.45	Spomin
09.00	Mali mečevalci, risana serija
09.25	TV prodaja
10.00	Prva prebere prva
10.05	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, 533. del
10.50	Črna kronika, 55. del
11.25	Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.20	TV prodaja
12.35	Mala sola
12.45	Spomin
13.00	TV prodaja
13.45	Nori Placid Lake, avstralska komedija (2003)
15.25	Okrožje Columbia, III/1. del ameriške nanizanke
16.25	TV prodaja
17.00	Mali mečevalci, risana serija
17.25	Sto izlozb, sto strasti, 529. del ital. telenovele
17.55	Življenje ob jezeru, 51. del
18.25	Črna kronika, 51. del
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Ring, pogovorna oddaja
21.00	Paolo Borsellino, 1. del italijanske miniserije
22.00	Podmornica, ameriška vojaška akcija (2004)
23.45	Ring, pogovorna oddaja
00.45	Paolo Borsellino, 1. del italijanske miniserije
01.45	Podmornica, ameriška vojaška akcija (2004)

TevePika

09.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
09.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Suzana Landriped, pon
10.00	Narodno zabavni koncert, Kranj, 5. del, pon
10.45	Spoznajte jo rastlino, pon
11.00	Modro, oddaja o navtiki, pon
11.30	Zadnja beseda, kontaktna oddaja o temi dneva, pon
12.00	Slovenska glasbena lestvica, pon
13.00	Trenja, POP TV
14.30	Glasbeni mozaik
16.00	Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja o kmetijstvu, pon
17.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Andragoški center Slovenije, pon
17.30	Vodič po podjetništvu, prvič
18.00	Aruna, dr. alternativne medicine, 3 del.
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Do zdravja tudi tako, gost: Maxmedico, pon
19.30	A TO JE TO, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
20.00	Zadnja beseda, kontaktna oddaja o temi dneva
20.30	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Rokomet Slovan:Cimos, prvič
23.30	E+
01.00	Tv Prodaja
01.30	Glasbeni mozaik

TOREK,

11.10.2005

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	POROČILA (VPS 07.00)
7.05	DOBRO JUTRO
8.00	POROČILA
8.05	DOBRO JUTRO
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	CEDRIK, RISANA NANIZANKA, 37/52
9.15	RISANKA
9.20	ŠPORT ŠPAS
9.50	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.35	SOŽITJA, SVETOVALNA ODDAJA TV MARIBOR
11.50	PRI JOŽOVCU Z NATALIJO
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.25	TEDENSKI IZBOR
13.25	HRI-BAR
14.25	VEDRANA GRISOGONO NEMES: BLISK, TV NADALJEVANKA - 3. DEL: MOTIVATOR, 3/15
15.00	POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05	MOSTOVI - HIDAK: POTEPANJA - BARANGOLJŠOK (VPS 15.05)
15.40	VALE IN LAJČI: ZA LAS (VPS 15.40)
16.10	ALI ME POZNAŠ: JAZ SEM ZGODNJA POMLAD (VPS 16.10)
16.15	ZLATKO ZAKLADKO: MED JESENSKIMI GORICAMI (VPS 16.15)
16.35	KNJIGA MENE BRIGA - VIRGINIA WOOLF: ORLANDO, PONOVITEV (VPS 16.35)
17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.30	MATURA 2005: ZLATI MATURANTI SPOŠNE IN MEDNARODNE MATURE, 2. DEL (VPS 17.30)
18.05	MODRO (VPS 18.05)
18.40	SIMON V DEŽELI RISB S KREDO,
18.45	RISANKA (VPS 18.40)
18.45	VIDA IN LUKA, RISANKA
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNİK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	POD ŽAROMETOM (VPS 20.00)
21.00	DOSJE (VPS 21.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	USODNA URA, KANADSKA DOKUMENTARNA SERIJA, 3., ZADNJI DEL (VPS 22.50)
23.45	MATURA 2005: ZLATI MATURANTI SPOŠNE IN MEDNARODNE MATURE, 2. DEL, PONOVITEV
0.25	DNEVNİK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PON.
1.20	POD ŽAROMETOM, PONOVITEV
2.10	DNEVNİK ZAMEJSKE TV (VPS 02.10)
2.35	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.00	ZABAVNI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	OTROŠKI INFOKANAL
12.40	TV PRODAJA
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	OSEBNO
13.45	POMAGAJMO SI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
14.15	SLOVENC V ITALIJI (VPS 14.15)
14.45	TEDENSKI IZBOR
14.45	RESNIČNA RESNIČNOST
15.15	ARITMIJA, GLASBENA ODDAJA
15.50	ŠTUDENTSKA
16.20	STUDIO CITY
17.20	MOSTOVI - HIDAK: POTEPANJA - BARANGOLJŠOK, PONOVITEV
17.50	DAVI, IZBOR IZ JUTRANJEGA PROGRAMA (VPS 17.50)
19.00	IVAN PREGELJ-ANDREJ HIENG: SIN POGUBLJENJA, TV IGRA (VPS 19.00)
20.00	FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 6/24 (VPS 20.00)
20.35	GERHARD HAUPTMANN: PRED SONČNIM VZHODOM, TV PRIREDBA PREDSTAVE SNG
20.35	DRAMA LJUBLJANA (VPS 20.35)
22.30	ODRAŠČANJE V EVROPI: OBLEKA, RUSKI KOPRODUKCIJSKI FILM (VPS 22.30)
0.05	INFOKANAL

Kanal A

8.30	TV prodaja
8.35	Izganjalca vampirjev, 7. sezona, ponovitev 9. dela ameriške nanizanke
9.25	VIP, 2. sezona, ponovitev 4. dela ameriške nan.

10.15	E+, ponovitev
12.05	TV prodaja
12.35	Izganjalca vampirjev, 7. sezona, 10. del ameriške nanizanke
13.25	Mladi in nemiri, 4. sezona, 251. del ameriške nad.
14.15	Vsi moji otroci, 2. sezona, 146. del ameriške nad.
15.05	TV prodaja
15.35	VIP, 2. sezona, 5. del ameriške nanizanke
16.30	Jimova družina, 2. sezona, 27. del ameriške humoristične nanizanke
17.00	Raymonda imajo vsi radi, 5. sezona, 5. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Caroline v velemestu, 4. sezona, 11. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
18.10	E+ Od zvezdice do zvezde
18.50	E+ Prepovedan položaj
19.10	E+ BAR
19.45	E+ Nebuloza
20.00	Akcija: Diplomatsko obleganje, ameriški film
21.40	Zvezdna vrata, 5. sezona, 17. del ameriške nan.
22.35	Mladi zdravniki, 3. sezona, 20. del ameriške humoristične nanizanke
23.05	Seinfeld, 7. sezona, 7. del ameriške humoristične nanizanke
23.35	Samo bedaki in konji, 4. sezona, 7. del angleške humoristične nanizanke
0.15	E+, ponovitev

Pop TV

6.50	24UR, ponovitev
7.50	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.40	Materina pot, ponovitev 39. dela mehiške nad.
9.35	Proti vetru, ponovitev 36. dela mehiške nad.
10.25	TV prodaja
10.55	Vila Marija, ponovitev 30. dela hrvaške nad.
11.50	Prerajena ljubezen, pon. 18. dela venezuelske nad.
12.45	Providence, 4. sezona, ponovitev 1. dela ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Prerajena ljubezen, 19. del venezuelske nad.
16.00	Vila Marija, 31. del hrvaške nadaljevanke
17.00	Proti vetru, 37. del mehiške nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Materina pot, 40. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Preverjeno
20.55	Kevin Hill, 3. del ameriške nanizanke
21.45	BAR
22.15	Newyorška policija, 10. sezona, 3. del ameriške nanizanke
23.10	XXL premiere
23.15	Na kraju zločina, 2. sezona, 17. del ameriške nanizanke
0.10	Taffin, angleško-irski film
1.55	24UR, ponovitev
2.55	Nočna panorama

Prva TV

06.15	The Best Off
06.30	TV prodaja
07.00	Mali mečevalci, risana serija
07.25	Tri v vrsto
07.40	Spomin
08.00	TV prodaja
08.30	Mala sola
08.45	Spomin
09.00	Mali mečevalci, risana serija
09.25	TV prodaja
10.00	Prva prebere prva
10.05	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, 534. del
10.50	Črna kronika, 56. del
11.25	Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.20	TV prodaja
12.35	Mala sola
12.45	Spomin
13.00	TV prodaja
13.45	Podmornica, ameriška vojaška akcija (2004)
15.25	Ring, ponovitev
16.25	TV prodaja
17.00	Mali mečevalci, risana serija
17.25	Sto izlozb, sto strasti, 535. del ital. telenovele
17.55	Življenje ob jezeru, 57. del
18.25	Črna kronika, 57. del
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Na moj način, pogovorna oddaja s Sašo Gerdej
21.00	Lisice, 9. del srbske serije
22.00	V skripcih, ameriška romantična drama 2001
23.45	Na moj način, pogovorna oddaja s Sašo Gerdej
00.45	Lisice, 9. del srbske serije
01.45	V skripcih, ameriška romantična drama 2001

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Zadnja beseda, kontaktna oddaja o dogodku dneva, pon
10.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, prvič
10.30	Rokomet Slovan:Cimos, pon
11.00	Do zdravja tudi tako, gost: Maxmedico, pon
11.30	ŠKL, prvič
12.30	Vodič po podjetništvu, pon
12.45	Toftalka, pon
13.00	Aruna, dr. alternativne medicine, 3 del., pon
13.30	Tv Prodaja
14.00	Glasbeni mozaik
16.00	Slovenska glasbena lestvica, pon
17.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, praktikum intuicije, pon
17.30	Štiri tačke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon
18.00	Do zdravja tudi tako, zdravljeni gaj Tunjice, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja
20.00	Zadnja beseda, kontaktna oddaja o temi dneva
20.30	To morate vedeti!
21.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Krka - Bilobil, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Naša mala klinika
00.00	Tv Prodaja
00.30	Glasbeni mozaik

SREDA,

12.10.2005

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	POROČILA (VPS 07.00)
7.05	DOBRO JUTRO
8.00	POROČILA
8.05	DOBRO JUTRO
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	ALI ME POZNAŠ: JAZ SEM ZGODNJA POMLAD
9.10	ZLATKO ZAKLADKO: MED JESENSKIMI GORICAMI
9.30	KNJIGA MENE BRIGA - VIRGINIA WOOLF: ORLANDO
9.50	ODDAJA ZA OTROKE
10.05	GLASBENA ODDAJA
10.25	SKRITI SVET NAGOV, NEMŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA
11.15	SPET DOMA
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	ZABAVNI INFOKANAL
13.30	TEDENSKI IZBOR
13.30	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR
14.25	DEŽELE, KJER SO DOMA LEGENDE, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 10/13
15.00	POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.05)
15.40	FRAČJI DOL, LUTKOVNA NANIZANKA, 2/23 (VPS 15.40)
16.05	MALE SIVE CELICE, KVIZ (VPS 16.05)
17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.30	Z VAMI (VPS 17.30)
18.20	TURISTIKA (VPS 18.20)
18.40	ZREBANJE ASTRA (VPS 18.40)
18.45	BINKO, RISANKA (VPS 18.45)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNİK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	SEDMI PEČAT:PRIJATELJ, NORVEŠKI FILM (VPS 20.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.55	SVETO IN SVET (VPS 22.55)
0.10	DNEVNİK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PON.
1.05	Z VAMI, PONOVITEV
1.55	DNEVNİK ZAMEJSKE TV (VPS 01.55)
2.20	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.00	ZABAVNI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	OTROŠKI INFOKANAL
12.30	ZABAVNI INFOKANAL
14.05	TV PRODAJA
14.40	EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 14.40)

15.15	TEDENSKI IZBOR
15.15	FRASIER,
	AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 6/24
15.45	NIKOLI OB DESETH: NUDE, GLASBENA ODDAJA
16.45	DOBER DAN, KOROSKA
17.20	MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV
17.50	DAVI, IZBOR IZ JUTRANJEGA PROGRAMA
	(VPS 17.50)
19.00	24, AMERIŠKA NADALJEVANKA,
	17/24, PONOVITEV (VPS 19.00)
20.00	CELJE: KVALIFIKACIJE ZA SP V NOGOMETU,
	SLOVENIJA - ŠKOTSKA, PRENOS (VPS 20.00)
22.30	SLOVENSKA JAZZ SCENA: OB 60. OBLETNICI
	BIG BANDA RTV SLOVENIJA: VEČER Z
	LEGENDAMI IN AVANTGARDO
	SLOVENSKEGA JAZZA, 2/2 (VPS 22.30)
23.15	OTROCI REVOLUCIJE,
	AVSTRALSKI FILM, PONOVITEV (VPS 23.15)
0.55	INFOKANAL

Kanal A

8.30	TV prodaja
8.35	Izganjalca vampirjev, 7. sezona, ponovitev 10. dela ameriške nanizanke
9.25	VIP, 2. sezona, ponovitev 5. dela ameriške nan.
10.15	E+, ponovitev
12.05	TV prodaja
12.35	Izganjalca vampirjev, 7. sezona, 11. del ameriške nanizanke
13.25	Mladi in nemirni, 4. sezona, 252. del ameriške nad.
14.15	Vsi moji otroci
	All My Children, 2. sezona, 147. del ameriške nad.
15.05	TV prodaja
15.35	VIP, 2. sezona, 6. del ameriške nanizanke
16.30	Jimova družina, 2. sezona, zadnji del ameriške humoristične nanizanke
17.00	Raymonda imajo vsi radi, 5. sezona, 6. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Caroline v velemestu, 4. sezona, 12. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
18.10	E+ Pod lupo
18.45	E+ Najemi me
19.10	E+ SMS
19.45	E+ Na fronti
20.00	Ekstra magazin
20.50	Popolna preobrazba, 2. sezona, dokumentarna serija
21.40	Zvezdna vrata, 5. sezona, 18. del ameriške nan.
22.35	Mladi zdravniki, 21. del ameriške humoristične nan.
23.05	Seinfeld, 7. sezona, 8. del ameriške humoristične nanizanke
23.35	Samo bedaki in konji, 5. sezona, 1. del angleške humoristične nanizanke
0.15	E+, ponovitev

Pop TV

6.50	24UR, ponovitev
7.50	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.40	Materina pot, ponovitev 40. dela mehiške nad.
9.35	Proti vetru, ponovitev 37. dela mehiške nad.
10.25	TV prodaja
10.55	Vila Marija, ponovitev 31. dela hrvaške nad.
11.50	Prerोजना ljubezen, pon. 19. dela venezuelske nad.
12.45	Preverjeno, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Prerोजना ljubezen, 20. del venezuelske nad.
16.00	Vila Marija, 32. del hrvaške nadaljevanke
17.00	Proti vetru, 38. del mehiške nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Materina pot, 41. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	TV kriminalka: Ugrabitve, ameriški film
21.45	BAR
22.15	Monk, 2. sezona, 7. del ameriške nanizanke
23.10	XXL premiere
23.15	Na kraju zločina, 2. sezona, 18. del ameriške nan.
0.10	Božanski Jackie Chan, hongkonški film
1.55	24UR, ponovitev
2.55	Nočna panorama

Prva TV

06.15	The Best Off
06.30	TV prodaja
07.00	Mali mečevalci, risana serija
07.25	Tri v vrsto
07.40	Spomin
08.00	TV prodaja
08.30	Mala sola
08.45	Spomin
09.00	Mali mečevalci, risana serija
09.25	TV prodaja
10.00	Prva prebere prva
10.05	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, 530. del

10.50	Črna kronika, 52. del
11.25	Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.20	TV prodaja
12.35	Mala sola
12.45	Spomin
13.00	TV prodaja
13.45	V skripcih, ameriška romantična drama 2001
15.25	Na moj način, pogovorna oddaja s Sašo Gerdej
16.25	TV prodaja
17.00	Mali mečevalci, risana serija
17.25	Sto izlozb, sto strasti, 536. del ital. telenovele
17.55	Življenje ob jezeru, 58. del
18.25	Črna kronika, 58. del
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Ena na ena, pogovorna oddaja
21.00	Kako preživeti, 6. del ameriške serije
22.00	Gangsterji, francoska akcija (2002)
23.40	Ena na ena, pogovorna oddaja
00.40	Kako preživeti, 6. del ameriške serije
01.40	Gangsterji, francoska akcija (2002)

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Modro, oddaja o navtiki, pon
10.00	Do zdravlja tudi tako, zdravniki gaj Tunjice, pon
10.30	Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja o kmetijstvu, pon
11.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Krka - Bilobil, pon
12.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
13.00	Naša mala klinika
14.00	Glasi ben Mozaik
16.30	Razgledovanja, topopisna reportaža, prvič
17.00	V družbi z Algeo, prvič
17.15	Vodič po podjetništvu, pon
17.30	Kulturne drobnice, Kras v pesniški obliki in podobi, prvič
18.00	Do zdravlja tudi tako, gost: dr. Kobal, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	To morate vedeti, pon
19.30	Klepet z jasnovidko Maruco, pon
20.00	Zadnja beseda, kontaktna oddaja o temi dneva
20.30	Sijaj
21.00	Živeti zdravo
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Preverjeno POP TV
00.00	TV prodaja
00.30	Glasi ben Mozaik

ČETRTEK,

13.10.2005

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	POROČILA (VPS 07.00)
7.05	DOBRO JUTRO
8.00	POROČILA
8.05	DOBRO JUTRO
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	MALE SIVE CELICE, KVIZ
9.50	ODDAJA ZA OTROKE
10.20	POD ŽAROMETOM
11.10	IZZIVI
11.35	SVETO IN SVET
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.20	TEDENSKI IZBOR
13.20	VEČERNI GOST
14.10	UMETNI RAJ
14.35	ODPETI PESNIKI
15.00	POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05	MOSTOVI - HIDAK: POD DROBNOGLEDOM - NAGYÓT" ALATT (VPS 15.05)
15.40	CEDRIK, RISANA NANIZANKA, 40/52 (VPS 15.40)
15.50	RISANKA
15.55	NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE (VPS 15.55)
16.35	REEM JE SAMA, KRATKI IGRANI FILM EBU, PONOVITEV (VPS 16.35)
17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.30	JASNO IN GLASNO, KONTAKTNA ODDAJA ZA MLADE (VPS 17.30)
18.20	DUHOVNI UTRIP (VPS 18.20)
18.40	MOJSTER MIHA, RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	TEDNIK (VPS 20.00)
21.00	OSMI DAN (VPS 21.00)

21.30	KNJIGA MENE BRIGA - VLADIMIR NABOKOV: LOLITA (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLASBENI VEČER
22.50	ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE IN LEOPOLD HAGER N.RIMSKI-KORSKOV: ŠEHEREZADA, PONOVITEV (VPS 22.50)
23.40	SIMFONIKI RTV SLOVENIJA, STEFAN MILENKOVIČ IN ANTON NANUT - D.KABALEVSKI, F.MANDELSOHN, PONOVITEV (VPS 23.40)
0.45	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PON.
1.40	TEDNIK, PONOVITEV
2.35	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.35)
3.00	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.00	ZABAVNI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	OTROŠKI INFOKANAL
12.30	ZABAVNI INFOKANAL
14.05	TV PRODAJA
14.40	TEDENSKI IZBOR
14.40	IZVIR(N), ODDAJA O LJUBITELJSKI KULTURI
15.10	POMAGAJMO SI,
	ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
15.40	SOUTH PARK,
	AMERIŠKA RISANA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 10/14
16.00	CIRCOM REGIONAL, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 15.55)
16.30	RESNICA O DA VINCJEVI ŠIFRI, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/2, PON.
17.20	MOSTOVI - HIDAK: POD DROBNOGLEDOM - NAGYÓT" ALATT, PONOVITEV
17.50	DAVI, IZBOR IZ JUTRANJEGA PROGRAMA (VPS 17.50)
19.00	SOPRANOVI, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 8/13, PONOVITEV (VPS 19.00)
20.00	TENORIST MARCELO ALVAREZ IN SIMFONIKI RTV SLOVENIJA (VPS 20.00)
21.30	ANINA VRNITEV DOMOV, NEMŠKA DRAMA (VPS 22.00)
22.55	JASNO IN GLASNO, KONTAKTNA ODDAJA ZA MLADE, PONOVITEV
23.40	UMBERTO D., ITALJANSKI ČB FILM, PONOVITEV (VPS 00.10)
1.10	INFOKANAL

Kanal A

8.30	TV prodaja
8.35	Izganjalca vampirjev, 7. sezona, ponovitev 11. dela ameriške nanizanke
9.25	VIP, 2. sezona, ponovitev 6. dela ameriške nan.
10.15	E+, ponovitev
12.05	TV prodaja
12.35	Izganjalca vampirjev 7. sezona, 12. del am. nad.
13.25	Mladi in nemirni, 4. sezona, 253. del am. nad.
14.15	Vsi moji otroci, 2. sezona, 148. del am. nad.
15.05	TV prodaja
15.35	VIP, 2. sezona, 7. del ameriške nanizanke
16.30	Moja super sestra, 2. sezona, 1. del ameriške hum. nanizanke
17.00	Raymonda imajo vsi radi, 5. sezona, 7. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Caroline v velemestu, 4. sezona, 13. del ameriške hum. nanizanke
18.00	E+
18.10	E+ Na obisku
18.45	E+ par
19.00	E+ Parada plesa
19.45	E+ Na rancu
20.00	Britanski trojček: Umori na podeželju: Gosja omaka, angleški film
21.45	Mrtve priče, 4. sezona, 7. del angleške nanizanke
22.45	Nori na Alice, 3. del angleške humoristične nanizanke
23.25	Navigator, ponovitev
23.55	Ruby Wax, pogovorna oddaja
0.35	E+, ponovitev

Pop TV

6.50	24UR, ponovitev
7.50	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.40	Materina pot, ponovitev 41. dela mehiške nadaljevanke
9.35	Proti vetru, ponovitev 38. dela mehiške nadaljevanke
10.25	TV prodaja
10.55	Vila Marija, ponovitev 32. dela hrvaške nad.
11.50	Prerोजना ljubezen, ponovitev 20. dela venezuelske nadaljevanke

12.45	Monk, 2. sezona, ponovitev 7. dela ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Prerोजना ljubezen, 21. del venezuelske nadaljevanke
16.00	Vila Marija, 33. del hrvaške nadaljevanke
17.00	Proti vetru, 39. del mehiške nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Materina pot, 42. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Trenja
21.45	BAR
22.15	Na kraju zločina: New York, 1. sezona, 7. del ameriške nanizanke
23.10	XXL premiere
23.15	Zahodno krilo, 6. sezona, 4. del ameriške nanizanke
0.10	Velika zmešnjava, ameriški film
2.05	24UR, ponovitev
3.05	Nočna panorama

Prva TV

06.15	The Best Off
06.30	TV prodaja
07.00	Mali mečevalci, risana serija
07.25	Tri v vrsto
07.40	Spomin
08.00	TV prodaja
08.30	Mala sola
08.45	Spomin
09.00	Mali mečevalci, risana serija
09.25	TV prodaja
10.00	Prva prebere prva
10.05	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, 536. del
10.50	Črna kronika, 58. del
11.25	Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.20	TV prodaja
12.35	Mala sola
12.50	Spomin
13.05	TV prodaja
13.50	Gangsterji, francoska akcija (2002)
16.25	TV prodaja
17.00	Mali mečevalci, risana serija
17.25	Sto izlozb, sto strasti, 537. del italijanske telenovele
17.55	Življenje ob jezeru, 59. del
18.25	Črna kronika, 59. del
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Skozi ključavnico, pogovorna oddaja
21.00	Alo, alo, 30. del angleške serije
21.30	Črni gad, 19. del angleške serije
22.00	Vikarka iz Dibleya, 1. del angleške serije
22.30	Gospod Bean, 30. del angleške serije
23.00	Skozi ključavnico, pogovorna oddaja
00.00	Alo, alo, 30. del angleške serije
00.30	Črni gad, 19. del angleške serije
01.00	Vikarka iz Dibleya, 1. del angleške serije
01.30	Gospod Bean, 30. del angleške serije

TevePika

8.30	TV prodaja
9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Razgledovanja, topopisna reportaža, pon
10.00	Kulturne drobnice, Kras v pesniški obliki in podobi, pon
10.30	Sijaj
11.00	Drom pot
11.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Andragoški center Slovenije, pon
12.00	Do zdravlja tudi tako, gost: dr. Kobal, pon
12.30	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, pon
13.00	Preverjeno POP TV
14.00	TV prodaja
14.30	Glasi ben Mozaik
16.00	Navigator, prvič
16.30	V družbi z Algeo, pon
16.45	Spoznajte jo rastlino, pon
17.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Krka - Bilobil, pon
17.30	V harmoniji z naravo, prvič
18.00	Zrela leta z Melanijo Šter, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
18.55	Četrkove zgodbe, pikapolonica, prvič
19.00	Do zdravlja tudi tako, zdravniki gaj Tunjice, pon
19.30	Živeti zdravo, pon
20.00	Zadnja beseda, kontaktna oddaja o temi dneva
20.30	Čincove ideje, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Ekstra Magazin
00.00	TV prodaja
00.30	Glasi ben Mozaik

PETEK

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Turistične novice
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditev
15.50	Pričevalci vere
17.00	Ob petkih pospravljamo podstrešje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Spoznanje več - predsodek manj (dr. Drago Ocvirik)
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrinje
21.15	Ponovitev Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klasična glasba
	Ponovitve:
23.00	Doživetja gora in narave
24.00	Srečno na poti
00.45	Spoznanje več - predsodek manj
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Oddaja z Bogdanom Zoržem 2. Zakonska oddaja 3. Svet oblikuje mlade 4. Oddaja z Karlom Gržanom
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila

12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov nagovor pred nedeljo
21.15	Svetniški kandidati - skof Vovk
	Ponovitve:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Iz žitnice slovenstva
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. Maše
10.00	Oznanila
10.15	Graditelji slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Glasbena voščila
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Poročila
19.45	Škofov nagovor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - izzivi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitve:
22.00	Naš gost
23.00	Graditelji
23.45	Svetniški kandidati
00.30	Iz življenja vesoljne Cerkve
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Kratka kateheza
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva

13.00	Mali oglasi
13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditev
15.50	Pričevalci vere
17.00	1. Zdravstvena 2. Svetloba in senca 3. Pravne zagate 4. Aktualno
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	Zanimivosti nočnega neba (1.), Prijatelji radia Ognjišče II. (2. - 5.)
	Ponovitve:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Predstavljamo vam
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Mali oglasi
13.30	Škriti zaklad (1., 3.), Gradimo odprto družbo (2., 4.)
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Luč v temi (1.), Juretov večer (2., 4., 5.), Vstani in hodi (3.)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Sončna pesem
	Ponovitve:
23.00	Ponedeljekova 17.
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

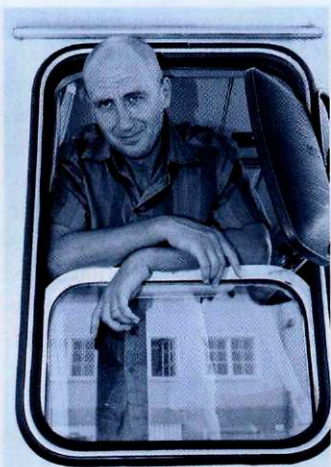
SREDA

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)

07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Sredin trn
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Sredin pogled v svet
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znakom
	Ponovitve:
23.00	Luč v temi (1.), Škriti zaklad (2., 4.), Vstani in hodi (3.)
24.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Pod lipo domačo
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Doživetja gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Glasbena voščila
17.00	Oddaja KP studija
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Dijaška oddaja
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitve:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Kar malce bogokletno je v teh dneh ekstaze govoriti o krizi, pa naj bo ta še tako očitna. Na tekmo superpokala v Škofjo Loko nisem šel zato, ker sem prepričan, da letošnja Olimpija nima več tiste besede, kot jo je imela zadnjih petnajst let. Od kluba, ki je bil vlečni konj slovenske košarke, je ostalo le še ime, vse drugo zdaj pripada premeteni združbi, ki je našla idealno tržno nišo in zaslužnjila našo najboljšo košarkarsko znamko.

Košarkarska apokalipsa

Zdaj sploh ni več pomembno, kdo igra in še bo igral za zelene, saj to preprosto ni več predstavnik mojega mesta in moje države. Globalizacija mi je vzela del športnega ponosa, zaradi katerega še spremljam dogodke, v katerih so udeleženi naši predstavniki. Prepričan sem, da je zdajšnje stanje le uvod v bridki konec, ki bo doletel našo košarko. Eden od košarkarskih navdušencev se sicer sprašuje, kje so bili ljubitelji domače košarke, ko je bilo treba seči v žep. Če bi se našli takšni z denarjem in bi se zdravemu Ožboltu recimo pridružil Milič, bi bili zdaj vsi zadovoljni. Tako pa je ozračje zares slabo. Očitno gre le za umetno podaljševanje življenja našega največjega košarkarskega kolektiva. Nekaj podobnega je očitno začutil tudi naš največji košarkar vseh časov, ki je igro "svojega" kluba ocenil za močno povprečno, kar si lahko razlaga vsak po svoje. Meni je bilo to dovolj. Ko pride takšna sodba iz ust košarkarske veličine, kakršna je Ivo Daneu, potem res ni več dvoma. Čeprav je pri nas tako, da besede velikih že dolgo nimajo nobene teže več. Vprašanje je, ali so jo sploh kdaj imele. Seveda je za to kriva vztrajna rigidnost naših medijev, ki hranijo sami sebe, namesto da bi hranili javnost, ki živi od lastnih presojev. Tudi ko se najde nekdo, ki ima drugačno tezo o nekem pred-

metu, vse skupaj ne vpliva na splošno počutje nacije. Posledica tega je vsesplošno strinjanje in prikimavanje, od katerega gre človeku na bruhanje. Uspeh naših košarkarjev denimo še zdaleč ni tako velik, kot se na prvi pogled zdi; odvisno pač, iz katerega zornega kota gledamo na njihovo poslanstvo. Iz perspektive minulih neuspehov je to prestop na višjo raven, odklon od tragedije, ki nas je načela do takšne mere, da smo se je hoteli na vsak način znebiti. In prav tu je kleč, zaradi katere lahko na vse skupaj gledamo tudi z drugačnimi očmi. Preboj v četrtfinale se je zgodil s pomočjo naših odličnih navijačev na prvenstvu, ki ni bilo na najvišji ravni, zato bi si upal še enkrat trditi, da bi morali seči višje, kot smo na koncu lahko.

Zdaj sploh ni več pomembno, kdo igra in še bo igral za zelene, saj to preprosto ni več predstavnik mojega mesta in moje države. Globalizacija mi je vzela del športnega ponosa, zaradi katerega še spremljam dogodke, v katerih so udeleženi naši predstavniki.

Prav v tem, da smo se zadovoljili z uvrstitvijo na svetovno prvenstvo, vidim priznanje in alibi za izgubljeno priložnost. Imeli smo reprezentanco, ki bi morala osvojiti naslov evropskih prvakov. Toda ne, ostali smo zvesti sami sebi in padli na prvi večji oviri – proti objektivno precej slabšim Nemcem. Potrdili smo svojo majhnost, s katero bomo živeli še naprej. Tu-

di iz tega zornega kota je mogoče gledati na stvari. Čeprav zahteva takšna drža precej več odločnosti in odkritosti, s katero je moč tvegati zamero. Škoda, ker se večina naših specializiranih novinarjev že dolgo ni zamerila tistim, od katerih črpa snov za svoje dosjeje pridnosti. Tudi tokrat so se le "nepomembni" posamezniki obregnili ob nekatere Pipanove poteze in na koncu ocenili, da je bilo šesto mesto neuspeh. In nič se ni spremenilo. Lepo smo proslavili in šli spat. Le zakaj bi se zaradi tega vznemirjali? Nekaj podobnega se je dogajalo tudi z nogometom, ki je bil na dobri poti, da se iztrga iz okovov okolja, v katerem je bil ožigasan kot plebejski šport, brez resne perspektive. Dokler smo zmagovali, je bilo vse v naj-

lepšem redu, vsi smo trobili v isti rog, ko pa so salve uspeha utihnile, je ostalo le še pogorišče. Nogomet je bil obsojen na propad, tudi ko nam je šlo dobro, o tem zdaj ni nobenega dvoma.

Na stadionu ob Kamniški Bistrici se je kljub deževnemu vremenu zbralo kar 3.000 nogometnih privrženecv. Prišli so na nogometno tekmo, kjer naj bi igral favorizirani Stuttgart, na koncu pa so gledali vaterpolo, v katerem so vodile Domžale. Za vse je bila kriva drenaža ...

kov branit z vsemi razpoložljivimi sredstvi. V nemogočih razmerah jo je naposled tudi ubranil. A pot do makiavelističnega cilja nikakor ni bila preprosta. Domžale so namreč že na samem začetku pokazale večjo željo po kopanju v bazenu športnega parka in že v 16. minuti priplavale do presenetljivega vodstva. Po Rakovičevi podaji je zadel mladi up Dalibor Stevanovič. Tedaj pa se je začela že nič-

Maestro v Domžalah

Domžalčani, najzgodnejše organiziran nogometni klub pri nas s ta čas drugo najvišjo razliko v zadetkih v Evropi, so lovili zaostanek dveh zadetkov s prve tekme. Bili naj bi odlično pripravljene in vrhunsko motivirani. Močno deževje pa je že kmalu privleklo na dan najočitnejšo hibo slovenskega klubskega nogometa – neustrezno in dotrajano infrastrukturo. Travnata površina je bila iz minute v minuto bolj zamočvirjena, sistem kanalčkov za odvajanje vode pa je bil globoko pod vodo. Drenaža tudi tokrat ni zdržala ... Na pomoč je prihitelo Prostovoljno gasilsko društvo Domžale mesto pod vodstvom poveljnika Matjaža Korošca in opravilo neverjetno delo. Bazen je začel kazati vsaj obrise zasilnega igrišča in tudi poljski sodnik Jacek Granat ni več dvomil o pravočasnem začetku tekme. Tedaj je na zamočvirjeno površino v sveže zloščeni čevlji vkorakal prvi zvezdnik Stuttgarta – legendarni italijanski trener

Giovanni Trapattoni. Kljub 66 letom je osvel strateg še vedno tak, kakršen je bil. Eleganten, agilen, vihrav, temperamenten, bojazljiv ... Italijan od glave do pet torej.

Nogometni vaterpolo

VfB Stuttgart je v zadnjem obdobju precej zaostal za vodilnimi moštvimi zvezne lige. "Začeti moramo znova na zdravih temeljih. Najprej moramo ujeti korak z najboljšimi. Tudi zato smo si zaželeli klasičnega nogometnega učitelja, ki zna delati tudi z mladimi," je pred sezono, ki se sicer ni začela po pričakovanjih, pripovedoval predsednik kluba Erwin Staudt. Čeprav je lizbonska Benfica pod vodstvom Trapattonija v zadnji sezoni po sušnih 11 letih zno-

va osvojila portugalsko prvenstvo, je šel "Maestro" ugriznit v novo kisllo jabolko. Njegov ugriz (kakršni koli že) bo VfB Stuttgart stal 2 milijona evrov, kar je ne nazadnje pomirilo tudi njegovo ženo Paolo, ki si je po skoraj štirih desetletjih moževega trenerskega nomadstva zaželela ustaliti. A bo morala še nekoliko počakati ... Tistega deževnega četrtka je pozvonilo: "Pronto!? Ali je morda Giovanni doma? Ne, žal ga ni ... V Domžale je šel na 'vaterpolsko' tekmo!"

Ta čas najboljši strelec lige je podal Stevanoviču za presenetljivo zmago nad Stuttgartom.

Drama s srečnim koncem

Popularni Trap je zaljubljen v "catenaccio" – tradicionalno italijansko bojazljivo taktiziranje, kjer je obramba minimalnega izida pomembnejša od ambiciozne igre. Tudi v Domžale je šel prednost dveh zadet-

kolikokrat videna Trapattonijeva gledališka predstava. "Drama s srečnim koncem!" Agilnemu starčku v takšnih trenutkih živo modre oči zažarijo v najpolnejšem sijaju – v teh trenutkih je kot riba v vodi. V slogu francoskega komika Louisa de Funesa začne poveljniško hoditi sem in tja, izrazito gestikulirati in prešerno kriliti z rokami. Od nervinga in adrenalina piha, diha, se kremži, zdaj se skriva v trenerski hišici, zdaj vpije na sodnika, igralce, srečanje spremlja v najrazličnejših pozah, se kot jegulja vije in izmika pastem in kot mačka (z devetimi življenji) preži na naslednjo žrtev.

31 lovorič

Neustrezne razmere so pričakovano izenačile kakovost. Medtem ko so nekateri gledalci že ob polčasu vstopnico unovčili za slasten frikase, se je Trap preobul v nogometne čevlje. "Sem sem želel svojim igralcem pokazati, da se bo treba boriti. Igrali bomo že kdaj drugič!" Stuttgart je sicer za-

**IZŠLA JE ZGOŠČENKA Z EPIZODAMI
PRILJUBLJENEGA MATJAŽA JAVŠNIKA**

**ZAJ
PAJAZ
VAS
VPRAŠAM**

**13 EPIZOD MATJAŽA
+3 TILIKE**

gospodaril na terenu, a je bilo do končnega uspeha še daleč. "Forza," je vzpodbujal in v italijanščini prek pomočnika Brehmeja rohnel na dogodke, ki so se na poplavljenem igrišču nadvse presenetljivo odvijali. Vodenje Stuttgarta je sicer že njegova tretja epizoda (druga vrnitev) na tleh zvezne lige. V dveh obdobjih (1994–95 in 1996–98) je treniral "bavarski Hollywood" oz. Münchenski Bayern in z njim leta 1997 osvojil tako nemško prvenstvo kot tudi pokal. Tokrat, v tretje, govori z novinarji le še v italijanščini in ne v svoji znameniti "nemščini", po kateri je zaslovel ne le v nogometnih logih. Bojda naj bi bil večkrat napačno interpretiran ... Giovanni Trapattoni je v svoji dolgoletni karieri odigral 367 tekem, na katerih je zadel 57-krat, za člansko reprezentanco denimo 17-krat. Kot igralec Milana je osvojil 8 lovorik. Statistični podatki kažejo, da je po odlični igralski karieri postal še boljši trener. V najvišjem rangju najselektivnejše igre je najtrofejnejši trener, po besedah Lotiharja Matthäusa pa tudi najboljši. VfB Stuttgart je njegov osmi klub, poleg njih je treniral še italijansko reprezentanco, vse skupaj je vodil že več kot 1.100 tekem, s pozitivnim izkupičkom seveda. Na njih je osvojil 23 lovorik! Da, Trap je zanesljivo najboljši! Vendar bo kljub naštetemu za vselej zapisan dogodku iz leta 1998. Njegovo zadnje dejanje v Bayernu – izredna novinarska konferenca – ga je namreč naredilo planetarnega.

Die Rede

Trapattoni je 10. marca 1998 po zelo klavrnih predstavah Münchenskega moštva v Bayernovi trenirki prišel novinarjem izročiti odstopno izjavo. S solznimi očmi, ki so bile bolj

Upamo, da bodo Domžale nadaljevale z zgledno organiziranostjo in sistematičnim delom, ki že prinaša prve sadove.

rdeče od Bayernove zaščitne rdečice, in razjarjen po zadnjih dogodkih (ponočenje, razvrtnost in nešportno vedenje igralcev) se je odpravil na govorniški oder. Odstopna izjava je bila sicer dolga le tri minute, a je do temeljev zamajala tako nemški nogomet (še vedno pijanega po uspehih iz prve polovice 90.) kot tudi jezik. Kot kak diktator je v svojem antološkem govoru, začinjenem s "posebno" nemščino, udrihal in kričal. "Die Rede" (govor) se je namreč začel silovito: "Es gibt im Moment in diese Mannschaft, oh, einige Spieler vergessen ihren Profi was sie sind. Ich lese nicht sehr viele Zeitungen, aber ich habe gehärt viele Situationen!" (Predstavljajte si ga, vsega penaste, in poskušajte prebrati z razbesnelim, povišanim tonom karseda hitro.) Potem je udrihal po nenapadalni igri Bayernu in nemškega nogometa, ki se še danes ni pobral iz taktičnih šablon in manj talentirane nogometne generacije, ki je nasledila sanjsko s Klinsmannom, Brehmejem, Völlerm in Matthäusom na čelu.

Klasika

Nadaljevanje govora je čista kla-

sika, po kateri so Nemci vzeli Trapattonija za svojega. "Offensiv, offensiv ist wie machen in Platz," kar je v nemščini marsikdo razumel, kot da so se podelali na igrišče. Potem je začel kritizirati posameznike: "In diese Spiel es waren zwei, drei oder vier Spieler, die waren schwach wie eine Flasche leer!" Dva, trije oz. štirje igralci so bili tako slabi kot "prazna steklenica"! Zadnja besedna zveza (klasika št.1) je postala fraza. V Nemčiji dandanes "prazno steklenico" uporabljajo v pogovornem jeziku. Potem je Trapattoni zavpil: Struunz!!! Klasika št.2, namenjena Thomasu Strunzu, nekdanjemu reprezentantu, danes pa menedžerju prvotnega iz Wolfsburga, ki je s Trapom

Desetega marca 1998 je Trapattoni na tiskovni konferenci, po kateri se je poslovil od vodenja Bayernu, z energičnim govorom dodobra zamajal temelje tako nemškega nogometa kot tudi jezika.

že davno zakopal bojno sekuro in se ob tem danes le še nasmeje. "Was erlauben Strunz?!" (Kaj neki si dovoli Strunz!?) Tudi to je danes pogosta fraza v nemščini, ko se nekdo sprašuje o upravičenosti nekega dejanja. Trap je govor sklenil s klasiko št.3: "Ich habe fertig!" (Končal sem!) Pravilno bi sicer moralo zveneti "Ich bin fertig". A potem to ne bi bila "klasika". Trap seveda še ni mrtev ...

Opus Dei

"Igrišče je bilo v zelo slabem stanju. Pa tudi Domžale niso bile od muh. Igra? Igra je bila danes nepomembna. Potrebno je bilo žogo le čimprej spraviti od naših vrat." Tudi tokrat je "Maestro" igro pojmoval nekoliko drugače. Podobno kot denimo na SP v Južni Koreji leta 2002, ko so Italijani v osmini finala proti domačinom povedli že v 18. minuti. Tedaj je Trap zaprl igro in v obrambnih okopih zadovoljno čakal vse do 88. minute, ko je Ahn izenačil. Potem je na sceno stopil še nastopaški ekvadorski sodnik Byron Moreno in Italijo pospremil domov. Še danes pa odzvanja pleksisteklo, ki ga je Trap z vso ihto zbral. Temu prizoru so se italijanski komiki v nedeljski oddaji Quelli che il calcio še dolgo posmehovali in privošljivo potencirali Trapovo jeznoritost. Potencirali pa so tudi njegovo vraževnost in pobožnost, saj je na SP s seboj nesel tudi steklenico blagoslovljene vode (iz Lurda), s katero se je potem v najtežjih trenutkih veselo škropil. Trapattoni je namreč goreč pripadnik Opusa Dei in častilec njegovega ustanovitelja Josemarie Escriva. Če na koncu povzamemo: na deževni četrtek je v Domžalah po lužah brodil Maestro, obut v kopačke! Lovro Kastelic

na kratko

ALONSO NAJMLAJŠI SVETOVNI PRVAK

Dve dirki pred koncem letošnje sezone formule ena si je zmagal že zagotovil Španec Fernando Alonso. S tem dosežkom je postal najmlajši svetovni prvak v tem elitnem športu, saj je z mesta najmlajšega svetovnega prvaka spodrinil Nemca Michaela Schumacherja.

Alonso se je rodil 29. julija 1981 v španskem Oviedu v kneževini As-

Fernando Alonso, novi junak formule ena

turija. Meter in 71 centimetrov visoki in 68 kilogramov teži Španec si

je za prebivališče izbral Oxford, kljub temu pa ostaja Španec in s tem tudi prvi predstavnik z Iberskega polotoka, ki je domovini privozil naslov prvaka. Poznavalci že napovedujejo, da ima Španec pred sabo dolgo kariero, saj je prav mladost njegov največji zavez-

nik. Nekdanjega najmlajšega šampiona Emersona Fittipaldija je Alonso na primer ob osvojitvi naslova prehitel za osem mesecev in dva dneva. Na drugi strani je zdaj že nekdanji prvak Michael Schumacher, ki ga seveda ne smemo prehitro odpisati, star "že" 36 let in s tem najstarejši voznik v cirkusu formule ena. Nemec je bil pri osvojitvi svojega prvega naslova star 25 let, deset mesecev in deset dni.

Ritem duha 2005

Festival Ritem duha je festival duhovne ritmične glasbe, ki ga vsako leto v Mariboru organizirata Radio Ognjišče in Salezijanski mladinski center Maribor.

Tako so se na natečaju izbrani izvajalci že četrto leto zapored pomerili na odru, tokrat v dvorani Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru. Pomerilo se je deset izvajalcev: Aynee, sku-

pina Dominik, Heart Band, Luč v nas, Mateja Novak in Nov korak, Petra Stopar, Trinitas, Utrinki, Živa voda in Peter Januš. Strokovna komisija, ki so jo sestavljali Ivan Hudnik, Adi Smolar, Boštjan Podlesnik, Nuska Drašček, Nina Šalomon in br. Stane Bešter, je podelila pet odličij. Nagrado za najboljšega debitanta je prejel dekliski trio Trinitas, ki je s skladbo Vse si dal mi ti osvojil tudi nagrado občinstva (glasovanje je potekalo v dvorani in po

popkultura

Zmagovalka Ritma duha Petra Stopar in mariborski pomožni škof Anton Stres

telefonu). Nagrado za najboljše besedilo in tretje mesto je osvojila skupina Dominik s skladbo Krmar ljubezni, ki je (poleg skupine Živa voda) na Ritmu duha nastopila že lani in že takrat prejela nagrado za besedilo, ki ga je tudi letos prispevala Jana Kvas. Drugo mesto je osvojil Peter Januš s skladbo On je luč Ota Pestnerja in Dareta Heringa. Prvo mesto in s tem zmago na festivalu pa si je prislužila Petra Stopar s skladbo Tam nad oblaki in se s tem pridružila dosedanjim trem zmagovalcem minulih festivalov: skupini Gloria, Juditi Kavčnik in skupini Tvoj glas. Prosti program je

Festival Ritem duha sta povezovala Jure Sešek in Nataša Ličen.

tokrat poživila skupina Svetnik, ki je odigrala nekaj svojih skladb in nekaj priredb uspešnic z duhovne ritmične scene; v imenu mariborskega škofa Franca Krambergerja, častnega pokrovitelja festivala, se je prireditve udeležil mariborski pomožni škof Anton Stres. Festival, ki sta ga neposredno prenašala Radio Ognjišče in Radio Maribor, sta povezovala Nataša Ličen in Jure Sešek. **G. B.**

Skupina Svetnik je v prostem programu dvignila občinstvo nanoge.

Nov časopis:

Direkt

99 SIT

www.direkt.si

Brez milosti!

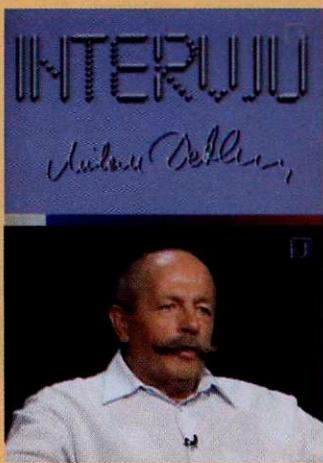
Politiki bodo odslej dvakrat premislili, preden kaj storijo. Kar je dvakrat več kot prej.

A se res že poznavava?

Nedeljski intervjuji Lada Ambrožiča so tako, tako. V glavnem ima dobre goste, a kljub temu mu marsikatero stvar zamerim. Tako je bilo tudi tokrat, ko je gostil kolega urednika na TV Slovenija, pesnika in pisatelja Milana Deklevo.

Seveda si oddaja zasluži pohvalo, zato ker si jo zasluži gospod Milan Dekleva. Z vsem svojim delom, ki ga je in ga še danes opravlja, vred. In ta bera je bogata. Zajema študentske demonstracije konec 60. let, vaterpolo, ragbi, novinarstvo, jezikoslovje, poezijo, literaturo, urednikovanje, članstvo

v svetu RTV in ne nazadnje – kritično in pokončno držo vrhovodca, intelektualca. Ampak takšna je bila v glavnem že njegova družina, je dejal. In od vsega naštetega sem želela slišati več. Tako pa sta z Ambrožičem drezala in drezala v čas študentskih demonstracij, relacij z Beogradom, odnosa

do slovenske politike v tistih letih in se nista nikamor premaknila. Več kot pol oddaje je bilo namenjene temu, kako so bili študentje še bolj levo od partije, kako niso rušili socialističnega sistema, ampak so hoteli revolucijo v glavah in kakšen madež so na socialističnem sistemu navzven pustile študentske demonstracije. Študentje pa niso hoteli nič drugega kot reformo visokega šolstva (sliši se znano!), povezovanje med fakultetami in podobo campusa, združenega študentskega naselja torej, ne pa takšne atomizacije študentov, kot jo poznamo danes recimo v Ljubljani. V redu. Ta čas je treba poznati, ampak naj se o njem naredi dokumentarna oddaja, ne pa da se glavni čas v intervjuju, v katerem je treba gosta celovito predstaviti, porabi le za en segment njegove osebnosti. Tako je bilo malo ali skoraj nič po-

vedanega o Deklevovi poeziji, o njegovih razgibanih glasbenih letih, več bi si želela slišati o vzponih in padcih mladinskega oz. otroškega programa, ki ga vodi, itd. Kaj je že bilo na primer z njegovo oddajo Štafeta mladosti?

K sreči je Deklevi in Ambrožiču ostalo še nekaj minut, da sta rekla besedo ali dve o referendumu o RTV in nekaj o izstopu Milana Dekleve iz sveta RTV. Ne vem, zakaj sem pri nacionalki imela ves čas kampanje občutek, da se boji svojih ljudi. Pa ne le v času kampanje. Nasploh velja, da se televizijci kar malo sramujejo

svojih kolegov ali pa mislijo, da se ne spodobi, da bi jih podrobneje predstavljali, pa je prav v tej hiši največji zbir zvezd in zvezdnikov v zlahtnem pomenu te besede. No, Dekleva je tako nekaj let po tistem, ko je izstopil iz

sveta RTV, le dobil priložnost, da tudi na tebe pojasni, kako je bilo v svetu, ki po njegovem mnenju ni bil organ civilne družbe. Izrekel pa je tudi nekaj vznesenih in velikih besed o RTV Slovenija, nad katerimi sem se tudi kot občasna kritičarka medijskih izdelkov pošteno zamislila. Namreč to, da je nacionalka v prvi vrsti kulturna ustanova, ki skrbi za naše narodno bogastvo in ima zato čisto posebno funkcijo v slovenskem prostoru. Na to namreč zaradi njene politične vloge vsi često pozabljamo.

Intervjuvanec pa je izrekel še en pomemben stavek: da upa, da je zdaj konec oblakov nad novinarsko pametjo. Videti je bilo, kot da je referendumska zmaga že pokazala prva pričakovanja in zatrte upe.

Magična gledalka

horoskop

Tehtnica (22. september – 22. oktober)

Kdo se lahko upre vašemu spogledljivemu pogledu? Prav nihče. Vaša očarljivost bo dosegla višek v sredo, potem pa boste postali bolj premišljeni. Vaša pozornost se bo preusmerila na izdelavo dobrega finančnega načrta. Konec tedna si boste vzeli nekaj časa zase.

Škorpion (23. oktober – 21. november)

Teden se utegne začeti malo težko, saj se glava in srce ne bosta strinjala. Bolje bo, če se boste posvetili razmišljanju, kot pa če bi ukrepali. Izplačalo se bo, saj boste imeli več zaupanja v svoja dejanja: vedeli boste, kaj si želite in da to lahko dobite.

Strelec (22. november – 20. december)

Kdo vas ima rad? Vsi, vsaj tako kaže. Prijatelji in občudovalci se bodo okoli vas veselo vrteli in imeli boste veliko možnosti, da boste lahko izrazili svoje želje. Lahko pričakujete veliko občinstva. V nedeljo boste naredili nekaj pomenljivega.

Kozorog (21. december – 19. januar)

Vaša ambicioznost bi se izplačala. Ponedeljek in torek sta oba čudovita dneva za začenjanje projektov. Morda prav vsi ne bodo enako pripravljeni, da bi vam ustregli, bodo pa vsaj šli s poti. Če boste hoteli ostati disciplinirani, se boste morali potruditi.

Vodnar (20. januar – 18. februar)

Pričakujte, da se vam bo v sredo in četrtek zgodilo nekaj prijetnega. Vprašajte pa se, ali napredujete z delom, ki ste ga izbrali. V petek bodo vsi pričakovali, da boste prevzeli glavno besedo, zato organizirajte zabavo.

Ribi (19. februar – 20. marec)

Sredi tedna se pazite konfliktov, čeprav utegne biti večina na vaši strani. Ne bojte pa se vztrajati pri svojih odločitvah. Konec tedna bo sreča na vaši strani, lahko si boste privoščili malo več brezskrbnosti kot ponavadi.

Oven (21. marec – 20. april)

Malo se pazite svojih kolegov ta teden, pa bo vse šlo kot po maslu. V ponedeljek in torek boste morali uporabiti svoje naravne sposobnosti, da boste prišli na čelo skupine. Konec tedna se boste izgubili v ne prav prijetnih mislih.

Bik (21. april – 21. maj)

Če ste se pripravili na dolgočasje, boste prijetno razočarani. Vaši vsakdanji opravki bodo postali zanimivejši, ker se boste ogreli za vsakršno poživitev. V sredo in četrtek boste zaradi svoje lastnine postali bolj aktivni.

Dvojčka (22. maj – 21. junij)

Vsak teden bi se moral začeti tako! Polni ste energije in navdušenja, s čimer boste okužili tudi druge okoli sebe. Spremljale vas bodo čudovite ideje, ki jih boste vložili v svoje delo. V nedeljo boste precej prilagodljivi.

Rak (22. junij – 21. julij)

Pazite se težav doma, saj utegneta imeti v ponedeljek in torek nekaj domačih konfliktov. Malo empatije z vaše strani lahko reši situacijo. Druga polovica tedna bo bolj romantična in zanesljivo se boste počutili veliko bolje.

Lev (22. julij – 21. avgust)

Vsi bodo na vaši strani, le kako bi moglo biti drugače? Imeli boste vse odgovore na svoja vprašanja in lahko boste uživali popularnost. Četrtek in pretek bosta čudovita dneva za pogled vase in tiho analizo vsega, kar ste doživeli.

Devica (22. avgust – 21. september)

Pokazite nekaj odločnosti pri finančnih poslih. V začetku tedna boste bolj impulzivni, kasneje pa se bodo finančne debate bolj umirile. Proti koncu tedna boste dovolili, da se bodo stvari dogajale kar same od sebe; vaše trdo delo se je izplačalo.

Vzajemna, d.v.z., Vošnjakova 2, 1000 Ljubljana

Božidar Buhanec, zdravnik

včeraj, danes, jutri...

- **3. 10. 1990** je prišlo do vnovične združitve obeh Nemčij in s tem tudi do simboličnega konca hladne vojne v Evropi.
- **4. 10. 1874** se je v Gradišču pri Slovenj Gradcu rodil slovenski kipar Franc Berneker.
- **5. 10. 1912** se je v Sneberjah rodila slovenska gledališka igralka in pesnica Mila Kacič.
- **5. 10. 1936** so začeli v Ljubljani graditi novo univerzitetno knjižnico.
- **6. 10. 1187** je sultan Egipta in Sirije Aladin premagal križarje in zavzel Jeruzalem. S tem je bilo konec latinskega cesarstva, ki so ga ustanovili križarji.
- **6. 10. 1820** se je rodila švedska operna pevka Jenny Lind, imenovana švedski slavček. Na gostovanju v Ameriki je vprašala, zakaj se ameriške ženske tako razlikujejo od Evropejk. Neki diplomat ji je pojasnil: "No, velike razlike ravno ni. Evropske ženske zardijo, če so v zadregi, v Ameriki pa so v zadregi, če ne zardijo."
- **6. 10. 1907** je bila v Trstu prva predstava poklicnega slovenskega gledališča, ki ga je vodilo Dramaturško društvo.
- **6. 10. 1918** so v Zagrebu ustanovili Narodni svet Slovencev, Hrvatov in Srbov. Njegov predsednik je bil Slovenec dr. Anton Korošec.
- **7. 10. 1923** je v Italiji začela veljati Gentilejeva šolska reforma. Do leta 1927 so v Julijski krajini spremenili okoli 400 slovenskih in hrvaških osnovnih šol v italijanske. Slovenske učitelje so Italijani upokojili, odpustili ali pa jih premestili v notranjost Italije.
- **8. 10. 1690** so Beograd zavzeli Turki.
- **8. 10. 1864** se je rodil slovenski zdravnik kirurg dr. Edo Šlajmer, začetnik moderne kirurgije na Slovenskem. Ljubljanska kirurgija je postala znana po vsej tedanji južni Avstriji.
- **8. 10. 1864** se je rodil veliki srbski komedio- graf Branislav Nušić. Nekoč je učitelj rekel mlademu Nušiću, naj mu pove kakšen pregovor. Nušić je dejal: "Norec lahko vpraša več, kot mu odgovori deset pametnih." Ker je učitelj sumil, da to leti nanj, je zahteval še kakšen pregovor. Nušić: "Pametnemu zadošča beseda." Učitelj je besen odšel po ravnatelja. Skupaj sta zahtevala še en pregovor. Nušić: "Nesreča nikoli ne pride sama."
- **9. 10. 1788** se je v Bogojini rodil najvidnejši predstavnik prekmurskega posvetnega slovstva Jožef Košič.
- **9. 10. 1835** se je rodil francoski skladatelj Camille Saint-Saëns. Bil je velik ljubitelj živali. Doma je imel pse, mačke, kanarčke in želve. Ko se mu je lastnica hiše pritožila, da v njeni hiši ni živalski vrt, ji je odgovoril: "Pridite stanovat k meni, pa bo."

pogled nazaj

(od 3. 10. do 10. 10.)

Gregorijanski koledar

4. oktobra 1582 so na ukaz papeža Gregorja XIII. pri štetju izpustili 10 dni, ki jih je nanese razlika zaradi nepravilnega obračunavanja sončnega leta, in naslednji dan prešli na 15. oktober.

Od 1. stoletja pred Kr. je bil v veljavi julijanski koledar, ki ga je vpeljal Gaj Julij Cezar leta 46 pred Kr. Podlaga za merjenje časa je bilo sončno leto. Njegova povprečna dolžina je bila 365 dni in 6 ur. Presežek 6 ur v navadnem letu je bil izravnava vsake 4 leta v prestopnem letu z vstavitvijo enega dneva.

Napaka, ki je nastala, ker je dejanska dolžina sončnega leta 11 minut in 14 sekund krajša od julijanskega leta, kar je sčasoma povzročilo premik začetka pomladi z 21. marca na sredino meseca, je bila odstranjena z gregorijanskim koledarjem, ki ga je leta 1582 vpeljal papež Gregor XIII. Z gregorijansko reformo koledarja je bil določen izpad 10 dni, tako da je 4. oktobra 1582 sledil 15. oktober, in prestavitev začetka pomladi na 21. marec. Da bi se preprečilo nabiranje razlik, je bilo določeno, da so v prihodnje prestopna le tista stoletna leta, ki so deljiva s 400. Tako je razlika med julijanskim in gregorijanskim koledarjem po letu 1900 narasla že na 13 dni.

Plemeniti Sočeban

V času, ko so prikazovali, da se je zgodovina Slovencev začela z letom 1941, ni bilo možnosti, da bi spoznali takšne narodnozavedne Slovence, kot je bil major Andrej Komel. Rodil se je **3. oktobra 1829** v Solkanu. Po tridesetih letih bogate vojaške službe je bil leta 1879 poplemeniten. Izbral si je nadvse povedno ime Sočeban. Major Andrej Komel pl. Sočeban je bil vztrajen borec za slovenščino in utemeljitelj slovenskega vojaškega izrazja. Ko je služil v 7. pešpolku v Celovcu, kjer je bilo precej slovenskih vojakov, je dobil zamisel, da bi za vojake in častnike v slovenščino prevedel najpomembnejše priročnike. Leta 1872 je v samozaložbi izdal knjigo Poljna služba, raztreseni red, nova puška in slovensko-nemški in nemško-slovenski slovarček. Knjiga je bila takoj razprodana. Pripravil in založil je prek dvajset izdaj, nekatere v soavtorstvu.

Zanimivo je, kako je avstrijski pošti vsilil slovenščino. Pri razpošiljanju knjig je namreč skrbel za uveljavitev maternega jezika tako, da je na pošti vztrajno zahteval in kupoval dvojezične poštno tiskovine, se pritoževal na poštni upravi in ministrstvu ter naposled dosegel, da so bili "poštarji in poštarice" stra-

no razkačeni. Po vseh osmih kranjskih poštah in tudi "v nemškem Gradcu" so morali imeti tudi nemško-slovenske tiskovine.

Slovenska poklicna opera

V novi stavbi gledališča je bila **3. oktobra 1892** prva operna predstava. V bistvu je to pomenilo rojstvo poklicne slovenske opere. Duša vsega delovanja je bil kapelnik Fran Gerbič. Tako se je začela pot slovenske profesionalne opere. Dogodek prve vrste je bila tudi uprizoritev lirične opere Teharski plemiči Benjamina Ipavca 10. decembra 1892. Dirigiral je seveda Fran Gerbič, režiral pa Nolli. Kot običajno je igrala godba domačega pešpolka.

Domača kritika je bila navdušena nad glasbo in izvedbo. Libreto pesnika Antona Funtka, ki se je izkazal tudi z imenitnimi prevodi tujih libretov, jemlje snov iz slovenske zgo-

dovine 15. stoletja, iz obdobja celjskih knezov. Napisan je v obliki singspiela, torej z govornimi dialogi. Med pevci so prevladovali predvsem gostje iz slovanskih dežel. Pozneje so se uveljavili Josip Pavšek, Luiza Daneševa, Gerbičeva žena Milka in hči Jarmila, Irma Polakova, Rudolf Bukšek in drugi. Tenorist Franjo Bučar pa je iz Ljubljane odšel na velike tuje operne odre (Dunaj, Berlin), saj v Ljubljani ni imel možnosti za večji razvoj.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajsanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

bodo mogli več izzivljati in po mili volji zaliti vlado in poslance; tudi Lada Zei z Dela ne bo mogla več vsako jutro na valu 202 zlivati svojega gneva in sovraštva do njih.

Frida Golobič, Ljubljana

Zakaj in kdaj referendumi

Predlog opozicije za izvedbo referenduma je bil povsem odveč v teh težkih časih za davkoplačevalce. Lahko bi vse rešili z umirjeno in strokovno razpravo. Predvsem pa menim, da bi morali zahtevati prenose sej državnega zbora, morda celo vlade, po TV, da bi tako vsi prebivalci Slovenije videli, kako se obnaša opozicija in kako malo ji je mar davkoplačevalski denar. Morda bo tudi TV Slovenija kdaj zasebna in takšnih referendumov ne bo več. Pogosto gledam televizijo in menim, da so potrebne korenite spremembe, kajti program po moji presoji in presoji moje družine kljub razlikam v starosti ocenjujemo kot slab.

Prizadevanja nove vlade

Veliko let smo čakali na novo vlado, na nujne spremembe, saj tako ni moglo iti naprej. Škoda je le, da se to ni zgodilo že pred štirimi leti, saj bi nam bilo prihranjenega veliko hudega. Nova vlada se pod vodstvom predsednika zdaj trudi, da bi izboljšala in popravila marsikaj zgrešenege v preteklosti, seveda pa to ni preprosto. Prav grozljivo je opazovati sedanje opozicije, zlasti LDS in SD, kako s svojimi sateliti RTVS in veliko večino medijev (razen Demokracije, Maga, Žurnala) pljuva in blati novo vlado. Nekateri članki v Delu so prav vulgarni (SP 30. 7. Boris Jez "Pluralizacija? Ne me hecat."), nevredni novinarjev. Kje sta tu morala in etika? Kakšen vik in krik zganjajo v zvezi z novim zakonom o RTV, čeprav je več kot potreben. Druga stran se dobro zaveda, da bo treba v tej rdeči trdnjavi, kot jo imenujejo, narediti red tako glede števila zaposlenih kot skrajno neracionalnega trošenja našega denarja. Sprašujem se, zakaj na RTV ne odpuščajo dokazano odvečnih delavcev, medtem ko na drugi strani na tisoče delavcev neupravičeno izgublja delo. Če ne bi bilo toliko nepravilnosti na RTV, bi lahko znižali naročnino, kot predvideva novi zakon. Na nekaterih tv v tujini naročnine sploh ne plačujejo. Ker se nočejo odpovedati dosedanjim privilegijem, skušajo na vse načine preprečiti sprejetje zakona, tudi s pomočjo nekakšnih tujih ekspertov, kar je sramotno za nas.

Po sprejetju novega zakona se ne

Najbolj me motijo Omizja, za katera je veliko zanimanje, kjer voditelj oziroma voditeljica priganja sodelujoče, naj pohitijo, češ da ni dovolj časa. Izkaže se, da Omizju sledijo reklame (ki jih je tako preveč) ali pa kaka risanka, ki zaradi pozne ure za otroke ni več primerna. Isto me moti v polnočnem klubu in pri pogovorih. Diskusija med Janezom Janšo in voditeljem je bila enkratna, gledal oziroma poslušal bi jo tudi vso noč, kajti od predsednika vlade bi lahko izvedel veliko dobrih reči, a jo je voditelj Ambrožič skrajšal – spet zaradi nepomembnega filma, ki je sledil.

Rad bi povedal Potrču, Pahorju in drugim, ki zagovarjajo sistem prejšnjega "diktatorskega" vladanja, da mora biti enkrat konec njihovega vladanja. Lahko povem, da sem pisal na vse naslove glede svojega težkega položaja v tovarni Radeče papir (pisal sem skoraj vsem v vladi, g. Ropu, Pahorju...), vendar sem bil zaradi arogantnosti in diktatorskega sistema očitno premajhen človek, da bi mi pomagali. Poskušal sem tudi s pisanjem v medije, vendar sem

tudi tu naletel na trd oreh. Objavljali so samo tisto, kar so si želeli gospodje, ki so vladali 15 let in Slovenijo pripeljali gospodarsko, kulturno, s televizijo vred, v kaotično stanje. Petnajst let se je kradlo – uradno "lastninilo". Takrat naj bi bili predlagali referendum, ali so prebivalci Slovenije za to, da bo manjšina bogata, večina pa revna. Kje so TAM, METALNA, HIDROMONTAŽA, LITOSTROJ, MARLES, GRADIS, ELAN, EMO Celje in na stotine drugih?

Kje je bila prejšnja oblast, ko so ropali in je šlo na zavod sto tisoč ljudi? Bojim se, da sta ta scenarij pisala že dr. Drnovšek in njegova svetovalka Alenka Žnidarič Krajnc, ki je napisala knjigo o lastninjenju. Sedaj slišim, da ena od bogatejših Slovenk išče prostor pod soncem v Braziliji. Tu je vlada dr. Drnovška omogočila krajo firm SMELT, SIP, RDEČI KRIŽ, TRIGLAV, ORION, ZBILJSKI GAJ, OROŽARSKA AFERE, popolno uničenje tekstilne industrije, kmetijstva itd.

Sedanja vlada, predvsem njen predsednik Janez Janša, si prizadeva, da bi popravila to nedemokratsko in brezpravno stanje, opozicija pa se vede, kot da je pozicija, in bi rada še naprej razdeljevala, lastnina in plenila Slovenijo po svoje. Seveda so njihove reakcije normalne, saj je v opoziciji veliko težje delati in garati, če hočeš priti do rezultatov, tako kot je to vsa leta počel g. Janša.

Referendum naj bo torej skrajno sredstvo uveljavljanja ljudske volje, zato bi bilo primerno v državnem zboru sprejeti zakon, ki bo določal, kdaj ga uporabiti. Ne potrebujemo novega Cankarjevega doma, potrebujemo nove ljudi, poslance, ki se bodo kulturno obnašali. Imamo cel kup časnikov, RTVS, toda namesto da bi nam ta sredstva posredovala najboljše preteklo in sedanjo literaturo in glasbo, polnijo strani in oči z

reklamami, z najbolj ceneno plažo, ki nima nobene zveze s stvarnostjo. Preden bomo torej začeli graditi nove kulturne centre, moramo sesuti sistem, ki ga imamo, sistem, ki ga kulturne vrednote prav nič ne zanimajo ali pa morebiti le tedaj, kadar se nekdo vede do njih tako kot oni do njega. Da bi vse to dosegli, moramo resnično na novo oblikovati ustavo, tako da bo Slovenija postala prava demokratska, socialna in pravična država.

Marjan Zupančič, Radeče

Odmev na prispevek v Delu

Nekoliko pozno se oglašam na prispevek dr. Roberta Leskovarja v časniku Delo, objavljen 20. 7. 2005, v katerem avtor zavrača trditve predsednika vlade Janeza Janše o tem, da povojne poboje lahko primerjamo z onimi v Srebrenici. Hkrati še navaja, da mora pogled na povojne poboje vsebovati celotno resnico, in kar je najzanimivejše, take polovične interpretacije spodkopavajo zdrave zgodovinske temelje slovenskega naroda. Spotikanje ob Cerkev v teh dogodkih je kot vselej tako rutinsko, da se seveda ne smemo čuditi, da mu je podlegel tudi dr. Leskovar.

Prispevek bi lahko sklenil samo z besedami: čudim se in še enkrat se čudim, da je začel časnik Delo znova objavljati prispevke s posurovelim in neokrnjenim izrazjem iz zaloge komunistične dogmatike (domači izdajalci, okupatorjevi pomagači itd.). Pred leti je namreč uredništvo dopuščalo, da so bila mnenja na tem mestu povsem enakovredno objavljena. Verjetno pa je uredništvo prišlo do spoznanja, da so nasprotja pregloboka, da bi se s takim prerokanjem odnosi ublažili, in je polemiko z obeh strani odpravilo, čemur ni kaj oporekati. V zadnjem času pa se na »

» tem mestu znova uveljavlja enostransko objavljanje. To, kar navaja Leskovar, je njegovo osebno mnenje. Takšno nasilje je desetletja s sankcijami preganjalo celovitost pogleda na dogajanje, na katero se sklicuje dr. Leskovar. Celovit in sproščen pogled na preteklost je za NOB uničujoč, ker razkriva vse sleparije o delovanju KPS in daje odgovor na to, kdo je bil prvi izdajalec slovenskega naroda. Ljudje, ki so skupinsko ponavljali znano prisego na stadionu, so prav gotovo čutili nekaj tesnobe v srcu, a jo je pregnalo spoznanje, da tja niso šli prostovoljno, ampak jih je tja privedlo prvo izdajstvo, ki je bilo okrutnejše od drugotnega, česar pa se ob slavljenju ravnanja KPS oziroma OF ne omenja in se ga tudi Leskovar izogiba. KPS oziroma OF je v najusodnejših trenutkih, v najhujši stiski, ko je bila enotnost ljudstva najbolj potrebna, s svojim terorjem razdvojila narod. Privrženci ustaljene linije se bodo enkrat že morali soočiti s tem, kaj so tedaj občutili prebivalci, ko je NOB brez razloga radikalno odstranjevala drugače misleče, in z zamolčanim spoznanjem, ko je bila aktivnost vojske NOB na začetku, v času italijanske okupacije, bolj namenjena pobijanju in ustrahovanju domačega prebivalstva kot upor proti zavojevalcem. Konfrontacija z njim je prinesla represalije, slavo tega hudodelstva pa je žela KPS. Statistika žrtev lastnih ljudi in pobitih zavojevalcev to dovolj jasno potrjuje. Menim, da se ne piše dobro ljudstvu, ki bi dopustilo, da ima ena opcija v najusodnejših stiskah pravico odstranjevati drugo in da v svoji ideološki slepoti to proslavlja kot vesoljno pravičnost, kasneje pa razglaša kot narodno identiteto!

Na prvi pogled ni skrb zbujujoče,

RADIO
96,4 MHz
Slovenske gorice

Ta pravni!

Tig osredbovne 5, 2230 Lencart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

če dr. Leskovar svoje poglede sooča z gledanjem državne oblasti in če nekdanji predsednik vlade govori o prostovoljni kolaboraciji in če poslanka v DZ na Begunjah ob spominski slovesnosti govori o domačih izdajalcih. Tesnoba obhaja človeka, ko pomisli, da ti vzkliki niso namenjeni samo mrtvim, temveč tudi tistim, ki vidijo v pojavu domobranstva izhod iz vsiljene stiske. Seveda so povojni poboji primerljivi z onimi v Srebrenici. Oboji dokazujejo, da se na tuje posrednike ne gre zanašati.

Franc Blatnik, Ljubljana

Grehi prve Janševe dame

Razjezil me je prispevek v Mladini št. 38/2005. Kaže, da bo potreben tudi referendum v tiskanih medijih. Jaz sem pisal tudi v Večer, Dnevnik in mi niso objavili pisem.

Gospodje, ki so 15 let kradli oziroma zakonito lastnili, Rop, Peterle, Pahor ..., o njih pišite. Vse so uničili in ta vlada ne more v 8 mesecih vsega popraviti. Ne strinjam se s takšnim pisanjem, ker si je nekaj takšnega o meni privoščil tudi Andro Ocvirk, predsednik uprave Radeče papir. Prosim vas, ukinite sodišča ali pa sodite tako meni kot Adrijani Starina; dokler ni obsodbe, sva oba nedolžna.

Zakaj se ne razpišete o gospodu Petru Tevžu, 92-odstotnem lastniku Radeče papirja, direktorju G-M & M Grosuplje, članu nadzornega

sveta v Gorenju, nekdanjemu direktorju Telekomu, kjer so mu dokazali, za koliko je oškodoval podjetje. Tudi tu bo morala vlada narediti red, kajti časniki so še bolj problematični kot TV, vendar ne vsi.

Po petnajstih letih ste našli žrtev – Adrijano Kosem Starina. Pišite korektno o Peterletovi, Drnovškovi, Ropovi vladi, kakšne svinjarije so počeli (saj veste, kaj je rekla Zdenka Cerar, vse za blagor njih in propad Slovenije).

Mislim, da je treba narediti konec takšnemu medijskemu linčanju brez argumentov, kajti težko se je braniti, če včasih sploh ne veš, za kaj gre.

Mislim, da ima predsednik vlade Janša, v katerega imam še zaupanje, veliko sodelavcev, in to dobrih strokovnjakov, tako da verjetno tudi ve, zakaj je gospa Kosem Starinova na tem delovnem mestu. In dokler bo on predsednik vlade, bo sam postavljaj svoje sodelavce.

Pozabili ste na čase svoje diktature in predvsem g. Peterle in Drnovšek sta napravila največ škode s svojimi sodelavci, še najmanj g. Rop, ki je bil žrtev raznih igravic. Napišite nekaj o svetovalki predsednika vlade RS Janca Drnovška za področje prestrukturiranja in privatizacije podjetij.

Predvsem zase je zelo dobro poskrbela. Bodite pošteni in pišite o opoziciji in poziciji in o vseh, ki so se kakor koli pregrešili, kaj se je pod takratno vlado pokradlo in zakaj so odpuščanja v tekstilni, usnjarski in dru-

gi industriji. To so posledice nepripravljenosti na vstop v EU, za kar pa so krivi Peterle, Drnovšek, Rop. Gospod Janša samo popravlja in se trudi po najboljših močeh, da stvari ustavi.

Pa še to bi dodal, da od Drnovškove in Ropove vlade nisem dobil nobenega odgovora, nobene pomoči. Od g. Janša sem dobil takoj odgovor in tudi od drugih njegovih služb.

Vso podporo mu dajem in upam, da bomo na pravi poti.

Sodelavec pa mu vi že ne boste izbirali, ampak si jih bo sam in tudi sam bo odgovarjal za njihovo delo. Mislim, da g. Janšo malo podcenjujete. Ne prehitujte stvari, najmanj s takšnimi prijemi, kot jih je v Novi Gorici omenil g. Kučan: najprej manipulacija, potem diskreditacija in na koncu likvidacija. To mislim za Adrijano Kosem Starina.

Marjan Zupančič, Ljubljana

Inkvizicija na Delu ali kdo ima koga rad

Prominentni filmski kritik Dela v svoji kolumni ocenjuje znanje in sposobnosti dveh kandidatov za direktorja Slovenske kinoteke. S tem se pridružuje vnaprejšnjim grobarjem našega kolega, diplomiranega dramaturga AGRFT Staša Ravtarja. Vprašujem se, komu služi tak pogrom na kandidata iz Maribora, ki tako rekoč iz bolniške postelje, pred kratkim je bil operiran na slepiču, pa tudi zaradi dobrodošlice, ki so mu jo pripravili v Ljubljani, ne želi sodelovati v lovu na čarovnice, ki ga nahujskani delavci kinoteke izvajajo v vseh medijih. Obrekljivemu pisanju je očitno namen vzbuditi dvom pri ministru za kulturo, da tudi tukaj kot v Vibi ni izbral pravega človeka. Hermetično zaprtemu krogu delavcev kinoteke bi bil veliko bolj pogodu drugi kandidat Stojan Pelko, ki je

skupaj z Ravtarjem prišel v ožji izbor, in to z enakim številom točk. Pelko, eden od pogrebcev elitističnega Ekрана, ki mu je bil slovenski film marginalna dimenzija, sicer pa – prosto po Kolsku – “izvedenec za filmsko umetnost” in poznavalec arhivskih skrivnosti, skratka “strokovnjak”, kot zapiše kolumnist, nasproti “menedžerju” Ravtarju. Še preden je Ravtar lahko enakopravno razgrnil svojo vizijo nove kinoteke, je bil že opljuvan s pamfleti kot “Motorist na čelu kinoteke” in podobnimi diskvalifikacijami. Razvrednotenje poklica dramaturga, človeka filmske prakse, mimogrede je bil moj asistent pri Kavarni Astoriji, sodelavec Tomaža Pandurja in avtor nekaj kratkih filmov, je na dlani. Komu naj torej delavci kinoteke izkažejo zaupanje? Ali naj ubogljivo poslušajo politične prišepetovalce, da jih z Ravtarjem čaka zgolj obrtniška, servisna prihodnost, ali pa naj dopustijo filmskemu entuziastu do besede, še preden gredo postaviti barikade pred danes znotraj in zunaj razrušeni dom slovenske, vsaj želeli bi tako, kulturne dediščine. Sto let smo jo ustvarjali pa tudi nekaj pameti nam je ostalo, ki nam jo danes po svojih kriterijih velikodušno razdeljuje Kolshek. Še znamo ločiti umetelne ljubiteljske pleve od zdravega zrna. Res me zanima, od kod se le napaja Kolskova inkvizicijska misel?

Jože Pogačnik, Ljubljana

Spori na Delu (2)

V prejšnji številki Demokracije mi je na tem mestu predsednica Sindikata novinarjev Dela Mija Repovž očitala, da sem pri svojem poročanju o sporih, ki naj bi bili po zamenjavi dogovornega urednika Darijana Koširja nastali na Delu, kršil novinarski kodeks, ker naj pred objavo članka ne bi bil preveril točnosti informacij. Ker ne vem, na kaj natančno je Repovževa ciljala, bom ugibal, da je imela v mislih spor z Darijanom Koširjem. Slednjega seveda nisem posebej preverjal, saj je ta dovolj očitno iz njunega medsebojnega dopisovanja. Njunjo medsebojno komuniciranje v pismih je

namreč daleč od dialoga med sindikalistko in odgovornim urednikom. Tovrstni dialog ponavadi vsebuje argumente, ki se nanašajo na delo v podjetju, ne pa osebnih diskvalifikacij, ki jih je v omenjenih elektronskih sporočilih kar nekaj.

Sicer pa, ali ste na Delu pred nedavnim referendumom, ko ste na svoji spletni strani objavili novico, da sem med podpisniki izjave, v kateri smo nekateri novinarji opozorili na dvomljivo nastopanje predsednika društva novinarjev Grege Repovža v javnosti, preverili pri meni, ali sem izjavo res podpisal? To sem sicer storil, vendar bi bilo s stališča, da na Delu od drugih novinarjev zahtevate, da posebej preverjajo same po sebi dovolj očitne in verodostojne informacije, lepo, če bi to delali tudi sami.

Aleš Kocjan, Demokracija

Medijski linč Jakliča (1)

Novinarka Demokracije gospa Vida Kocjan je v članku z naslovom Medijski linč Jakliča (v delu s podnaslovom “Vpleten naj bi bil tudi Biščak”) omenila mene in Agencijo Odmev, katere soustanovitelj sem. Novinarka bi me pred svojim pisanjem lahko poklicala in informacije preverila, pa tega ni storila. Napisala je pač, naj bi ZZZS najela Agencijo Odmev za gonjo proti gospodu Marku Jakliču in naj bi bil zadolžen za lobiranje proti gospodu Tomažu Toplaku, predsedniku uprave KAD. Prav nič od tega ne drži. ZZZS me ni najela niti nisem v zvezi s tem lobiral pri novinarjih in jim dajal navodil, kako naj pišejo, prav tako pa nisem lobiral proti gospodu Tomažu Toplaku. Zakaj take laži, ve gospa Vida Kocjan sama, predvsem pa njeni viri.

Jože Biščak, direktor strateškega komuniciranja pri Agenciji Odmev

Podjetni Pavliha (1)

V reviji Demokracija z dne 29. 9. 2005 ste v članku Podjetni Pavliha med drugim zapisali: “... Marko Pavliha, polletni minister za promet, profesor na fakulteti za pomorstvo in promet v Portorožu, poslanec LDS, podpredsednik dr-

Neodvisni strokovnjaki!

Mala samostojna Slovenija ima na pretek neodvisnih strokovnjakov vseh vrst. Med njimi so prvi pravni, finančni, gospodarski, kulturni in še kateri. Kdo jih pravzaprav kvalificira kot strokovnjake? Največkrat kar sami sebe ali pa drug drugega po načelu ti meni, jaz tebi, saj “brezvezniki” itak nimajo kaj iskati med nami. Odkar je vlada oz. minister za kulturo s sodelavci pripravil in objavil novi zakon o RTVS, ki ga je že dvakrat potrdil državni zbor, so se kot gobe po dežju pojavljali najrazličnejši “strokovnjaki” in dokazovali, da zakon ni dober. V vseh teh trditvah ni bilo nikoli jasnega in razumnega odgovora – iz preprostega razloga, ker ga niti sami ne poznajo. Bilo je nešteto zborovanj ZA in PROTI, tudi skupnih in seveda javnih, vendar soglasja ni bilo mogoče doseči. Tisti PROTI so se za pomoč obrnili tudi na tuje “pravne” strokovnjake, predvsem iz Evropske unije. Prvi, ki je klical na pomoč, je bil predsednik DNS Grega Repovž, ki seveda ni pravni niti kakršen koli drug strokovnjak. Elementarno vprašanje je torej, kako je tujemu pravniku razlagal novi zakon. Nedvomno je imel poleg sebe domače pravne “strokovnjake”, kot so Darja Lavtizar-Bebler, Manca Košir, Jurij Gustinčič, dve Majdi (Širca in Potrata), Miran Potrč, Slavko Splichal, Aleš Gulič, ki so kot orkester trdili, da zakon ni dober, pa čeprav so jim tuji vprašanci odgovorili, da je zakon dober, evropsko naravnan, vendar neprimeren za Slovenijo, ki še nima politične kulture in demokratične tradicije. Te žaljivke naj si vzamejo v zakup tisti, katerim so bile izrečene. Vprašujem pa naše domače pravne “strokovnjake”, predvsem Darjo Lavtizar-Bebler, zakaj so sploh šli spravevat tuje pravnike, ko pa ima vendar Slovenija pravnikarja, še prav posebno za referendum, zdaleč največjega “strokovnjaka” Matevža Krivica? Do zdaj je že skoraj vse, česar se je lotil, “uspešno” rešil. Včasih so hodili po inštrukcije v Moskvo, potem v Beograd, v zadnjem času pa v Bruselj. Sedaj ko je zakon potrjen tudi na referendumu, bodo najvztrajnejši nasprotniki iskali in našli nešteto razlogov, da se zakon ne bi izvajal. Največji izgovor jim bo tesen izid glasovanja, “borih” šest tisoč glasov, no, pa še nekaj glasov, ki bodo prišli iz tujine. Tam iz Argentine, kot je zaničljivo rekla pravica Darja Lavtizar-Bebler. Gospa poslanka, tisti, ki so glasovali v tujini, so slovenski državljani ne po vaši milosti, temveč po črki zakona. V ilustracijo podatek o volitvah v ZDA. Primer je iz leta 1960, ko je kandidiral John Fitzgerald Kennedy. Njegov glavni protikandidat je bil Richard Nixon! Kennedy je dobil 34.220.984, Richard Nixon pa 34.108.157 glasov. Razlika je bila 112.827 glasov v korist J. Kennedyja, kar je predstavljalo 0,17 odstotka. ZDA so imele takrat 227 milijonov prebivalcev. Koliko je v odstotkih šest tisoč več glasov ZA? Na zadnjih volitvah sem bila zaupnica liste kandidatov Slovenske demokratske stranke v eni od šišenskih šol. Ko pride zaupnik na volišče, ga sprejmejo kot inkvizitorja. Poleg dveh mlajših je bila v komisiji starejša gospa, ki se je, ker pač ni bilo veliko dela, razgovorila. Dejala je, da v komisijah sodeluje še iz časov Jugoslavije, da je delala v krajevni skupnosti itd. Med drugim je ponosno povedala, da ko so delili nakaznice za plinske jeklenke, tisti, ki niso prišli volit, za kazen niso dobili nakaznic. In kako se je zabavala, ko je pripovedovala, kaj vse so še počeli s takimi “izmečki”. Ko sem ji rekla, da tudi jaz takrat nisem hodila na volitve, z menoj ni več govorila. Kakšna sreča, da nisem potrebovala plinske jeklenke.

Marija Vodišek

žavnega zbora, s svojo četico profesorjev na primorski univerzi obvladuje kar lepo število podjetij...”

Kljub zelo pozornemu in natančnem branju Vašega prispevka povezave domnevnega dogajanja in akterjev z Univerzo na Primorskem nisem zasledila. Skleпам lah-

ko le, da ste Fakulteto za pomorstvo in promet iz Portoroža ‘umestili’ pod okrilje Univerze na Primorskem. Omenjena fakulteta je (še vedno) članica Univerze v Ljubljani.

Ksenija Murari, vodja kabineta rektorice Univerze na Primorskem

Konec sporov?

Spor med predsednikom združenja ravnateljev Otonom Račevićem in šolskim ministrom Milanom Zverom je očitno končan. Tako je mogoče sklepati iz izjav obeh vpletenih za javnost. Znano je, da je že pred letošnjim poletjem prišlo do zapletov z imenovanjem nekaterih ravnateljev, med njimi Račevića, vršilca dolžnosti ravnatelja Osnovne šole Majde Vrhovnik v Ljubljani, saj je minister Zver nekaterim odrekel podpis. Zanimivo pa je, da ravnatelji niso najbolj navdušeni nad ministrovo namero, da bi se zmanjšala vloga ministra pri imenovanju ravnateljev, povečala pa vloga lokalne skupnosti in staršev. To lahko pomeni, da bi ministrova pristojnost pri imenovanju ravnateljev ostala enaka kot prej. Za sedanjjo opozicijo pa je sedanjji model imenovanja ravnateljev celo ugodnejši, saj bo tako imela še naprej manevrski prostor za obtožbe, da minister Zver pri imenovanju ravnateljev upošteva predvsem politično lojalnost. Prav to pa je bil predmet spora med Zverom in Račevićem.

Trn v peti levičarjev

Nekaj dni pred referendumom o zakonu o RTV je novi tabloid Direkt objavil novico, ki jo je dan pozneje v Trenjih na POP TV ponovila poslanka LDS Majda Širca, in sicer, naj bi bila RTV Slovenija v času, ko jo je vodil generalni direktor Janez Jerovšek, kupila večje število računalnikov, sporno pri tem pa naj bi bilo, da jih je kupila pri podjetju Jerovšek Computers, ki ga je vodil njegov sin. Čeprav je Direkt zgodbo objavil kot nekaj novega, gre za staro in v javnosti vsake toliko časa obnovljeno zgodbo, za katero je sam Jerovšek že večkrat dokazal, da ne drži. Kot je že večkrat dejal, je RTVS v času, ko jo je vodil, na podlagi njegovega navodila res kupila večjo količino računalnikov, vendar ne pri podjetju njegovega sina, kar naj bi dokazoval tudi račun o nakupu računalnikov. Kot je dejal, naj bi prav zaradi morebitnega navzkrižja interesov že pred nakupom takratnemu tehničnemu direktorju RTVS Petru Moriju, ki je bil zadolžen za nakup, sam izrecno prepovedal, da se računalniki kupijo pri njegovem sinu. Ker do zdaj še nikomur ni uspelo dokazati, da Jerovškova pojasnila ne držijo, lahko sklepamo, da se je Jerovski nekdo na levi, od koder so prišli takšni namigi, želel precej nespretno maščevati za njegove nastope v predreferendumski kampanji, v kateri je uspešno razkrival povezave med politiko in RTVS.

Mar res aroganca?

Da je parlamentarna opozicija notranje precej razdeljena, ni nobena skrivnost več, saj je znano, da se poslanci LDS in SD na eni strani ter poslanci SNS na drugi nikkaj lepo ne gledajo. Sodu pa je izbila dno nedavna seja parlamentarne komisije, ki deluje po zakonu o preprečevanju korupcije in jo vodi poslanka SNS Barbara Žgajner Tavš. Poslanci LDS in SD so namreč sejo zapustili zaradi domnevnega nezadovoljstva z njenim vodenjem in neupoštevanja njihovih dopolnil, s katerimi je opozicija med drugim nasprotovala odpravi Kosove komisije. Predsednica komisije Žgajner Tavševa je po nesprejetem prvem dopolnilu k predlogu zakona o nezdružljivosti javne funkcije s pridobitno dejavnostjo odločila, da preostalih dopolnil ne bodo obravnavali. Poslanci SD in LDS so to označili za aroganco, vendar predsednica komisije njihov očitek zavrača, češ da je odločitev v skladu s poslovníkom. Vse torej kaže, da se tranzicijska levica še vedno ni sprijaznila z napovedno odpravo Kosove komisije.

Končno v "Črni vdovi"

Nadzorni svet Dela je v petek potrdil Janija Virka za novega odgovornega urednika Dela, potem ko je na predlog predsednika uprave Tomaža Peroviča razrešil dosedanjega urednika Darijana Koširja.

Zanimivo (ali pa tudi ne?) je, da je aktiv novinarjev Dela pred Virkovim imenovanjem slednjemu izrekel nezaupnico, saj med novinarji ni dobil potrebne večine (čeprav je izvršilni odbor aktiva novinarjev podprl novega urednika), medtem ko je njegovemu predhodniku izrazil lojalnost. Vse to kaže, da je Virk za večino novinarjev Dela sporen predvsem po politični plati, saj kot nekdanji urednik Slovenca očitno velja za "desničarja". Njegovo imenovanje je brzkone sprožilo tudi ugibanje, ali se po potrditvi novega zakona o RTV na referendumu začenja tudi vladni prevzem Dela, zato bo v prihodnje zanimivo videti, kakšni bodo v "Črni vdovi" odnosi med Virkom in njegovimi podrejenimi, med katerimi izstopa zlasti Grega Repovž, predsednik Društva novinarjev Slovenije. Znano pa je, da se je že v času Bajukove vlade govorilo o nameri, da bi vlada utegnila prevzeti Delo, zato je eden od predsednikov paradržavnih skladov Jože Lenič delnice brž prodal Gorenju, ki je tedaj sodilo pod okrilje Kučanove gospodarske mreže. Šele čas bo pokazal, ali bo Virkovo imenovanje za odgovornega urednika prineslo kaj svežine v časnik, ki je bil doslej zelo naklonjen leviči.

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Smile[®]

MINISTER ZA ZDRAVJE OPOZARJA:
PREKOMERNO PITJE ALKOHOLA ŠKODUJE ZDRAVJU!

UMTS internet: hitrost do 384 kb/s.

S podatkovno kartico UMTS enostavno in poceni do interneta in e-pošte.

Informacije na brezplačnih številkah:
naročniki Mobitel GSM/UMTS: 031/041/051 700 700,
Mobiuporabniki: 031/041/051 121, ostali: 080 70 70.
www.mobitel.si

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

